

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова

**АРГУМЕНТАТИВНІ ТА МАНІПУЛЯТИВНІ СТРАТЕГІЇ Й ТАКТИКИ У
ФРАНЦУЗЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ Й МЕДІА ДИСКУРСАХ:
ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
(НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ І ЗАЯВ ФРАНЦУЗЬКИХ ПОЛІТИКІВ)**

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «магістр»
студентки II курсу магістратури
освітньої програми «Загальний і
галузевий усний та письмовий переклад з
французької та англійської мов»,
спеціальність – 035 Філологія
Анастасії Валентинівни БУРЧ

Науковий керівник:
д.філол.н., проф. Ірина СМУЩИНСЬКА
Рецензент:
к.філол.н., доц. Олена ОРЛИЧЕНКО

«Допущено до захисту»
на засіданні кафедри
теорії та практики перекладу
романських мов імені Миколи Зерова
протокол №__ від «__»_____2026 року
в.о. завідувача кафедри _____
к.філол.н. Ірина ЦИРКУНОВА

Анотація. Роботу присвячено особливостям перекладу та інтерпретації аргументативних та маніпулятивних стратегій і тактик у французькому політичному й медіа дискурсах. *Метою* дослідження є виявлення специфіки відтворення засобів мовного впливу в перекладах французьких політичних текстів українською мовою, а також аналіз ролі медіа у трансформації політичного повідомлення.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі політичного та медіа дискурсів у суспільстві й необхідністю дослідження механізмів аргументації та маніпуляції в умовах міжкультурної комунікації. *Об'єктом* дослідження є переклад аргументативних та маніпулятивних засобів політичного та медіа дискурсів, а *предметом* – перекладацькі прийоми та техніки, що забезпечують відтворення цих особливостей. *Матеріалом* дослідження слугували тексти промов і заяв французьких політиків, їхні офіційні українські переклади, а також їхні медійні репрезентації.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що сучасний французький політичний дискурс поєднує раціональні аргументативні моделі з емоційними та маніпулятивними механізмами впливу. Французькі політики активно послуговуються аргументами до авторитету, історичними аналогіями, апеляціями до спільних цінностей та стратегіями солідаризації. Дослідження також засвідчило еволюцію риторики Емманюеля Макрона: від проєвропейського та консолідаційного дискурсу до риторики, зосередженої на безпекових питаннях і геополітичних загрозах.

Було виявлено, що під час перекладу політичних текстів перекладачі застосовують різноманітні трансформації, зокрема модуляцію, транспозицію, контекстуальну заміну та реметафоризацію. Аналіз медіатекстів продемонстрував схильність медіа до драматизації політичних конфліктів, фрагментації висловлювань та їх переосмислення, що впливає на формування образу політичного лідера.

Ключові слова: політичний дискурс, медіадискурс, аргументація, маніпуляція, переклад, прийоми перекладу.

Abstract. The work is devoted to the peculiarities of translation and interpretation of argumentative and manipulative strategies and tactics in French political and media discourse. The *purpose* of the research is to identify the specific features of reproducing means of linguistic influence in Ukrainian translations of French political texts, as well as to analyse the role of media in the transformation of political messages.

The *relevance* of the research is determined by the growing role of political and media discourse in modern society and by the necessity to study the mechanisms of argumentation and manipulation in the context of intercultural communication. The *object* of the research is the translation of argumentative and manipulative means in political and media discourse, while the *subject* is the translation techniques and procedures used to reproduce these features. The research *material* includes speeches and statements by French politicians, their official Ukrainian translations, as well as their media representations.

The conducted research has shown that contemporary French political discourse combines rational argumentative models with emotional and manipulative mechanisms of influence. French politicians actively employ arguments from authority, historical analogies, appeals to shared values, and strategies of solidarity. The study also demonstrated the evolution of Emmanuel Macron's rhetoric: from a pro-European and consolidating discourse to rhetoric focused on security issues and geopolitical threats.

It was revealed that translators use various translation transformations when rendering political texts, including modulation, transposition, contextual substitution, and re-metaphorisation. The analysis of media texts demonstrated the tendency of the media to dramatise political conflicts, fragment statements, and reinterpret them, which influences the construction of the political leader's public image.

Keywords: political discourse, media discourse, argumentation, manipulation, translation, translation procedures.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АРГУМЕНТАТИВНИХ ТА МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК	9
1.1. Поняття дискурсу, його види та підходи до аналізу	9
1.1.1. Політичний дискурс та його особливості.....	12
1.1.2. Медіадискурс та його специфіка.....	16
1.1.3. Взаємодія політичного й медіа дискурсів	19
1.2. Основні поняття теорії аргументації.....	21
1.3. Маніпулятивні стратегії й тактики в політичному й медіа дискурсах.....	28
1.4. Специфіка відтворення в перекладі політичного та медіа дискурсів.....	33
Висновки до першого розділу.....	36
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АРГУМЕНТАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ТА МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В ПЕРЕКЛАДАХ ФРАНЦУЗЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	39
2.1. Реалізація аргументативного потенціалу у промовах Президента Франції Емманюеля Макрона та способи його перекладу.....	39
2.2. Стратегії перекладу засобів мовного впливу у виступах представників вищого політичного керівництва Франції	66
2.3. Комунікативно-перекладацький аналіз аргументації в промовах представника Франції в ООН.....	82
Висновки до другого розділу.....	87
РОЗДІЛ 3. МЕДІА ЯК ІНТЕРПРЕТАТОР ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ВПЛИВ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ПЕРЕКЛАДУ НА ОБРАЗ ПОЛІТИКА.....	90
3.1. Медіаінтерпретація промов Президента Франції у французьких ЗМІ.....	90
3.2. Вплив перекладу на висвітлення промов Емманюеля Макрона в українських медіа.....	95

3.3. Політичне протистояння у медіадискурсі: формування образу політика та роль перекладу.....	99
Висновки до третього розділу	107
ВИСНОВКИ	110
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	114
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	123
RESUME	132

ВСТУП

Наша робота присвячена аналізу аргументативних та маніпулятивних стратегій і тактик у французькому політичному й медіа дискурсах, а також особливостям їхнього українського перекладу та інтерпретації.

У сучасному світі політичний і медіа дискурси відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, впливаючи на сприйняття подій, персоналій та ідей. В умовах інформаційної насиченості й усе більшого впливу соціальних мереж особливого значення набуває вивчення механізмів аргументації та маніпуляції, які використовуються в публічному спілкуванні. Вони можуть бути як засобом конструктивної дискусії, так і інструментом впливу на масову свідомість.

Зважаючи на специфіку політичного та медіа дискурсів, особливу увагу слід приділити питанням його перекладу, адже значна частина інформаційного потоку циркулює в багатомовному середовищі. Перекладачі стикаються з викликами, пов'язаними з передачею риторичних засобів, тонких смислових нюансів та культурних конотацій. Важливо не лише точно передати зміст, а й врахувати потенційний вплив тексту на реципієнта в іншомовному контексті.

Отже, **актуальність** обраної теми зумовлена зростанням ролі політичного та медіа дискурсів у сучасному суспільстві, необхідністю аналізу механізмів мовного впливу в публічній комунікації, а також потребою дослідження особливостей перекладу та медіаінтерпретації французьких політичних текстів в українському інформаційному просторі.

Метою нашого дослідження є виявлення особливостей перекладу та інтерпретації аргументативних і маніпулятивних засобів у французькому політичному й медіа дискурсах. Для досягнення цієї мети поставлено такі **завдання**:

- уточнити зміст понять «політичний дискурс» та «медіадискурс» у сучасній лінгвістичній парадигмі, а також висвітлити специфіку їхньої взаємодії у французькому комунікативному просторі;

- систематизувати теоретичні засади вивчення аргументації та маніпуляції, виокремивши ключові стратегії й тактики впливу;
- виявити лінгвопрагматичні особливості аргументативних та маніпулятивних засобів у текстах виступів французьких політиків;
- проаналізувати специфіку відтворення аргументативного потенціалу французьких політичних промов в українському перекладі;
- визначити основні перекладацькі прийоми й техніки відтворення засобів аргументації та маніпуляції в політичному й медіа дискурсах;
- дослідити особливості медіаінтерпретації політичного дискурсу;
- з'ясувати, як перекладацькі рішення в українських ЗМІ впливають на трансформацію первинних інтенцій французьких політиків.

Для реалізації поставлених завдань використано такі **методи** наукового дослідження: дедуктивно-індуктивний, аналітично-описовий, інтерпретативний, контекстуальний, дискурсивний аналіз, перекладознавчо-зіставний метод, метод прагматичного аналізу.

Об'єктом дослідження є особливості відтворення в перекладі аргументативних та маніпулятивних стратегій і тактик у французькому політичному й медіа дискурсах.

Предметом – перекладацькі прийоми та техніки, що забезпечують передачу аргументативного й маніпулятивного впливу промов французьких політиків в українському мовному та медійному середовищі.

Матеріалом дослідження слугували тексти французького політичного дискурсу за 2017–2026 роки, їхні офіційні українські переклади, а також медійні репрезентації цих текстів у французьких та українських засобах масової інформації. Загальна кількість досліджуваного матеріалу становить 17 промов (обсягом 70 сторінок) та їхні українські переклади, а також 40 новинних статей.

Теоретичною базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, присвячені аналізу дискурсивних особливостей, аргументації, маніпуляції та проблем перекладу політичних і медіа текстів, зокрема роботи П. Шародо, Д. Менгено, О. Ребуля, Р. Амосі, Т. ван Дейка, Н. Ферклафа,

Л. Мацько, Н. Колотілової, Н. Шевчук, О. Тріщук, Н. Пасенчук, Ю. Крапиви, Б. Думченко, О. Дяченко, М. Назаренко, Л. Лукіної та ін.

Теоретична цінність роботи полягає у поглибленні знань про аргументативні та маніпулятивні стратегії й тактики у французькому політичному та медіа дискурсах, а також в аналізі особливостей їхнього функціонування в умовах медіаінтерпретації та перекладу. У дослідженні запропоновано комплексний підхід до вивчення взаємодії політичного повідомлення, медійної репрезентації та перекладацьких трансформацій у франко-українському контексті.

Практична цінність дослідження полягає у можливості використання його результатів у подальших наукових розвідках із політичної лінгвістики, медіалінгвістики та перекладознавства. Матеріали дослідження також можуть бути використані у курсах із теорії та практики перекладу, дискурс-аналізу, політичної комунікації та медіаграмотності, а також для розвитку навичок критичного аналізу медіатекстів.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні французького політичного дискурсу крізь призму взаємодії аргументації, маніпуляції, перекладу та медіаінтерпретації. У роботі проаналізовано особливості трансформації політичного повідомлення на різних етапах його репрезентації – від оригінальної промови до її перекладу та висвітлення в українських і французьких медіа.

Мета та завдання роботи зумовили її **структуру**: вона складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу та резюме французькою мовою. Загальний обсяг роботи становить 134 сторінки.

Роботу було **апробовано** на X Всеукраїнських наукових читаннях за участю молодих учених «ФІЛОЛОГІЯ XXI СТОЛІТТЯ: НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ», які відбулися у Навчально-науковому інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, 02–03 квітня 2026 року.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ АРГУМЕНТАТИВНИХ ТА МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК

1.1. Поняття дискурсу, його види та підходи до аналізу

Наше дослідження варто почати з окреслення поняття «дискурс», оскільки воно є фундаментальною категорією для аналізу функціонування мови в соціокультурних умовах. У контексті вивчення французького політичного та медійного простору цей термін дозволяє вийти за межі суто лінгвістичного опису тексту й зосередитися на складних процесах взаємодії між мовцем, аудиторією та ситуативним контекстом. Особливої ваги це набуває при аналізі промов французьких політиків, де кожне висловлювання є частиною ширшої комунікативної системи, що вимагає від перекладача не лише лексичної точності, а й глибокої інтерпретації прагматичних чинників.

Як зазначає французький дослідник Д. Менгено, на відміну від інших галузей лінгвістики, у сфері аналізу дискурсу все ще існують суперечки та різні підходи до вивчення. Лінгвісти та нелінгвісти часто використовують поняття «дискурс» неконтрольовано: деякі мають доволі загальне уявлення про нього, інші вживають його як синонім до «тексту» або «висловлювання». Тому, як переконує Д. Менгено, потрібно чітко усвідомлювати цю різноманітність вживань, щоб не припуститися хибного тлумачення [80].

Одним із перших свій внесок до теорії дискурсу зробив голландський лінгвіст Т. ван Дейк. Він дослідив дискурс як складну комунікативну подію, що охоплює три основні виміри: використання мови, передачу ідей (когніцію) та взаємодію в соціальних ситуаціях [96].

Французький лінгвіст П. Шародо також присвятив значну кількість досліджень аналізу дискурсу. Він визначає це поняття як «мовленнєві акти, що циркулюють у соціальному світі та самі по собі свідчать про те, якими є системи мислення й цінностей, що утверджуються в певний історичний період» (тут і далі переклад наш) [66, с. 28].

На основі проведеного нами аналізу теоретичних праць можна виокремити такі лінгвістичні підходи до аналізу дискурсу:

1) дискурс як синонім до мовлення (parole) Ф. де Соссюра, що є його загальноприйнятим значенням у структурній лінгвістиці [82];

2) дискурс як лінгвістична одиниця вищого порядку, ніж речення (надфразова), як повідомлення, що сприймається глобально, як висловлювання [93];

3) дискурс як сукупність правил поєднання ланцюжків речень, що складають висловлювання; американський лінгвіст Зеліг Харріс був першим, хто запропонував процедуру вивчення таких ланцюжків у 1952 році [79];

4) дискурс за французькою школою аналізу дискурсу, де висловлювання та дискурс протиставляються: висловлювання – це послідовність речень, виголошених між двома семантичними паузами, двома зупинками комунікації, а дискурс – це висловлювання, розглянуте з точки зору дискурсивного механізму, який його обумовлює; таким чином, погляд на текст з точки зору його структурування робить його висловлюванням, а лінгвістичне дослідження умов створення цього тексту зробить його дискурсом [78, с. 10];

5) дискурс у розумінні Е. Бенвеніста: «дискурс слід розуміти в його найширшому значенні як будь-яке висловлювання, що передбачає мовця і слухача, і в першого – намір вплинути на іншого будь-яким чином» [59, с. 242];

6) дискурс як опозиція до мови: мова протиставляється як скінченна, відносно стабільна сукупність елементів дискурсу. Останній, у свою чергу, розуміється як простір, де проявляється креативність, місце непередбачуваної контекстуалізації, яка надає нових значень одиницям мови [71].

У лінгвістиці також часто проводиться розмежування між текстом і дискурсом. Як зазначає британська вчена М. Толбот, це розрізнення може бути корисним для дослідження медіадискурсу та його циркуляції. Поняття текст можна використовувати для позначення спостережуваного продукту взаємодії – культурного об'єкта, тоді як дискурс означає сам процес взаємодії, тобто культурну діяльність. Отже, йдеться про відмінність між продуктом і процесом, між об'єктом і діяльністю [94].

В українській лінгвістиці науковці так само не мають єдиного визначення для поняття дискурс. Дослідник І. Корольов провів ґрунтовний аналіз різних праць, присвячених дискурсу. На основі 43 варіантів визначення цього поняття, він пропонує одразу дві дефініції у вузькому та широкому розумінні:

- 1) Дискурс (у вузькому розумінні) – «це зв'язна послідовність мовних одиниць, створювана мовцем для слухача в певний час, у певному місці, з певною метою».
- 2) Дискурс (у широкому розумінні) – «це складне комунікативне явище, усна мовленнєва дія, з урахуванням соціального контексту, що дає відомості про учасників комунікації та їхні характеристики, а також процеси виробництва й сприйняття повідомлення» [20, с. 290–291].

Видатний український мовознавець А. Загнітко визначає дискурс як: «1) мовленнєво-мисленнєвий процес, що відтворює і формує комплексні лінгвістичні структури, компонентами яких постають висловлення і групи висловлень, пов'язані дискурсивними операціями; 2) саму комплексну лінгвістичну структуру, що перевищує за обсягом речення» [13, с. 179].

Як зазначає О. Тріщук, в українській комунікативістиці виокремлюють такі види дискурсів:

- Політичний дискурс охоплює мовленнєві практики публічної політики та відображає суспільну свідомість у сфері влади.
- Мас-медійний дискурс функціонує як форма соціальної взаємодії через медіа (телебачення, пресу тощо) і впливає на формування та трансформацію зв'язків у суспільстві.
- Публіцистичний дискурс спрямований на ідеологічне моделювання суспільної свідомості й формування ментального простору спільноти.
- Рекламний дискурс має переконувальний характер, апелює до спільних цінностей і поєднує текстові та візуальні елементи з метою інформування й спонукання до купівлі.
- Науковий дискурс реалізує створення та обґрунтування знання, прагне до об'єктивності й мінімізації авторської присутності.

- Релігійний дискурс поєднує особистісне вираження віри з представленням позиції певної релігійної спільноти.
- Педагогічний дискурс спрямований на соціалізацію особистості, передавання знань, норм і цінностей, а також перевірку їх засвоєння [44, с. 75–76].

Дискурс так само має нерозривний зв'язок з перекладом. Як стверджує Н. Пасенчук, зважаючи на двомовну природу перекладу як комунікації, дискурс постає важливим, хоча й не завжди явним чинником перекладацького процесу. Переклад орієнтується на функціонально-прагматичну адекватність, тобто на збереження основної комунікативної функції тексту. Завдання перекладача полягає не лише у відтворенні змісту, а й у співвіднесенні моделі ситуації з авторським наміром та очікуваннями адресата. Збереження прагматичного потенціалу тексту потребує врахування спрямованості комунікації та застосування адаптивних стратегій, що дозволяють адекватно передати інтенцію автора й урахувати фактор реципієнта [33].

1.1.1. Політичний дискурс та його особливості

Політичний дискурс є одним із найвпливовіших різновидів суспільної комунікації, оскільки безпосередньо пов'язаний із процесами влади, прийняттям рішень та формуванням громадської думки. Він відображає взаємодію політичних акторів із суспільством і реалізується через систему мовленнєвих стратегій, спрямованих на переконання, легітимацію позицій і мобілізацію адресата. Аналіз політичного дискурсу дає змогу виявити його структурні, прагматичні та маніпулятивні особливості, що зумовлюють специфіку його функціонування.

У науковій спільноті все ще не існує загальноприйнятого визначення чи методології політичного дискурсу – різні дослідники пропонують власні концепції й критерії. Л. Лукіна визначає політичний дискурс так: «Це різновид рефлексивної мовної комунікації, що відбувається в політиці і характеризується

сукупністю текстів про політику, спрямованих на питання завоювання, утримання та використання державної влади» [25, с. 76].

Т. Ващук розуміє політичний дискурс «як мовленнєві утворення (усні або письмові), що стосуються сфери політики, реалізуються вербально та екстравербально, актуалізуються у певному ситуативному контексті і спрямовані на здійснення конкретної прагматичної семантики» [6, с. 184].

Н. Кондратенко розглядає політичний дискурс «як конкретний вияв політичної комунікації, що передбачає актуалізацію політичного тексту в комунікативному акті взаємодії політичного суб'єкта (політика, політичної сили, влади) та об'єкта (аудиторії, електорату, виборця)» [18, с. 12].

Н. Шевчук наводить таке визначення політичному дискурсу: «це складна ідеологічно сконструйована засобами ЗМІ та іншими комунікаційними джерелами єдність комунікативної поведінки і прагматичних, політичних, соціокультурних і психологічних чинників, що являють собою системно-символічний порядок, у межах якого реалізується процес боротьби за владу» [52, с. 267].

В. Петренко зазначає, що, в широкому розумінні, «політичний дискурс – це слово про політику, система суджень, наповнених політичним змістом». У вузькому ж розумінні, «політичний дискурс – це лише дискурс політиків» [34, с. 20].

Політичний дискурс характеризується низкою різноманітних функцій: структурування, прийняття рішень, виховання та терапії [74]. Н. Шевчук на основі глибоко аналізу наукових праць викоремлює такі функції політичного дискурсу:

- 1) комунікативна функція забезпечує передачу відомостей для зміни свідомості громадян;
- 2) спонукальна функція зосереджена на пропаганді, переконанні та мобілізації виборців до активних дій;
- 3) функція конструювання мовленнєвої реальності, за допомогою якої формується ідеологічно забарвлений світ, що структурує дійсність;

- 4) волюнтативна функція виражає волю мовця через прохання чи поради;
- 5) інформаційно-трансляційна функція виступає ідентифікатором суспільних цінностей;
- 6) емотивна функція спрямована на вираження почуттів автора та їх збудження у слухачів;
- 7) метамовна функція дозволяє пояснювати складні терміни та поняття;
- 8) прогностична функція орієнтована на стратегічне планування майбутніх політичних кроків;
- 9) фатична функція слугує для встановлення контакту зі співрозмовником;
- 10) естетична функція дбає про виразність форми висловлювань;
- 11) магічна функція реалізується через сакральні форми, зокрема молитви, клятви чи присяги [52, с. 267].

І. Воляннюк пише про політичний дискурс так: «це лінгвополітичний комунікативний феномен, що є наслідком взаємодії певних суспільних інститутів і реалізується у низці стратегій і тактик учасників спілкування. Йому притаманні такі ознаки, як комунікативність і цілісність, раціональність і аргументованість, культурна детермінованість, темпоральність, просторовість, структурованість і абстрактність» [7, с. 51].

У науковому розумінні політичний дискурс постає як цілісне повідомлення з чітко окресленою прагматичною метою: залучення аудиторії до активної політичної діяльності. Саме мова слугує для політика найважливішим механізмом у боротьбі за владу та утриманні відданості його прибічників [25].

О. Ковальова зазначає, що основними компонентами політичного дискурсу є текст (в усній або письмовій формі), екстралінгвістичний контекст (мета, обставини, спосіб та час утворення), адресант і адресат [16, с. 105].

У своєму дослідженні ми зосереджуємося аналізі політичної промови. Ю. Крапива та Д. Крікун розглядають політичну промову як «зв'язний потік мовлення, що є зазвичай підготовленим мовцем із метою постачання інформації аудиторії стосовно певної події в політичному житті» [22, с. 45].

О. Падалка дає таке визначення політичній промові: «це усний політичний текст, який проголошують перед масовою аудиторією, містить назрілі завдання певної сфери громадського життя та дає рекомендації щодо їх здійснення» [31, с. 67].

Промови поділяються на два типи за формою: усна та письмова. До усних форм належать агітаційні передвиборні промови, щорічні звернення президентів тощо. До письмових форм – політичні ноти, письмові звернення до окремих контрагентів, політичні звіти тощо [47].

Отже, політичний дискурс слугує інструментом для реалізації конкретних комунікативних завдань та зміцнення соціального статусу політика. Інформативність повідомлень тут досягається як через нові факти, так і завдяки свіжому переосмисленню загальновідомого. Оскільки влада використовує такий дискурс для просування власних ідей, його зміст завжди є продуктом історичного контексту та національної специфіки [25].

Ефекти політичної комунікації можуть проявлятися на мікрорівні: впливаючи на думки, оцінки кандидатів, почуття, ставлення та поведінку окремих осіб. Політична реклама та президентські дебати діють саме на цьому рівні: намагаючись змінити ставлення з метою переконання. Політична комунікація також функціонує на макрорівні: справляючи масштабний вплив на громадську думку, інституційні зміни, політичний активізм та державну політику [89].

Таким чином, політичний дискурс – це багатовимірний комунікативний феномен, що виступає інструментом реалізації владних відносин і конструювання соціальної реальності через систему лінгвістичних стратегій та маніпулятивних практик, спрямованих на мобілізацію аудиторії. Це складне утворення, яке поєднує вербальні й семіотичні засоби, функціонуючи в межах інституційного контексту задля здобуття, утримання та легітимації влади.

1.1.2. Медіадискурс та його специфіка

У сучасному світі медіадискурс є одним із провідних різновидів сучасної публічної комунікації, оскільки саме через медіа відбувається продукування, інтерпретація та поширення соціально значущих смислів. Він охоплює тексти й повідомлення різних форматів – від новинних матеріалів до аналітики й цифрового контенту – та формує уявлення аудиторії про події, явища й акторів суспільного життя. Аналіз медіадискурсу дає змогу виявити його структурні, прагматичні та ідеологічні особливості, а також механізми впливу на громадську думку.

Як зазначає британська мовознавиця М. Толбот, мало хто з нас залишається поза впливом медіадискурсу. У сучасних демократіях медіа виконують важливу функцію публічного форуму. Медіадискурс циркулює в інституціях та між ними, і він глибоко вкорінений у повсякденне життя та щоденну взаємодію майже кожної людини [94].

І. Мірошніченко визначає медіадискурс як «поле масової комунікації, що охоплює всі мовні практики та комунікативні ситуації з використанням різноманітних засобів (медіа) передачі інформації: преси (газет та часописів), радіо, телебачення, інтернет-технологій, мобільного зв'язку, кіноіндустрії, рекламних панелей» [27, с. 38].

Н. Ферклаф у своїй роботі «Media Discourse» (1995) розглядає медіадискурс як складну тривимірну структуру. Для нього медіадискурс – це особлива форма соціальної практики, яка включає в себе не лише самі медійні тексти (газетні статті, телепередачі тощо), а й процеси їхнього виробництва (соціокультурні умови створення) та процеси їхнього споживання (сприйняття аудиторією) [76].

Ц. Сунь подає комплексне визначення медіадискурсу: «це своєрідне осмислення впливу соціуму на функціонування мови та своєрідний потужний інструмент-медіум між різними позиціями, цінностями, нормами, соціальними практиками й політичними ідеологіями, який є виключно публічною формою

взаємодії, опосередкованою певною трансляційною платформою та має сталі характеристики, що визначають певні наукові напрями дослідження» [42, с. 142].

О. Кузьменко описує медіадискурс як складний соціолінгвістичний феномен, що формується в сучасному комунікативному просторі під впливом соціокультурних, психологічних та ситуативних чинників. Він охоплює два рівні: лінгвістичний, який є безпосереднім текстом, та екстралінгвістичний, що складається з інтенцій автора, фонових знань та установок, які взаємодіють під час створення та сприйняття інформації [23, с. 187].

В. Лойко зазначає, що медіадискурс – це дискурс, у межах якого використовуються тексти, створені журналістами та які поширюються за допомогою преси, радіо, телебачення, Інтернету. У дискурсі мас-медіа журналісти виступають як посередники між політиками-професіоналами й масовою аудиторією непрофесіоналів [24, с. 179].

О. Дячук визначає медіадискурс як «тематично сфокусовану, соціально зумовлену мовленнєво-мислячу діяльність у медійному просторі» [12, с. 125].

Медіа є важливим інструментом поширення знань, формування суспільних цінностей та впливу на світогляд аудиторії. Завдяки інтегративній функції медіа консолідують суспільство та транслюють культурні цінності, а сучасний медіадискурс дедалі більше поєднує інформаційну й розважальну складові [35].

У дослідженні Е. О'Кіфф медійний дискурс розглядається як форма соціальної взаємодії, що створює ілюзію близькості між адресантом та аудиторією. Навіть приватна на вигляд розмова в медіа орієнтується на очікування глядача чи слухача. О'Кіфф також підкреслює, що медіадискурс ґрунтується на повторюваних мовних стратегіях, які допомагають формувати довіру, залучати аудиторію та впливати на її увагу [86].

Н. Рябокінь подає таке визначення: «медіадискурс – це будь-який вид дискурсу, що реалізується в медіапросторі та продукується засобами масової інформації. Він надає уявлення про мовленнєву діяльність у сфері мас-медіа та включає в себе медіатекст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та психологічними чинниками» [37, с. 65].

Л. Шевченко, Д. Дергач і Д. Сизонов розуміють медіадискурс як «тип мовленнєвої діяльності в медіа, спроектований на інформування аудиторії щодо різних сфер суспільного життя засобами масової комунікації (через телебачення, радіо, Інтернет, друковану пресу та ін.)» [103, с. 96].

Як зазначає Д. Сизонов, у сучасній лінгвістиці існують два підходи до класифікації медіадискурсу: згідно з першим, його виокремлюють як самостійний вид мовленнєвої діяльності, що співіснує з іншими типами дискурсів, тоді як другий розглядає його як інтегративну сферу, що охоплює різноманітні тематичні дискурси в межах масової комунікації [38].

Медіадискурс традиційно класифікують за способом реалізації на два типи: письмовий та усний. До письмового медіадискурсу належать преса, книги та періодичні видання, тоді як усний охоплює радіо й телебачення, що поєднують вербальне мовлення з візуальними елементами, зокрема репортажними зйомками та інтерв'ю на місці подій [14].

Способом реалізації медіадискурсу є медіатекст – «повідомлення, текст будь-якого медійного виду і жанру, що застосовується для позначення текстів масової комунікації» [12, с. 126].

Як зазначає І. Суднач, ЗМІ функціонують як визначальний чинник соціально-політичного розвитку: вони не просто інформують, а активно формують громадську думку, структурують порядок денний та конструюють ціннісну парадигму суспільства. Поєднуючи інформаційну та мобілізаційну функції, мас-медіа стають дієвим механізмом суспільних змін, що спрямовує громадянську активність та забезпечує діалог у межах політичного простору [40].

Отже, медіадискурс – це публічна сфера комунікативної діяльності, що використовує технічні платформи для трансляції інформативного, ідеологічного та культурного контенту на широку аудиторію. Він поєднує функції інформування, переконання та мобілізації громадян, перетворюючи мову на активний інструмент формування політичного й суспільного порядку денного.

1.1.3. Взаємодія політичного й медіа дискурсів

Як ми вже описували вище, взаємодія політичного та медіадискурсу в сучасному світі настільки щільна, що їх часто розглядають як єдине комунікаційне поле, де медіа виступають не просто посередником, а активним конструктором політичної реальності. Політичний дискурс потребує майданчиків для легітимізації ідей, залучення електорату та формування іміджу лідерів, тоді як медіадискурс використовує політичні події як основне джерело контенту, інтерпретуючи їх згідно з власними редакційними стандартами або ідеологічними уподобаннями.

Як зазначає Т. Ващук, цитуючи В. Мантла, сучасний політичний дискурс сьогодні фактично «розчинений» у медіапросторі, оскільки саме роль ЗМІ стала рушійною силою для глибокого вивчення політичної комунікації [6].

Таку ж думку поділяє П. Шародо, стверджуючи, що у другій половині ХХ століття медіа виконували роль посередницької інстанції настільки, що повністю медіатизували сучасне суспільство: вони є носіями соціальних уявлень, які впливають на думки, хоча справжній характер і міра цього впливу залишаються невизначеними [66, с. 217].

Американський вчений Р. Перлофф вважає, що політична комунікація є вирізняється своєю зосередженістю не виключно на медіа чи на політичних інститутах, а на обох. Вона передбачає перетин двох різних соціальних інститутів з різними філософськими основами, організаційними імперативами та суспільними ролями [89].

Самі медіа, в свою чергу, не просто повідомляють у нейтральний та неупереджений спосіб про те, що відбувається на політичній арені навколо них. Шотландський дослідник Б. Макнейр зазначає, що, попри заперечення деяких журналістів, у літературі з комунікаційних досліджень є більш ніж достатньо аналізів медіа, які показують, що їхні звіти про політичні події (як і про будь-яку іншу категорію «реальності») сповнені ціннісних суджень, суб'єктивності та упередженості [83].

Тому, хоча суперечки щодо ефективності такої інтерпретації політичного продукту в медіа все ще тривають, немає жодних сумнівів щодо їхньої центральної ролі в політичному процесі, яка полягає у трансляції та інтерпретації об'єктивних подій у політичній сфері та сприянні їхньому суб'єктивному сприйняттю в ширшій публічній сфері.

Як зауважують О. Беззубова та К. Рибачок, оскільки засоби масової інформації відіграють ключову роль у конструюванні політичних реалій та впливі на суспільні настрої, політичний і медійний дискурси мають низку спільних рис: «інституційність, інтенціональність, масовість аудиторії, а також ситуативний, соціальний та культурний контекст» [4, с. 20].

Політична комунікація використовує медіапростір як ефективний інструмент агітації та впливу на аудиторію. Аналіз мовних засобів політиків дозволяє виявити механізми переконання й маніпулювання громадською думкою. Ефективність таких стратегій залежить як від комунікативних тактик, так і від культурних, історичних та політичних чинників. Фактично медіа допомагають конструювати ту версію дійсності, яка відповідає політичним інтересам, що призводить до поступового злиття цих двох дискурсивних полів у єдине ціле [53].

З огляду на вищезазначений тісний взаємозв'язок цих двох дискурсів, дослідники почали виокремлювати підвиди медіадискурсу: політичний масмедійний дискурс; економічний масмедійний дискурс; науковий масмедійний дискурс; освітній масмедійний дискурс тощо [27].

Враховуючи вищесказане, важливо наголосити й на негативній взаємодії цих дискурсів, яка виявляється у спотворенні об'єктивної реальності через маніпулятивні технології та пропаганду, що підриває здатність аудиторії до критичного аналізу подій. Таке злиття перетворює медіа на інструмент політичного тиску. І. Царьова у своїй роботі, присвяченій безпековому медіадискурсу, розглядає медіа не просто як канали передачі інформації, а як активних посередників, що конструюють віртуальну політичну реальність. Дослідниця акцентує на негативному аспекті зрощення медіа та влади, що

призводить до негативних наслідків для демократії, оскільки аудиторія стає об'єктом маніпулятивного впливу, а політичний процес перетворюється на конкуренцію медіаобразів та інтерпретацій фактів [48].

Отже, аналіз наукових поглядів підтверджує, що сучасна політична комунікація існує у стані нерозривного взаємозв'язку з медіапростором, де медіа виконують роль не лише ретранслятора, а й активного творця сконструйованої політичної реальності. Взаємопроникнення політичного та медіадискурсів зумовлене їхніми спільними характеристиками (інституційністю, інтенціональністю та масовістю) та призводить до появи специфічних гібридних форм комунікації. Попри функціональну важливість такого союзу для суспільної консолідації, він несе в собі значні ризики маніпулятивного впливу та суб'єктивного викривлення фактів.

1.2. Основні поняття теорії аргументації

Як ми вже з'ясували, аргументація є одним із ключових механізмів функціонування політичного дискурсу, оскільки саме через неї політичні актори обґрунтовують свої позиції, переконують аудиторію та конструюють певне бачення суспільно-політичної реальності. У межах політичної комунікації аргументація має на меті вплинути на адресата, сформувати його оцінки та ставлення до подій, явищ або політичних рішень.

Так, наприклад, Б. Макнейр зазначає, що метою політичної комунікації є переконання. І об'єкт цього переконання – аудиторія – є другим ключовим елементом у процесі політичної комунікації, без якого жодне політичне повідомлення не може мати жодного значення. Якими б не були розмір і природа аудиторії, вся політична комунікація, однак, спрямована на досягнення ефекту на одержувачів повідомлення [83, с. 10]. Тому аналіз аргументативних стратегій у політичному дискурсі дозволяє краще зрозуміти механізми переконання, а також способи реалізації впливу та можливих маніпуляцій у політичному мовленні.

Розпочати дослідження аргументації варто з короткої історичної розвідки:

- 1) Період становлення теорії аргументації (V–IV ст. до н. е.) пов'язаний із появою перших посібників із риторики та діяльністю логографів, які складали судові промови для позивачів і відповідачів;
- 2) Етап зрілості теорії аргументації пов'язують із «Риторикою» Аристотеля, яка заклала основи подальшого розвитку персуазивного дискурсу в античній традиції;
- 3) Період занепаду, що тривав від кінця Римської імперії до середини XX століття та характеризувався поступовим зведенням риторики до стилістики та послабленням її аргументативної функції під впливом наукової демонстрації;
- 4) Сучасне відродження галузі розпочалося з появою неориторики, що ґрунтується на працях бельгійського філософа й юриста Хаїма Перельмана, а також на англосаксонських дослідженнях аргументації, зокрема Стівена Тулміна [63, с. 9–10].

Таким чином, теорія риторики та аргументації як її складової досліджувалася й продовжує досліджуватися в межах багатьох різноманітних засадничих підходів. Вважаємо за доречне розглянути декілька з них.

Перш за все, Аристотель у своїй вищезгаданій праці «Риторика» закрив основи мистецтва переконання через три основні типи дискурсу: епідейктичний, судовий та дорадчий. Теорія Аристотеля розглядає риторику як персуазивне мистецтво в політичному та інституційному просторі, де її використання бере початок і виконує свої функції згідно з правилами, що керують полісом. Ці правила створюють певного роду консенсус – підґрунтя, на якому оратор будуватиме власну аргументацію [73, с. 48–49]. Так само, Аристотель ввів поняття **етосу**, **логосу** і **пафосу** – трьох основних складових переконливої промови.

Закономірно, багато науковців спиралися саме на теорію Аристотеля, досліджуючи аргументацію. Наприклад, мовознавиця Р. Амосі деталізує концепцію етосу. Це образ мовця, який вибудовується безпосередньо в тексті.

Важливо не те, ким мовець є насправді, а те, яким він представляє себе через стиль мовлення, тон та вибір лексики. Етос має викликати довіру та авторитет, роблячи аргументацію ефективною [57].

П. Шародо переосмислює класичні риторичні категорії крізь призму дискурсивного аналізу: логос пов'язується з логічною організацією аргументів, етос – із формуванням образу мовця та довіри до нього, а пафос – зі стратегічним емоційним впливом на аудиторію через апеляцію до її страхів, надій чи переживань [67].

Так само, французький вчений О. Ребуль наголошує, що аргументація ніколи не є чисто раціональною. Вона завжди включає етос та пафос. Спираючись на Х. Перельмана, Ребуль пояснює, що сила аргументу залежить від того, на кого він розрахований [92].

Французька мовознавиця Ж. Гард-Тамін виокремлює два типи аргументів: логічні аргументи та риторичні докази. Гард-Тамін наголошує, що в сучасному дискурсі етос і пафос часто домінують над логосом [77].

Х. Перельман, у свою чергу, переносить центр ваги з тексту на слухача. Він вважає, що аудиторія є визначальним фактором для побудови аргументації: оратор повинен адаптуватися до її поглядів, щоб знайти точки дотику. Якщо аудиторія не поділяє засновки оратора, будь-яка логічна конструкція розвалиться [87].

Ще одним елементом риторики є **топос** – «риторичне поняття, що означає загальні місця у промові» [26, с. 13]. Іншими словами, топоси – це схеми, які дозволяють знаходити аргументи та структурувати висловлювання. Топоси можуть бути абсолютно різними, ми ж розглянемо найуживаніші: логічні топоси, які становлять основу міркування (причина, наслідок, порівняння, протиставлення); топоси за прикладом та аналогією; топоси, пов'язані безпосередньо із сутністю предмета промови; топоси, що стосуються появи, розвитку та існування предмета; топоси кількості; топоси «загальних місць» (загальновизнані думки, ідеї, цінності, стереотипи) [17; 92].

Усі ці елементи допомагають зробити аргументацію в промові дійсно переконливою. Австрійська мовознавиця Р. Водак визначає аргументацію як лінгвістичну та когнітивну модель розв'язання проблем у формі послідовності мовленнєвих актів, що утворюють складну мережу тверджень [100, с. 1].

Для французького лінгвіста К. Плантена аргументація починається там, де виникає сумнів або суперечність (*dissonance*). Він визначає її як особливий спосіб організації мовлення, що виникає, коли певна думка зіштовхується з незгодою. Якщо немає розбіжності поглядів, то, згідно з Плантеном, немає і потреби в аргументації [90].

Структура аргументації включає такі елементи: теза – те, у чому ми хочемо переконати аудиторію; аргументи – інструменти підкріплення нашої позиції; форма (схема) – спосіб, у який ми вибудовуємо зв'язок між аргументами та головною думкою [17, с. 33].

«Аргумент – це положення (мовні висловлювання чи текст), яке стосується тези й обґрунтовує її чи переконливо доводить істинність тези. Аргументи бувають прямі (безпосередні) і непрямі (опосередковані), в ролі яких можуть виступати аксіоми, точки зору та думки авторитетних людей» [26, с. 43].

На основі праць зарубіжних і вітчизняних дослідників Х. Перельмана (1958), Д. Волтона (2008), Ф. Бретона (2015), О. Ребуля (1991), Н. Колотілової (2007), Л. Мацько (2006), формуємо класифікацію аргументів, на яку спиратимемося в подальшій роботі:

1. Аргументи до **логосу**:

- *аргумент до факту*: використання перевірених даних, цифр, подій або наукових доказів;
- *аргумент за дедукцією*: перехід від загального правила до конкретного випадку;
- *аргумент за індукцією*: виведення загального правила на основі низки конкретних прикладів;
- *аргумент за аналогією (або порівнянням)*: оскільки ситуація А схожа на ситуацію Б, то рішення для них мають бути однаковими;

2. Аргументи до **етосу**:

- *аргумент до авторитету*: посилення на думку експерта, відомої особи чи інституції, щоб підтвердити свою тезу;
- *аргумент до особи*: критика не самої тези, а особистості опонента, щоб підірвати довіру до нього;
- *аргумент до цінностей*: звернення до ідеологічних, моральних чи релігійних переконань аудиторії (свобода, справедливість, патріотизм і т.ін.);
- *аргумент до загальновизнаної думки, докси*: «усі так вважають», «більшість людей погоджуються».

3. Аргументи до **пафосу**:

- *аргумент до страху*: попередження про жахливі наслідки, якщо не буде прийнято певне рішення;
- *аргумент до жалю*: спроба викликати співчуття, щоб отримати підтримку;
- *аргумент до вигоди*: акцент на тому, що людина особисто отримає від певного вибору;
- *аргумент до публіки*: звернення безпосередньо до аудиторії з метою створити враження «Я свій», «Я такий, як і ви»;
- *аргумент до сили*: попередження про негативні наслідки у разі незгоди.

Власне кажучи, якісна аргументація – це необхідна складова будь-якої промови, якщо політик бажає бути переконливим. М. Боном, узагальнюючи праці Р. Амосі, П. Шародо та К. Планта, підкреслює, що політична аргументація є дискурсивною та інтердискурсивною, оскільки охоплює весь текст і взаємодіє з іншими висловлюваннями. Водночас вона залишається інкорпорованою, адже мовець формує власний авторитет через дискурс, і соціалізованою, бо спирається на спільні уявлення та цінності суспільства [61].

До останніх так само часто апелюють не лише політики, а й ЗМІ. Як пише В. Емедіато, аргументація стає ефективною лише тоді, коли вона вписується в систему цінностей аудиторії. Медіа не стільки створюють нові аргументи,

скільки ретранслюють і закріплюють існуючі стереотипи та соціальні норми [75]. Те ж саме підкреслює Р. Водак. Вона стверджує, що сучасна політична аргументація не існує без медіа-супроводу. Медіа не просто транслюють аргументи, вони їх фреймують, посилюючи певні топоси й замовчуючи інші [100].

Практичний інструментарій політичної комунікації охоплює широкий спектр методів переконання, де логіка часто доповнюється експресивними елементами. Прагнучи обґрунтувати справедливість своїх поглядів, політик апелює як до інтелекту, так і до почуттів слухачів, використовуючи емоційну насиченість промови як засіб підвищення її сугестивної сили [36].

Я. Гнезділова зауважує, що офіційний політичний дискурс характеризується високим ступенем підготовленості: ретельний добір експресивної лексики та специфічних синтаксичних структур спрямований на інтенсифікацію емоційного впливу [цит. з 29, с. 119].

Так само, А. Дорна зазначає, що з-поміж усіх дискурсивних елементів саме риторична фігура найкраще демонструє важливість когнітивного процесу в розробці та презентації політичного дискурсу. Саме навколо цієї фігури вибудовується сенс та орієнтується стратегія [74].

З вищесказаного робимо висновок, що політичний дискурс базується на поєднанні прямих та непрямих методів впливу, де важливу роль також відіграє експресивне наповнення промови. Для цього можуть використовуватися:

- *образно-стилістичні засоби*: використання метафор, порівнянь, алюзій та евфемізмів з метою транслювати приховану оцінку подій, програмуючи ставлення аудиторії до об'єкта мовлення;
- *риторичні фігури*: анафора, паралелізм, антитеза та повтори, щоб структурувати промову, підсилити її динаміку, полегшити сприйняття ключових тез;
- *лексико-граматичний рівень*: застосування ідеологічно забарвленої лексики, модальних конструкцій впевненості та специфічних мовленнєвих актів;

- *соціально-психологічні прийоми*: вживання займенників «ми»/«нас» для консолідації прихильників та «вони»/«їх» для маркування опонентів, а також використання інтертекстуальності для апеляції до колективної пам'яті та зв'язку поколінь [36; 43].

Усі ці елементи (як аргументи, так і стилістичні фігури) є інструментарієм для ширших стратегій і тактик переконання. Вважаємо необхідним окреслити ці поняття.

Як зазначає Л. Мацько, «термін “стратегія” виник у військовій сфері і позначає більшу гнучкість, динамічність, варіативність дій, на відміну від концепції, що позначає загальніше, стабільніше думання. Для реалізації однієї концепції можна розробити кілька стратегій залежно від конкретної мети, вихідних позицій, ситуації і умов спілкування, навчального середовища» [26, с. 35–36].

Ю. Судус розуміє стратегію «як сукупність мовленнєвих дій, що направлена на вирішення комунікативної мети мовця, а тактику – як одну або декілька мовленнєвих дій, які сприяють реалізації певної стратегії» [41, с. 125].

П. Шародо виокремлює кілька стратегій: легітимації, через яку мовець обґрунтовує своє право на висловлювання; авторитету – із залученням цитат чи експертних думок, а також захоплення, що ґрунтується на впливі на увагу та емоції аудиторії [67].

На основі робіт таких дослідниць, як Т. Ананко, А. Богуславська, В. Якимчук та А. Яновець, виокремлюємо наступні тактики аргументації:

- *тактика солідаризації (єднання)*: ототожнення політика з народом, ідентифікація себе з аудиторією;
- *тактика врахування ціннісних орієнтирів*: апеляція до базових переконань та етичних норм адресата;
- *тактика самосхвалення*: акцентування на власному досвіді політика та його позитивних якостях;
- *тактика міфотворення*: створення ідеологічних образів та наративів;

- *тактика посилення на авторитет*: залучення думок експертів, статистичних чи наукових даних, а також посилення на авторитетних осіб;
- *тактика генералізації*: узагальнення окремих фактів для формування масштабних висновків;
- *тактика аналогії та порівняння*: розгляд інформації під новим кутом зору через проведення паралелей;
- *тактика роз'яснення та визнання проблеми*: раціональний аналіз ситуації, позначення шляхів розв'язання проблем;
- *тактика протиставлення*: контрастне порівняння позицій «ми – вони»;
- *тактика критики та звинувачення*: пряме розвінчання дій опонента, дискредитація та ображення;
- *тактика емоційного тиску*: прямий вплив на почуття адресата;
- *тактика роздратування*: провокування емоційної реакції для дестабілізації критичного сприйняття;
- *тактика опису позитивної перспективи*: формування оптимістичного бачення майбутнього для посилення підтримки;
- *тактика маніпуляції та агітації*: прихований вплив на свідомість з метою спонукання до конкретних дій [2; 5; 55; 56].

Отже, можемо стверджувати, що в політичному дискурсі аргументація постає як багаторівневий механізм переконання, що поєднує класичні категорії логосу, етосу та пафосу з сучасними когнітивно-комунікативними стратегіями. Ефективність аргументативного процесу визначається гнучким використанням тактик, що дозволяють оратору адаптуватися до ціннісних орієнтирів аудиторії та конструювати бажану суспільно-політичну реальність.

1.3. Маніпулятивні стратегії й тактики в політичному й медіа дискурсах

У політичному та медіа дискурсах межа між переконанням і маніпулюванням часто стає розмитою: замість логічно обґрунтованих тез аудиторії пропонуються викривлені факти та емоційні тригери. Маніпуляція тут виступає як специфічний інструмент прихованого впливу, де аргументативна

структура зберігається лише формально, маскуючи справжню мету мовця – нав'язування певної моделі поведінки або світогляду без згоди на те реципієнта. Маніпуляція використовує ті ж канали, що й аргументація, але замість апеляції до **логосу**, вона фокусується на **пафосі** та експлуатації когнітивних упереджень.

П. Шародо проводить тонку межу між ними. Для нього аргументація – це прозорий процес, де докази відкриті для обговорення. Вплив стає маніпулятивним, коли мовець приховує свою справжню мету або підміняє раціональні аргументи суто емоційними чи етичними категоріями, не даючи слухачеві можливості для раціонального спростування [67].

К. Буа у своїй праці досліджує складну трибічну взаємодію між аргументацією, маніпуляцією та персуазивністю, розглядаючи їх як стратегічні інструменти дискурсу, що мають спільну мету – вплив на адресата, але принципово різні етичні та когнітивні засади. Буа розуміє аргументацію як раціональний процес, що базується на доказах та логічних зв'язках, де оратор визнає критичну здатність аудиторії, тоді як маніпуляція описується як «когнітивна пастка», де істинна мета мовця прихована, а воля об'єкта впливу паралізована через емоційне збудження або викривлення інформаційного фону [60].

Дослідник Ж. Куртес трактує маніпуляцію як процес переконання, де головною метою є змусити іншого «захотіти» або «бути змушеним» щось зробити, причому так, щоб адресат сприймав це як власне рішення [71].

А. Шугаєв зазначає, що «маніпуляція є формою психологічного впливу, що приховано запроваджує у свідомість реципієнта цілі, бажання, наміри й установки, які той сприймає як власні. Ефективність маніпуляції залежить від її непомітності для об'єкта впливу» [54, с. 187].

В. Гавриляк визначає лінгвістичну маніпуляцію як «прихований вплив на адресата через мовні та невербальні засоби з метою зміни його поведінки, сприйняття та намірів» [8, с. 299].

О. Нагорна поділяє лінгвістичні маніпуляції на два типи: раціональні, що впливають на логічне мислення та розум адресата; емоційні, направлені на почуття та емоції адресата [28, с. 65].

П. Шародо підкреслює, що мова за своєю суттю є непрозорою: використання метафор, евфемізмів, певної лексики або специфічної побудови речень вже є актом інтерпретації, який непомітно нав'язує аудиторії певний погляд на подію [69].

Французька дослідниця А. Ребуль зауважує, що використання недомовок, вибіркової правди або занадто загальних фраз змушує адресата добудовувати контекст у вигідному для маніпулятора світлі. При цьому відповідальність за помилкове судження ніби перекладається на самого слухача, адже формально мовець не збрехав [91].

Маніпуляція зазвичай розглядається як амбівалентне явище. Дослідники вказують на можливість її конструктивного застосування, зокрема для консолідації суспільства, збереження громадянського спокою або нейтралізації масової тривоги у кризові періоди. Водночас акцентується увага на деструктивній природі маніпулятивних стратегій, які через деформацію інформаційного поля нівелюють свободу волі індивіда та стають важелем для авторитарних зловживань [54].

Маніпуляція може бути навмисною (з чіткою стратегією мовця на отримання бажаного результату) та ненавмисною (без попередньо визначеної мети мовця вплинути на слухача) [1, с. 6].

О. Дяченко в своєму дослідженні формулює чотирирівневу модель мовного впливу, розкладаючи процес маніпуляції на чіткі рівні: 1) стратегія – загальний план дій мовця, спрямований на досягнення кінцевої мети; 2) тактика – інструмент реалізації стратегії; 3) техніка (або прийом), що безпосередньо втілює тактику в життя через конкретні мовні ходи чи конструкції; 4) мовні засоби – лексичні, стилістичні та риторичні одиниці, що стають будівельним матеріалом для прийомів [11, с. 94].

І. Голубовська, Т. Орлова пропонують такі види тактик маніпуляції: 1) аргументація; 2) ідентифікація; 3) інтимізація; 5) позитивної самопрезентації; 6) звинувачення; 7) сакральної символізації; 8) об'єднання суспільних зусиль та спонукання до кооперації з владою; 9) позитивного прогнозування [9, с. 13].

Говорячи про політичний дискурс, тут маніпуляція може використовуватися для конструювання потрібної соціальної реальності. На відміну від прямого примусу, маніпулятивний вплив дозволяє керувати масами так, щоб вони сприймали нав'язані ідеї як власні переконання. Як пишуть Г. Труба й С. Гречка, ключова мета політичної маніпуляції полягає у моделюванні вигідної суб'єкту картини світу в свідомості електорату [45, с. 94].

А. Шугаєв зазначає, що з маніпулятивною метою в політичному дискурсі можуть застосовуватися «підміна тези, маніпулятивне скорочення або розширення тверджень, створення хибних причинно-наслідкових зв'язків, некоректні дихотомії, видавання фальшивих суджень за істинні, використання псевдонаукових аргументів тощо» [54, с. 187].

О. Дяченко виокремлює два основні види маніпулювання в політичній комунікації: референціальне, що передбачає спотворення реальності через брехню, замовчування або зміну ракурсу подачі інформації, та аргументативне, яке полягає у порушенні логіки й комунікативних принципів за допомогою ухилення від теми, недоведення тез і приховування логічних зв'язків [11].

На основі аналізу праць А. Кам'янець, Р. Тимофєєва та М. Давід можна виокремити цілісну систему засобів, що спрямовані на легітимацію влади та зміну свідомості реципієнтів в політичному дискурсі:

- 1) *використання інклюзивних займенників*: вживання «ми» та «наш» для створення відчуття солідарності між промовцем й аудиторією;
- 2) *позитивна самопрезентація*: акцентування на власних досягненнях за одночасного замовчування або мінімізації несприятливої інформації;
- 3) *апеляція до авторитету*: використання цитат та посилань на впливових осіб для верифікації фактів і посилення переконливості;
- 4) *пряма декларація та імперативність*: застосування засобів модальності та прямих настанов для відкритого вираження позиції;
- 5) *афективна апеляція*: звернення до почуттів страху, надії, патріотизму чи колективної відповідальності, щоб знизити рівень критичного мислення;
- 6) *метафоризація*: спрощення складних процесів через метафори;

- 7) *дискурсивний повтор*: багаторазове дублювання ключових тез для їх закріплення в масовій свідомості;
- 8) *стратегія контрасту*: використання прямих номінацій для підкреслення переваг власної позиції на фоні слабких сторін опонента [15; 28; 72].

Як ми вже зазначали, політичний та медіадискурс дуже тісно взаємодіють: політичні актори використовують медіа як майданчик для трансляції своїх ідей, а медіа, в свою чергу, виступають фільтром та резонатором, який може як підсилювати певні політичні меседжі, так і викривляти їх за допомогою маніпулятивних технік подачі інформації.

Так, П. Шародо у своїх дослідженнях, присвячених медіакомунікації, стверджує, що медіа не є простим «дзеркалом» реальності, а виступають активним конструктором соціальних значень, де кожен етап передачі новини піддається неминучій трансформації [64; 69]. Шародо також звертає увагу на роль цифрових платформ, які сприяють циркуляції «альтернативних фактів» у замкнених групах, де підтвердження власних упереджень цінується вище за критичну перевірку інформації [70]. Тим не менш, він приходить до висновку, що абсолютна достовірність медійного дискурсу є «неможливою ідеалізацією», проте вона повинна існувати як регулятивний орієнтир. Вчений підкреслює, що відповідальність лежить не лише на виробниках контенту, а й на споживачах, чия критична реакція формує попит на якісну інформацію [68].

Б. Думченко й І. Змійова виокремлюють такі методи маніпуляції в медіа: селекцію та деформацію інформації, суб'єктивну інтерпретацію фактів, інформаційне перевантаження та використання «ефекту першого повідомлення», коли оперативність переважає над достовірністю для закріплення потрібної версії подій [14].

М. Костельнюк виокремлює мовні та немовні маніпуляції суспільною свідомістю, а також активні й пасивні форми впливу, що реалізуються через використання ідеологічних кліше, приховування інформації, нав'язування стереотипів і фрагментарну подачу повідомлень [21, с. 125].

Важливо зазначити, що засобом маніпулятивного впливу може бути майже будь-яка одиниця мови. О. Шебанова відносить до інструментів маніпуляції оцінну лексику, художні засоби та прийоми «зближення» – використання займенників (наприклад, «ми», «ви»), риторичних питань та прямих звернень [51, с. 189].

Підсумовуючи викладене, можна стверджувати, що маніпуляція в політичному та медіадискурсах є складною системою прихованого впливу, яка, на відміну від раціональної аргументації, базується на експлуатації емоційних тригерів та викривленні інформаційного тла. Аналіз наукових підходів свідчить, що цей процес реалізується через багаторівневу модель: від стратегічного планування до конкретних мовних засобів на лексико-семантичному та граматичному рівнях.

1.4. Специфіка відтворення в перекладі політичного та медіа дискурсів

Переклад усіх вищеописаних особливостей політичного й медіадискурсу становить складне завдання, що виходить за межі простого відтворення змісту висловлювання. Він передбачає передачу прагматичного потенціалу тексту, зокрема впливу на адресата, збереження риторичних прийомів і культурно зумовлених конотацій. Основні труднощі полягають у розбіжностях між нормами мов, різній інтерпретації аргументів, а також у необхідності балансувати між точністю та функціональною адекватністю перекладу.

Так, Г. Дивнич зауважує, що перекладач має відтворити авторські ідеї та емоційний вплив тексту, роблячи його зрозумілим для читача. Якщо структура оригіналу (довжина речень, аббревіатури) заважає сприйняттю, форму можна частково змінити, головне – зберегти закладений сенс [10, с. 108].

При перекладі текстів із прихованим впливом критично важливо зберегти всі непрямі смисли та підтексти. Це завдання ускладнюється тим, що кожна країна має власні культурні звичаї, особливості соціальної комунікації та етичні норми. Тому перекладач повинен адаптувати ці приховані смисли так, щоб вони залишалися зрозумілими та ефективними в межах іншої культури [39, с. 312].

Британський лінгвіст Дж. Арчибальд підкреслює ключову роль перекладачів у трансформації політичного дискурсу. Така відповідальність вимагає від фахівця глибокого розуміння ідеологічного підтексту, намірів та комунікативних стратегій, закладених у політичних текстах, а також усвідомлення етичних наслідків своєї роботи [58].

Як зазначає В. Токарчук, виклики, з якими стикається перекладач політичних промов, зумовлені низкою чинників. По-перше, він повинен володіти ґрунтовними знаннями у різних сферах, оскільки одна промова зазвичай охоплює кілька тем. По-друге, політичні виступи мають специфічні лінгвістичні особливості, розуміння яких допомагає зробити переклад одночасно еквівалентним та адекватним, причому саме адекватність є беззаперечним пріоритетом [43, с. 169].

Адекватний переклад політичних виступів потребує глибокого аналізу їхньої лексико-семантичної та синтаксичної побудови. Оскільки пріоритетом є досягнення ідентичного впливу на нову аудиторію, робота фахівця зосереджена на правильній інтерпретації підтекстів та виборі найбільш влучних відповідників для передачі емоційного та змістового навантаження оригіналу [29, с. 120].

Що стосується лексичних особливостей політичного дискурсу, Г. Хацер і В. Жаворонкова провели аналіз англомовних промов і виділили такі можливі трансформації в перекладі: калькування, транслітерація/транскрибування та конкретизація, антонімічний переклад, експлікація та генералізація [47, с. 206].

Як уже зазначалося вище, важливу роль в політичній промові також відіграють метафори. Вони є інструментом впливу та аргументації, проте їх складно передати іншою мовою через глибокі культурні зв'язки. Поширені перекладацькі прийоми, як-от конкретизація чи зміна символів, нерідко руйнують метафоричну цілісність оригіналу [29, с. 119–120].

Збереження маніпулятивного впливу залежить від обраної стратегії та стилістичної чутливості перекладача. Е. Циховська й Р. Андрущенко відзначають, що спрощення або нівелювання риторичних фігур нерідко послаблює прагматику виступу. Водночас майстерна інтерпретація дозволяє не

лише відтворити, а й посилити первісне емоційне навантаження Відтак, у політичній комунікації переклад виступає формою переосмислення, що балансує між точним відтворенням форми та ефективністю впливу [49, с. 275].

Як ми вже описували вище, політичний та медіадискурс часто так тісно взаємодіють, що лінгвісти викоремлюють окремий підвид медіадискурсу: політичний медійний. Г. Онущак, К. Никитченко і Є. Попович зауважують, що переклад цього виду дискурсу супроводжується низкою викликів, зумовлених його складною природою. Вибір перекладача може або зберегти нейтральність медійного тексту, або ж мимоволі надати йому небажаної упередженості. Наприклад, використання фемінітивів під час перекладу є комплексним питанням, особливо коли йдеться про відтворення назв посад чи професій у мовах із граматичним родом, як-от в українській [30, с. 103].

Л. Сінна підкреслює, що центральний виклик при роботі з медійними текстами полягає у відтворенні їхньої прагматичної сили, що формується через складне поєднання лексичних, синтаксичних та стилістичних засобів. З огляду на це, процес перекладу має розпочинатися з аналізу оригіналу: спершу деконструювати текст, ідентифікувати конкретні інструменти впливу в кожному фрагменті й лише після цього починати пошук відповідників [39, с. 310].

А. Король і В. Волощук зазначають, що ключовими орієнтирами під час відтворення маніпулятивних стратегій у медіатекстах є змістовна точність та функціональна відповідність. Зокрема, для збереження авторських метафор та художніх образів найчастіше застосовують еквівалентний переклад. Так само, можуть застосовуватися додавання, конкретизація й перестановки [19, с. 133].

Важливо зазначити, що дуже часто медіа використовують реферативний переклад з метою скоротити інформацію та подати головні тези. Т. Фурс подає таке визначення цьому виду перекладу: «реферативний переклад – це вид транскодування інформації, що одночасно включає процеси перенесення тексту з однієї мови на іншу та його реферування» [46, с. 115]. Для цього виду перекладу характерні зміна структури, стиснення та узагальнення змісту. При цьому форма

нового тексту залежить не від мети автора першоджерела, а від конкретних завдань міжмовної та міжкультурної комунікації [46].

Примітним є те, що під час роботи з текстом виникає ризик так званої «подвійної маніпуляції», коли перекладач не лише відтворює тактики автора, а й мимоволі додає нові впливові елементи. Виступаючи в ролі інтерпретатора, фахівець може змінити силу маніпулятивного чи актуалізаційного навантаження у репліках персонажів, випадково послабивши його або, навпаки, зробивши більш акцентованим порівняно з оригіналом [51, с. 189].

Тим не менш, виникає питання про доцільність відтворення маніпулятивних елементів у перекладі. А. Кам'янець, дослідивши низку медіатекстів, підкреслює, що їхнє першочергове завдання – це просування конкретної інтерпретації подій. Оскільки маніпулятивні стратегії є структурним стрижнем цих текстів, їхнє адекватне відображення в перекладі стає обов'язковою умовою для збереження функціональної цілісності оригіналу [15].

Отже, переклад політичного та медійного дискурсів є складною прагматичною адаптацією авторських інтенцій. Ключовий виклик для перекладача полягає у збереженні маніпулятивного потенціалу та риторичної цілісності оригіналу (зокрема метафор та прихованих підтекстів) при одночасному врахуванні соціокультурних норм нової аудиторії. Використання широкого спектра трансформацій дозволяє досягти функціональної адекватності, проте вимагає від фахівця ролі активного інтерпретатора.

Висновки до першого розділу

Отож, проведений аналіз наукових праць засвідчив, що поняття дискурсу є багатовимірним і міждисциплінарним феноменом, який охоплює не лише текст як мовний продукт, а й широкий соціокультурний, прагматичний та комунікативний контекст його функціонування. У сучасній лінгвістиці дискурс розглядається як складна форма мовленнєвої діяльності, пов'язана з інтенціями мовця, умовами комунікації та механізмами впливу на адресата.

Аналіз наукових підходів дозволив встановити, що політичний дискурс поєднує інформативну, переконувальну, мобілізаційну та маніпулятивну функції, а його основною метою є вплив на свідомість і поведінку аудиторії. Було з'ясовано, що політична промова виступає одним із ключових інструментів реалізації такого впливу, оскільки дозволяє політичному акторові формувати бажаний образ, транслювати цінності та конструювати певну модель політичної реальності.

Дослідження також показало, що медіа виступають активним учасником суспільно-політичної комунікації, оскільки не просто передають повідомлення, а здійснюють їх відбір, структурування та інтерпретацію відповідно до власних редакційних, ідеологічних або прагматичних установок. Унаслідок цього медіадискурс здатний істотно впливати на формування громадської думки та сприйняття політичних подій.

Проведений аналіз дозволив дійти висновку, що сучасна політична комунікація фактично не існує поза медіапростором, а медіа перетворюються на інструмент конструювання політичної реальності. Взаємопроникнення політичного та медійного дискурсів призводить до появи гібридних форм комунікації, у яких політичне повідомлення зазнає численних інтерпретацій і трансформацій. Водночас така взаємодія створює передумови для маніпулятивного впливу через селекцію фактів, фреймування та емоційне акцентування окремих елементів повідомлення.

Окремо було проаналізовано основні поняття теорії аргументації та визначено роль аргументативних механізмів у політичному дискурсі. Дослідження показало, що аргументація є одним із головних інструментів переконання, який реалізується через поєднання логосу, етосу та пафосу. Було встановлено, що ефективність політичної аргументації залежить не лише від логічної побудови доводів, а й від здатності мовця формувати довіру до себе, апелювати до емоцій аудиторії та враховувати її ціннісні орієнтири.

У роботі також було систематизовано основні типи аргументів, топосів, стратегій і тактик, що використовуються в політичному дискурсі. Було

встановлено, що сучасна політична комунікація активно поєднує раціональні та емоційні методи впливу, використовуючи риторичні фігури, стилістичні засоби, інтертекстуальність та різноманітні соціально-психологічні прийоми для посилення персуазивного ефекту.

Аналіз наукових підходів також дозволив встановити, що маніпуляція є прихованою формою впливу, спрямованою на зміну сприйняття, оцінок і поведінки адресата без його повного усвідомлення цього процесу. На відміну від відкритої аргументації, маніпулятивний вплив часто ґрунтується на емоційному тиску, викривленні інформації, використанні когнітивних упереджень та прихованих механізмів навіювання.

Важливим аспектом дослідження стало також осмислення ролі перекладу в політичному та медійному дискурсах. Було встановлено, що переклад політичних текстів не обмежується міжмовною передачею інформації, а передбачає відтворення прагматичного потенціалу висловлювання, інтенцій мовця та очікуваного впливу на аудиторію. Політичний переклад вимагає врахування культурного, історичного та соціального контексту, а також особливостей адресата.

Окремої уваги заслуговує адекватне відтворення в перекладі медіадискурсу, оскільки в умовах міжмовної комунікації медіа не лише інтерпретують політичне повідомлення, а й адаптують його до очікувань та ціннісних орієнтирів цільової аудиторії. Унаслідок цього переклад у медіапросторі часто супроводжується компресією, селекцією інформації, зміщенням акцентів та прагматичною адаптацією висловлювань. Було також встановлено, що переклад може виступати інструментом реалізації маніпулятивного впливу, оскільки навіть незначні лексичні, стилістичні чи синтаксичні трансформації здатні змінювати емоційний, оцінний та аргументативний потенціал повідомлення.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АРГУМЕНТАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ТА МАНІПУЛЯТИВНОГО ВПЛИВУ В ПЕРЕКЛАДАХ ФРАНЦУЗЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

2.1. Реалізація аргументативного потенціалу у промовах Президента Франції Емманюеля Макрона та способи його перекладу

Аналіз промов Президента Французької Республіки Емманюеля Макрона дозволяє простежити не лише трансформацію офіційного політичного курсу держави, а й суттєву еволюцію риторичних інструментів впливу на аудиторію. Щоб зрозуміти, як пан Макрон будує свої виступи, важливо побачити аргументацію в динаміці. Саме тому ми вирішили проаналізувати його промови крізь призму часу: від перших кроків на посаді президента до сьогоденних викликів. Такий підхід допомагає простежити, як реальні кризи (від Брекзиту до великої війни в Україні) змушували оратора змінювати свої прийоми переконання.

Окрему увагу ми приділимо перекладу цих текстів українською мовою. Головне завдання полягає в тому, щоб з'ясувати, чи вдається зберегти ту саму силу впливу при зміні мови та якими засобами це можна зробити.

Для цілісного розуміння динаміки в риториці Е. Макрона промови умовно розподіляємо на три часові етапи:

- 1) період європейського оптимізму (2017-2021): переважання аргументів до публіки, вигоди та логічних обґрунтувань реформ;
- 2) період стратегічної тривоги (2022-2024): зростання частки аргументів до страху, жалю та авторитету історії на тлі початку повномасштабної агресії РФ проти України;
- 3) період мобілізаційного лідерства (2025-2026): домінування аргументів до фактів та цінностей у контексті формування «сильної Європи».

Таким чином, розпочати свій аналіз хочемо зі звернення Президента Е. Макрона до французів одразу після його перемоги на виборах 7 травня 2017 року. Глава держави одразу ж розпочинає свою промову зі створення образу «вдячного лідера», який є частиною народу:

« À l'issue d'une longue confrontation *«Після тривалого демократичного démocratique, vous avez choisi de протистояння ви віддали свою довіру m'accorder votre confiance et je tiens à мені, тож я хочу вам подякувати. vous exprimer ma profonde gratitude. Це величезна честь і благоговійна C'est un grand honneur et c'est une відповідальність. grande responsabilité. Жодних заготовок. Просто дякую. Від Car rien n'était écrit. Je veux vous dire щирого серця»* [іл. 30]. merci. Merci du fond du cœur » [іл. 45].

Пан Макрон розпочинає зі звернення до публіки, до народу. Він спирається на топос цінностей, згадуючи такі риси як честь та відповідальність, а також висловлює вдячність за довіру. Це одразу підвищує рівень прихильності аудиторії, налаштовує її позитивно до мовця. У перекладі одразу помічаємо сильну компресію тексту. Перш за все, вираз « *vous avez choisi de m'accorder votre confiance* » передано як «*ви віддали свою довіру мені*», тобто тут **опущено** слово *choisir*, яке в оригіналі апелює до контексту виборів (народ **обрав** своїми голосами). Вважаємо це не критичним, адже головний зміст все одно передано, але все ж з певною втратою. Також бачимо тут **перестановку** слова *мені* на кінець речення, що додатково зробило акцент на ньому, адже інформація наприкінці завжди виділяється сильніше.

Так само сильної **компресії** зазнало речення «*je tiens à vous exprimer ma profonde gratitude – я хочу вам подякувати*». Виділяємо тут **опущення** слів *exprimer, profonde*, а також **транспозицію**: *gratitude – подякувати*. На нашу думку більш дослівний переклад «*висловити свою глибоку вдячність*» був би доречнішим і дозволив би зберегти всі відтінки оригіналу, одночасно з тим не суперечивши мовним традиціям та кліше української мови.

У перекладі наступного речення « *C'est un grand honneur et c'est une grande responsabilité* » – «*Це величезна честь і благоговійна відповідальність*» помічаємо бажання перекладача уникнути повтору, що присутній в оригіналі. На нашу думку, це вийшло не дуже вдало, адже використання слова *благоговійна*

значно підсилило емоційну насиченість, навіть додало певного релігійного підтексту та медитативного навіювання.

Як ми вже неодноразово підмітили, перекладач обрав стратегію компресії в своїй роботі, тому помічаємо це протягом усього тексту. Останні речення цього уривку перекладені за допомогою **модуляції**. І в цьому випадку вона нам здається доречною, адже зміщення значень й емотивного впливу не відбулося.

Дуже часто пан Макрон вдається до комбінації різних аргументів, які разом формують логічний ланцюжок причинно-наслідкового зв'язку:

*« Je sais la colère, l'anxiété, les doutes qu'une grande partie d'entre vous ont aussi exprimés : il est de ma responsabilité i за вас. Я маю responsabilité de les entendre, en зробити так, щоб солідарність protégeant les plus fragiles, en працювала, щоб найслабші були organisant mieux les solidarités, en захищені, упевнитися, що я в luttant contre toutes les formes абсолютно рішучий спосіб d'inégalité ou de discrimination, en гарантуватиму вашу безпеку. А отже assurant de manière implacable et – єдність в країні» [іл. 30].
résolue votre sécurité, en garantissant
l'unité de la nation » [іл. 45].*

Структура речення: «ви висловили сумніви – моя відповідальність їх почути й зробити конкретні дії». Тобто, політик будує логічний місток від проблеми до її вирішення. Цю логічну структуру він формує з аргументів до пафосу й етосу:

- аргумент до публіки: *« Je sais la colère, l'anxiété, les doutes qu'une grande partie d'entre vous ont aussi exprimés »*. Оратор прямо називає негативні емоції виборців. Це маніпуляція «я свій»: він показує, що відчуває те саме, що й народ, і не відгороджується від їхнього болю. У перекладі це відтворено як *«Я розумію обурення, злість, сумніви, які ви висловили»*, тобто використана **синонімічна заміна**: *colère* – обурення, *anxiété* – злість; та **опущення**: *une grande partie de*.

- аргумент до цінностей: « *en protégeant les plus fragiles, en organisant mieux les solidarités, en luttant contre toutes les formes d'inégalité ou de discrimination, en assurant de manière implacable et résolue votre sécurité, en garantissant l'unité de la nation* ». Е. Макрон звертається до базових цінностей: рівності, єдності, безпеки, солідарності. Це робить його лідером усієї нації, а не лише однієї партії. У перекладі помічаємо такі трансформації, як **перестановка**, **транспозиція**, **опущення**, **додавання**, **метафоризація**, **членування речень**. Тобто текст зазнає значної зміни. І хоч загальний зміст передано, але це призводить як до смислових, так до і експресивних втрат у перекладі, що на нашу думку є невиправданим.

Загалом, уся ця переможна промова насичена зверненнями до громадян, апелюванням до їх почуттів, емоцій, переконань. Тобто, переважають аргументи до пафосу й етосу, аніж до логосу:

« *C'est notre civilisation qui est en jeu*, «На кону — наша цивілізація, наш *notre manière de vivre, d'être libres, de* спосіб життя: бути вільними, *porter nos valeurs, nos entreprises* довести, що наші надії і цінності не *communes et nos espoirs* » [іл. 45]. *марні*» [іл. 30].

Тут виокремлюємо аргумент до страху: « *C'est notre civilisation qui est en jeu* ». Це досить сильна маніпуляція емоцією – створюється відчуття смертельної небезпеки для всього звичного світу, що вимагає негайної згуртованості навколо лідера. Пан Макрон використовує **тактику солідаризації**, вживаючи присвійні прикметники « *notre* », « *nos* ».

Щодо перекладу, помічаємо досить вдале рішення перекладача: **перестановка** слова *цивілізація* в кінець з метою збереження емоційного виділення. Також виділяємо **реметафоризацію**: *être en jeu – на кону; porter nos valeurs, nos entreprises communes et nos espoirs – довести, що наші надії і цінності не марні*. Якщо в першому випадку ця трансформація була доречною, то в другому навпаки призвела до повної зміни значення.

Рухаючись далі по тексті промови, вкотре виокремлюємо аргумент до цінностей в комбінації з аргументом до публіки:

« J'adresse en votre nom aux nations du monde le salut de la France fraternelle. Je dis à leurs dirigeants que la France sera présente et attentive à l'équilibre des puissances, à la coopération internationale, au respect des engagements pris en matière de développement et de lutte contre le réchauffement climatique » [іл. 30].

« Від вашого імені я звертаюся до всього світу, і шлю братні вітання усім народам! Французькі лідери будуть дбати про мир, про баланс сили, про міжнародну співпрацю, повагу до всіх зобов'язань, про боротьбу з глобальним потеплінням » [іл. 45].

Президент апелює до спільних моральних орієнтирів (*la fraternité, la paix, l'équilibre, la coopération internationale, le respect des engagements*), особливо у боротьбі з труднощами (*le réchauffement climatique*). На жаль, в українському варіанті помічаємо помилковий переклад: *leurs dirigeants* – французькі лідери. Тобто, лідери інших країн світу в перекладі стали французькими. У цілому загальний зміст та адекватність від цього постраждали не критично, однак якісний переклад завжди вимагає більшої точності, особливо в політичному дискурсі.

Також помічаємо тут **опущення** декількох елементів, до яких апелює оратор (*la paix, le développement*), а також калькування граматичної структури: *des engagements pris en matière de [...] lutte* – зобов'язань, взятих у боротьбі. Останнє звучить незвично для українського реципієнта, що впливає на загальне сприйняття ідеї.

Під кінець промови Е. Макрон частково повертається до топосу причинно-наслідкового зв'язку так само комбінуючи логос із пафосом та етосом:

« Ma responsabilité sera de rassembler toutes les femmes et tous les hommes prêts à affronter les défis gigantesques qui nous attendent, et à agir. Certains de ces défis sont des chances comme la »

« Моя відповідальність – об'єднати всіх жінок і чоловіків, які стоять перед викликом. Але деякі з цих викликів можуть стати шансами. Як от, скажімо, цифрові технології, чи

révolution numérique, la transition оновлення Європи. Деякі ж виклики écologique, le redémarrage de l'Europe. справді є загрозами» [іл. 30].
D'autres sont des menaces, comme le
terrorisme » [іл. 45].

Загальна структура причинно-наслідкового зв'язку тут така: є виклики (можливості + загрози) → їх потрібно подолати → отже, необхідне об'єднання й дія. Цей топос реалізується аргументами до пафосу: до страху (*apellування до défis, menaces, terrorisme*) та до вигоди (*des chances comme la révolution numérique, la transition écologique, le redémarrage de l'Europe*).

У перекладі знову помічаємо сильне **опущення**: *gigantesques qui nous attendent, et à agir; la transition écologique; comme le terrorisme*; а також **модуляцію**: *prêts à affronter les défis (готові зіткнутися з викликами) – стоять перед викликом; sont – можуть стати*. Такі сильні зміни призводять до значних смислових та експресивних зсувів у перекладі.

Свою промову Президент Франції завершує так само аргументами до етосу й пафосу:

« *C'est ainsi que nous pourrions rendre au «Тільки у такий спосіб ми можемо peuple français, à chacune et chacun віддати кожному – і у вашому d'entre vous, dans sa vie professionnelle, професійному та сімейному життю – personnelle et familiale, les chances que ті можливості, які вам завинила la France lui doit » [іл. 45].* *Франція» [іл. 30].*

Виокремлюємо тут аргумент до вигоди – обіцянка конкретного позитивного результату для кожного: у професійному, особистому й сімейному житті. Підкреслення, що на це заслуговує і має отримати абсолютно кожен, що держава зобов'язана забезпечити це своїм громадянам. Цей аргумент комбінується зі зверненням до публіки, що підсилює враження єднання й близькості: *à chacune et chacun d'entre vous*. У перекладі бачимо **модуляцію**: *c'est ainsi que – тільки у такий спосіб*; **опущення**: *peuple français, à chacune, personnelle*; **синонімічну заміну**: *les chances – можливості*; а також

метафоризацію: *la France lui doit* – Франція вам завинила. Остання трансформація призвела до емоційного підсилення в перекладі, адже слово *doit* нейтральне, а *завинила* значно більш негативно забарвлене.

Отож, у цілому проаналізована переможна промова Емманюеля Макрона характеризується виразною орієнтацією на адресата та високим рівнем емоційної насиченості. У риторичному плані домінують аргументи до пафосу й етосу, тоді як логос, хоча й присутній, здебільшого реалізується імпліцитно через причинно-наслідкові зв'язки. Важливою особливістю є комбінування різних типів аргументів у межах одного фрагмента, що дозволяє мовцю водночас впливати і на емоції, і на ціннісні орієнтири аудиторії, формуючи цілісну переконливу стратегію. Така специфіка пов'язана з характером промови, яка була виголошена одразу після перемоги в президентських виборах, а тому спрямована на завоювання прихильності аудиторії та народу Франції в цілому.

Щодо перекладу, його визначальною рисою є системна компресія тексту, яка реалізується через численні опущення та узагальнення. Це призводить до часткової втрати прагматичного впливу. У деяких випадках такі трансформації є виправданими й не спотворюють змісту, однак часто вони супроводжуються зміщенням акцентів: переклад стає або більш категоричним, або більш емоційно забарвленим порівняно з оригіналом.

Наступна промова Президента Франції, на якій ми б хотіли зосередитися, – це звернення до європейців за Європейське відродження 4 березня 2019 року. Її головна мета – сформулювати уявлення про критичний момент для Європи й спонукати громадян до активної позиції перед виборами до Європарламенту. Вона будується навколо ідеї, що Європа стоїть перед вибором між занепадом і «відродженням». Власне, свій виступ Е. Макрон починає з поступового формулювання цієї тези:

« Si je prends la liberté de m'adresser directement à vous, ce n'est pas vous напрямую, то це не тільки заради seulement au nom de l'histoire et des історії та цінностей, що нас

valeurs qui nous rassemblent. C'est об'єднують. Але тому, що це –
parce qu'il y a urgence. Dans quelques терміново. За кілька тижнів
semaines, les élections européennes відбудуться європейські вибори, які
seront décisives pour l'avenir de notre будуть вирішальними для майбутнього
continent » [іл. 68]. *нашого континенту»* [іл. 37].

Перш за все, він комбінує звернення безпосередньо до аудиторії з топосом цінностей, історії. Але так само він аргументує до страху, терміновості: *il y a urgence; les élections européennes seront décisives pour l'avenir de notre continent*. Він одразу вводить думку, що цієї відповідальності неможливо уникнути, адже події впливатимуть на весь континент.

З трансформацій у перекладі помічаємо **модуляцію**: *je prends la liberté* – я дозволив собі, яка використана, щоб адекватно відтворити українською сталий французький вираз. Також **реструктуризацію**: *il y a urgence* – це терміново; і **додавання**: *відбудуться*. Такі зміни не вплинули ні на смислове, ні на емоційне наповнення тексту, а лише допомогли уникнути непритаманних українській мові граматичних і лексичних структур. Окрім цього, вважаємо вдало переданими емпатичні конструкції, які часто викликають труднощі в перекладі.

Далі пан Макрон переходить до аргументації, спираючись на топос прикладу та аргумент за індукцією:

« *Le Brexit en est le symbole. Symbole de* «Символом цього є Brexit. Він
la crise de l'Europe, qui n'a pas su символізує кризу Європи, яка не
répondre aux besoins de protection des спромоглася задовільнити потребу
peuples face aux grands chocs du monde громадян у захисті від великих
contemporain. Symbole, aussi, du piège потрясінь сучасного світу. Але також
européen. Le piège n'est pas є символом європейської пастки. І
l'appartenance à l'Union européenne ; пастка – не в приналежності до
ce sont le mensonge et l'irresponsabilité Європейського Союзу, а в брехні і
qui peuvent la détruire » [іл. 68]. *безвідповідальності, які можуть його*
zniщити» [іл. 37].

У цьому фрагменті домінує аргумент за індукцією, оскільки політик, спираючись на приклад Брекзиту, узагальнює загрозу для всієї Європи. Водночас аргументація підсилюється аргументом до цінностей через засудження «брехні» та «безвідповідальності», а також аргументом до страху, коли йдеться про можливе руйнування ЄС.

Що ж до перекладу, перш за все, примітним є те, що англomовна реалія Brexit збережена латиницею, а не передана транскодуванням, що, на нашу думку, було б доречнішим. Тим не менш, виправдовуємо таке рішення хронологією – промова була перекладена, коли ця реалія лише щойно з'явилася.

Також помічаємо **транспозицію**: *symbole* – він символізує, можливо, з метою уникнути повтору, хоча в оригіналі повтор служить важливим риторичним елементом. Окрім цього було використано різні види лексичних та граматичних заміन: **контекстуальну** (*répondre* – задовільнити), **синонімічну** (*des peuples* – громадяни), **заміну числа** (*besoins* – потреба). Тим не менш, переклад є досить близьким та вдалим.

Як ми вже зазначали, аргументативну складову можуть становити не лише безпосередньо аргументи, а й інші риторичні фігури, наприклад, повтор (які використано в уривку вище), а також риторичні запитання. Так, у цій промові пан Макрон використовує їх дуже активно:

« Qui a dit aux Britanniques la vérité sur leur avenir après le Brexit ? Qui leur a parlé de perdre l'accès au marché européen ? Qui a évoqué les risques pour la paix en Irlande en revenant à la frontière du passé ? » [іл. 68].	«Хто сказав британцям правду про їхнє майбутнє після Brexit? Хто сказав їм, що вони втратять доступ до європейського ринку? Хто сказав, які небезпеки для миру в Ірландії приховує повернення до кордону минулого?» [іл. 37].
---	---

Президент наводить декілька наслідків Брекзиту, але водночас вони подані без доказів – як «очевидні». Риторичні питання тут вбудовують відповідь «ніхто» і створюють ілюзію самостійного висновку аудиторії. Переклад загалом зберігає риторичну структуру оригіналу, зокрема повтор і форму риторичних питань, але

також містить **варіативний відповідник** (*les risques – небезпеки*) та **додавання** (*приховує*), що призводить до підсилення емоційно-оцінного та викривального ефекту висловлювання.

Трохи далі по тексті промови знову зустрічаємо накопичення риторичних питань:

« *Et ce projet continue à nous protéger* «Цей проект також захищає нас aujourd'hui : quel pays peut agir seul сьогодні: яка країна здатна face aux stratégies agressives de grandes противіяти агресивним стратегіям puissances ? Qui peut prétendre être великих потуг? Хто може souverain, seul, face aux géants du претендувати на суверенність і numérique ? Comment résisterions-nous самотійність перед цифровими aux crises du capitalisme financier sans гігантами? Як ми могли б витримати l'euro, qui est une force pour toute фінансові кризи капіталізму без Євро, l'Union ? » [іл. 68]. який є силою Євросоюзу?» [іл. 37].

На цьому етапі яскраво проявляється топос протиставлення: відокремлення ↔ об'єднання, а також топос «загальних місць»: безпека, суверенітет, економічна стабільність. У цьому випадку імпліцитною відповіддю на питання так само є «ніхто / ніяк», але за рахунок протиставлення риторичні питання схиляють до висновку на користь ЄС.

У перекладі помічаємо **опущення** (*continue*) та одразу ж **додавання** (*також*). Також використано **опущення** повтору (*seul*), що вважаємо не дуже вдалим, адже це одне слово є важливим у контексті «відокремлення» від ЄС. Потім було використано **синонімічну заміну**: *puissances – потуги*. У цьому випадку такий переклад здається не дуже доречним, адже в політичному дискурсі *puissances* зазвичай має значення *впливової держави*. Окрім цього виокремлюємо **транспозицію**: *souverain – суверенність, seul – самотійність, du numérique – цифрові*. У цілому, вважаємо, що переклад достатньо зберіг прагматичний вплив оригіналу.

У цій промові Емманюель Макрон вдало використовує аргументи до вигоди, що додатково підвищує прихильність виборців до консолідації ЄС.

« *L'Europe, ce sont aussi ces milliers de projets du quotidien qui ont changé le visage de nos territoires, ce lycée rénové, cette route construite, l'accès rapide à Internet qui arrive, enfin* » [іл. 68]. «Європа - це також тисячі буденних проєктів, які змінили зовнішній вигляд наших територій з відремонтованими школами, побудованими дорогами і, нарешті, з високошвидкісним Інтернетом» [іл. 37].

Тут він спирається на топоси прикладу, кількості та загальних місць (розвиток, освіта, добробут). Відповідно, окрім аргументу до вигоди, визначаємо також аргумент до публіки (*nos territoires*), до цінностей та фактів. Трансформацій у перекладі не багато. Виділяємо **синонімічну заміну** (*visage* – зовнішній вигляд, *lycée* – школа), **рекатегоризацію (заміну числа)** (*lycée* – школи, *route* – дороги) та **модуляцію** (*l'accès rapide à Internet* – високошвидкісний Інтернет). Тому переклад має високий рівень точності.

Як і в попередній промові, пан Макрон спирається на топос причини-наслідку, використовуючи при цьому аргументи до етосу й пафосу:

« *Nous sommes à un moment décisif pour notre continent ; un moment où, collectivement, nous devons réinventer politiquement, culturellement, les formes de notre civilisation dans un monde qui se transforme. C'est le moment de la Renaissance européenne. Aussi, résistant aux tentations du repli et des divisions, je vous propose de bâtir ensemble cette Renaissance autour de trois ambitions : la liberté, la protection et le progrès* » [іл. 68]. «Зараз вирішальний момент для нашого континенту; момент, коли разом ми повинні віднайти, як політично, так і культурно, обриси нашої цивілізації в мінливому світі. Це момент Європейського відродження. Тому, щоб зчинити опір ізоляції та розколу я пропоную здійснити разом це відродження навколо трьох амбіцій: свободи, оборони і прогресу» [іл. 37].

Тут домінує аргумент до цінностей, реалізований через апеляцію до свободи, захисту та прогресу, а також аргумент до публіки, який формує

колективну ідентичність через займенники «nous», «collectivement», «ensemble». Водночас використовується аргумент до страху з опорою на тоpos протиставлення позитивного сценарію «європейського відродження» негативним явищам ізоляції та розколу. У перекладі використовується **реструктуризація**: *nous sommes à un moment décisif* – *зараз вирішальний момент*; передача за допомогою **синонімічного відповідника**: *réinventer* – *віднайти*; *formes* – *обриси*; **модуляція**: *un monde qui se transforme* – *мінливий світ*; *résistant* – *щоб зчинити опір*; **опущення**: *tentations*; **заміна числа**: *divisions* – *розкол*; **варіативний відповідник**: *bâtir* – *здійснити*; *protection* – *оборона*. Більшість цих трансформацій роблять переклад природнішим для українського реципієнта, вихідний текст не втрачає прагматичного впливу.

Отож, у ширшому контексті риторики Емманюеля Макрона ця промова відображає послідовну стратегію: поєднання апеляції до загроз, демонстрації практичної вигоди ЄС та формування ціннісної місії європейської єдності.

Наступною хочемо розглянути промову в переломний момент 2 березня 2022 року – одразу після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, що стало глибоким потрясінням не лише для нас, а й для всієї Європи. Цей виступ є зверненням до французького народу, у якому Президент Франції пояснює позицію власної країни щодо війни, а також описує заходи допомоги, яких було вжито, та дії, що ще належить зробити. На жаль, офіційний український переклад цієї промови відсутній, але ми вважаємо її однією з ключових в політичному шляху пана Макрона, тому пропонуємо власний:

«*Françaises, Français,*
Mes chers compatriotes,

«*Француженки, французи,*
Дорогі співвітчизники,

Depuis l'attaque brutale lancée par le Відтоді як 24 лютого Президент
Président POUTINE contre l'Ukraine le Путін розпочав жорстокий напад
24 février, les forces russes bombardent проти України, російські війська
Kiev, assiègent les villes les plus бомбардують Київ, тримають в
importantes du pays. Des centaines de облозі найбільші міста країни. Сотні

civils ukrainiens ont été tués. Des femmes українських цивільних були вбиті. et des enfants ont été tués encore ce jour. Сьогодні також загинули жінки й діти. Les jours qui viennent seront durs. Найближчі дні, ймовірно, vraisemblablement de plus en plus будут дедалі важчими» (тут і далі – durs » [іл. 42]. переклад наш).

Розпочинає свою промову Президент Франції безпосередньо зі звернення до свого народу. Він наводить факти, одночасно використовуючи їх як аргумент до жалю та страху. Аргумент до цінностей імпліцитно проявляється через апеляцію до гуманістичних норм і засудження насильства. На стилістичному рівні додатково підсилює нагнітальний ефект прийом повтору.

У перекладі з трансформацій застосовуємо лише **перестановку**: depuis l'attaque brutale lancée par le Président POUTINE contre l'Ukraine le 24 février – відтоді як 24 лютого Президент Путін розпочав жорстокий напад проти України, російські війська бомбардують Київ; des femmes et des enfants ont été tués encore ce jour – сьогодні також загинули жінки й діти. Обґрунтовуємо це необхідністю зробити порядок слів у реченні більш природним для української мови. В інших аспектах використовуємо еквіваленти задля збереження як змісту, так і емоційного впливу.

Наступні уривки є досить показовими, адже тут, спираючись на тоpos протиставлення, він аргументує до особи:

« Je salue ce soir le courage du peuple «Я сьогодні ввечері віддаю належне ukrainien qui résiste sous le feu des мужності українського народу, який armes. Et en votre nom, j'adresse au чинить опір під вогнем зброї. I від Président Volodymir ZELENSKY le вашого імені звертаюся до soutien fraternel de la France. Il est Президента Володимира Зеленського aujourd'hui, à la tête de son peuple si із братньою підтримкою Франції. courageux, le visage de l'honneur, de la Сьогодні він, очолюючи свій такий liberté, de la bravoure » [іл. 42]. мужній народ, є обличчям честі, свободи та відваги».

Пан Макрон апелює до постаті Президента Зеленського, який представляє весь український народ. Тобто, цей образ зображується в промові як позитивний, правильний, той, що відстоює та уособлює загальнолюдські цінності. Тут, з метою збереження всіх особливостей оригіналу, використовуємо **еквіваленти** та один раз **варіативний відповідник**: *salue – віддаю належне*. Отож, будь які трансформації є мінімальними.

Натомість, позитивному образу протиставляється аргумент до негативної особи – путіна:

« *C'est donc bien seul et de manière délibérée que, reniant un à un les engagements pris devant la communauté des Nations, le Président POUTINE a choisi la guerre* » [іл. 42].
«Таким чином, діючи самотійно і цілеспрямовано, послідовно зрікаючись своїх зобов'язань перед міжнародною спільнотою, Президент путін обрав війну».

Таким чином, Президент Франції висловлює свою позицію і частково пояснює її власному народу: підтримує Україну та засуджує дії росії.

У цьому випадку нам довелося застосувати трохи більше трансформацій, зважаючи на структуру французького речення, а саме **додавання** (діючи), **опущення** (*pris*), **транспозиція+компресія** (*bien seul et de manière délibérée – самотійно і цілеспрямовано*); та **модуляція** (*reniant un à un – послідовно зрікаючись*; *la communauté des Nations – міжнародна спільнота*). Не зважаючи на такі зміни, переклад, на нашу думку, зберіг той же прагматичний вплив, що й було головною метою.

Окрім вищезазначеного, пан Макрон, спираючись на топос причини-наслідку, використовує факти як аргумент до публіки та загрози:

« *Notre agriculture, notre industrie, nombre de secteurs économiques souffrent et vont souffrir, soit parce qu'ils dépendent des importations de matières premières venues de Russie ou* »
«Наше сільське господарство, наша промисловість, чимало секторів економіки вже зазнають труднощів і зазнаватимуть їх надалі - або через залежність від імпорту сировини з

d'Ukraine, soit parce qu'ils exportent Pociї чи України, або через експорт до vers ces pays. Notre croissance, цих країн. Наше економічне aujourd'hui au plus haut, sera зростання, яке нині перебуває на immanquablement affectée » [іл. 42]. найвищому рівні, неминуче зазнає впливу».

Політик тут знову застосовує тактику солідаризації, використовуючи займенник *notre*, говорить про економіку Франції, тобто пояснює своєму народу, чому ця війна впливає і на французів також. Він наголошує, що під загрозою добробут та рівень життя кожного. У перекладі вимушено використовуємо **декомпресію**, щоб зберегти природність української граматики та відтворити повтор, який є в оригіналі: *souffrent et vont souffrir* – *вже зазнають труднощів і зазнаватимуть їх надалі*; також **транспозицію**: *ils dépendent* – *залежність*; *ils exportent* – *експорт*; **заміну числа**: *des importations de matières premières* – *імпорт сировини*, адже в українській мові цей термін зазвичай вживається в однині; **опущення**: *venues* та **додавання**: *croissance* – *економічне зростання*; *aujourd'hui au plus haut* – *яке нині перебуває на найвищому рівні*. Такі зміни виправдовуємо особливостями української граматики та термінології. Тим не менш, головною метою ставимо собі збереження аргументативного навантаження, яке в цьому уривку є досить високим.

На завершення промови пан Президент повністю переходить на етос та пафос:

« *Je sais pouvoir compter sur vous, votre* «Я знаю, що можу розраховувати на *attachement à la liberté, à l'égalité, à la* вас, на вашу відданість свободі, *fraternité, à la place de la France dans le* рівності, братерству та місцю *monde. Je ne cesserai jamais de les* Франції у світі. Я ніколи не припиню їх *défendre et de les porter haut, en votre* захищати й високо підносити від *nom.* вашого імені.

Vive la République.

Хай живе Республіка.

Vive la France » [іл. 42].

Хай живе Франція».

Він аргументує до публіки, до цінностей, спираючись на тоpos «загальних місць» (девiз Французької Республіки). Завершує промову він традиційним гаслом, і ми також помічаємо це в кожному виступі чи зверненні безпосередньо до французів. Тобто він як Президент великої держави підкреслює власну відданість їй та всьому народу. Необхідно надавати особливу увагу подібним гаслам у перекладі, тож ми використовуємо **еквіваленти**.

Отже, власним перекладом ми демонструємо, що варто максимально зберігати зміст і прагматичний вплив тексту. За можливості, варто застосовувати еквіваленти, що дозволяє відтворити як фактичну інформацію, так і емоційне навантаження. Трансформації можуть мати переважно граматичний і контекстуальний характер.

Ще однією промовою цього ж умовного періоду, яку маємо на меті проаналізувати, є виступ Президента Макрона на Кримській платформі 23 серпня 2022 року. У ній він укотре підтверджує свою непохиту позицію та підтримку України. Власне його ключова теза – це різке засудження дій росії та, в першу чергу, окупації нею Криму та інших українських територій:

«*L'occupation de la Crimée par la Russie* «Прямим наслідком окупації Росією а eu pour conséquence directe une Криму стало помітне погіршення *dégradation nette de la situation* гуманітарної ситуації та положення *humanitaire et du respect des droits* з дотриманням прав людини на *humains dans la péninsule, laquelle a été* півострові, про що неодноразово *rappelé à plusieurs reprises* а нагадувала Генеральна Асамблея *l'Assemblée Générale des Nations Unies* Організації Об'єднаних Націй. При *dont les populations locales sont* цьому першим від цього страждає *d'ailleurs les premiers à pâtir.* Je місцеве населення півострова. Тут я *souhaite ici rappeler à la Russie ses* хочу нагадати Росії про її *obligations en tant que puissance* зобов'язання як державу, що окупує, *occupante au regard du droit* відповідно до міжнародного *international* » [іл. 70]. права» [іл. 18].

Передусім, Емманюель Макрон спирається на топос причини-наслідку: окупація Криму прямо пов'язується з погіршенням гуманітарної ситуації та порушенням прав людини. Тобто, логос підкріплюється аргументом до фактів. Додатково він вводить аргумент до авторитету, посиляючись на Генеральну Асамблею ООН, що підсилює легітимність висловленої позиції. Фраза про те, що «місцеве населення страждає в першу чергу», активує аргумент до жалю, зміщуючи фокус із геополітики на людський вимір. Завершальна частина апелює до норм міжнародного права, тобто реалізує аргумент до норм / цінностей.

У перекладі, перш за все, помічаємо **реструктуризацію – заміна підмета та членування речення**, а також **заміну числа** (*les populations locales* – *місцеве населення*). Тобто, трансформації є скоріше структурними, а все інше збережено з максимальною точністю, як і має бути.

Наступний уривок базується одразу на декількох топосах: кількості, причини-наслідку та протиставлення.

<i>« La communauté internationale a très largement condamné cette agression. Et je le dis ici pour nombre de nos amis européens du continent africains asiatiques ou latino américains qui sont présents à cette Plateforme Crimée et cette conférence : ce qui se passe aujourd'hui en Ukraine ne touchent pas simplement le peuple ukrainien, évidemment, c'est au premier chef le combat de ce peuple pour sa liberté, sa souveraineté, son indépendance, mais cela nous touche, tous. D'abord parce que les conséquences directes de cette guerre – nous les vivons tous – touchent tous les</i>	<i>«Міжнародне співтовариство дуже широко засудило цю агресію. І тут я говорю для багатьох наших європейських, африканських, азійських та латиноамериканських друзів, присутніх на цій Кримській платформі та на цій конференції: те, що відбувається сьогодні в Україні, зачінає не лише український народ – зрозуміло, це насамперед боротьба цього народу за свою свободу, суверенітет і незалежність, але стосується всіх нас. Насамперед, тому що прямі наслідки цієї війни, які всі ми відчуваємо на собі, зачінають</i>
--	--

pays. La déstabilisation de l'ordre yci країни. Дестабілізація international et les dérèglements qui міжнародного порядку і наступні збої s'ensuivent sur le plan humanitaire, sur le в гуманітарному, енергетичному і plan énergétique, sur le plan alimentaire продовольчому планах є наслідками sont les conséquences de ce choix fait par зробленого 24 лютого Росією і тільки la Russie et la Russie seule le 24 février нею вибору – напасти на dernier d'attaquer l'Ukraine » [іл. 70]. Україну» [іл. 18].

Початок із посиленням на «міжнародне співтовариство» формує аргумент до більшості та водночас до авторитету. Далі він розширює аудиторію, прямо звертаючись до представників різних регіонів, що реалізує тактику солідаризації й підсилює аргумент до публіки. Центральним є поєднання топосу протиставлення (це передусім боротьба українців, але водночас це стосується всіх) і топосу причини-наслідку, через який демонструється глобальний вплив війни. Перелік наслідків (гуманітарних, енергетичних, продовольчих) створює ефект нагромадження і підсилює аргумент до загрози.

У перекладі загальна стратегія знову орієнтована на збереження прагматичного ефекту, але з помітною кількістю трансформацій. Насамперед, використано **членування та перебудову синтаксису**, що дозволяє впорядкувати довгі французькі конструкції й зробити текст природнішим українською. Також **компресію** через **опущення** повтору (*le plan, la Russie*) та **транспозицію**: *les dérèglements qui s'ensuivent* – *наступні збої*. На лексико-семантичному рівні викоремлюємо **модуляцію**: *nous les vivons tous* – *які всі ми відчуваємо на собі*. Таким чином, переклад оцінюємо як максимально наближений до оригіналу.

Власне, топос причини-наслідку є одним з ключових у цій промові. Тобто, пан Президент реалізує тактику роз'яснення та визнання проблеми, він прагне пояснити загрозу, пов'язану з діями росії:

«*La Russie a fait le choix en «Росія зробила вибір, який повністю contradiction complète avec les сунеречить зобов'язанням, під якими engagements qu'elle avait elle-même сама вона підписалася, у тому числі за*

signés, y compris depuis 30 ans, avec la politique qu'elle menait, que les dirigeants actuels menaient depuis des années et des années. Elle a fait le choix de sortir de ces principes. Nous ne pouvons, face à cela, avoir aucune faiblesse, aucun esprit de compromission, parce qu'il en va de notre liberté à tous et à toutes, et de la paix dans toutes les parties du globe » [іл. 18].
останні 30 років, та політиці, яку вона проводила та яку роками проводили нинішні лідери. Вона зробила вибір відмовитись від цих принципів. У ситуації, що склалася, ми не можемо виявляти ніякої слабкості, ніякого компромісу, оскільки йдеться про нашу загальну свободу і мир у всіх частинах земної кулі» [іл. 70].

Підкреслюючи, що росія діє «в повній суперечності із зобов'язаннями», він апелює до міжнародних домовленостей. Друга частина уривка містить чіткий причинно-наслідковий зв'язок: саме через цей «вибір» не може бути «слабкості» чи «компромісу». Тут активується аргумент до загрози (під загрозою свобода і мир) і аргумент до цінностей, що універсалізуються через «nous» і поширюються на «всіх і кожного», формуючи ефект колективної відповідальності.

У перекладі було застосовано **транспозицію**: *en contradiction complète avec les engagements* – який повністю суперечить зобов'язанням; **компресію**: *des années et des années* – роками; **контекстуальну заміну**: *sortir de ces principes* – відмовитись від цих принципів; *avoir* – виявляти; та **модуляцію**: *face à cela* – у ситуації, що склалася; *liberté à tous et à toutes* – загальна свобода. Такі зміни були доречними, адже загалом логіку й риторичну напруженість оригіналу збережено.

У завершальній частині промови відбувається підсумування основних аргументативних ліній через поєднання етосу та пафосу, підсилених апеляцією до колективної відповідальності.

« Voilà chers amis ce que je souhaitais dire en vous retrouvant aujourd'hui par le truchement de cette vidéo. Ce soutien, mais ce soutien grave, car se joue là, » «Дорогі друзі, це те, що я хотів сказати, зустрічаючись із вами сьогодні за допомогою цього відео. Сказати про цю підтримку, про цю

évidemment, l'avenir de l'Ukraine. Et serйозну підтримку, оскільки, ясна річ, nous sommes là aujourd'hui, nous serons на карту поставлено майбутнє là demain et après-demain pour ce faire. України. Ми поряд сьогодні і будемо Mais aussi le combat pour les principes поряд завтра та післязавтра, щоб du droit international qui est le nôtre зробити це. А ще сказати про parce que c'est un combat pour la paix боротьбу за принципи міжнародного partout dans le monde » [іл. 70]. права – нашу боротьбу, бо це боротьба за мир у всьому світі» [іл. 18].

Емманюель Макрон акцентує на підтримці України як на тривалому зобов'язанні («сьогодні, завтра і післязавтра»), а також формує аргумент до публіки через використання «ми». Одночасно розширюється рамка до універсального рівня: боротьба за Україну подається як боротьба за принципи міжнародного права і мир у світі, що є проявом топосу універсалізації та аргументу до цінностей. Повторення «ce soutien» і паралельні конструкції створюють ритмічне підсилення пафосу, а фінальне узагальнення переводить локальний конфлікт у глобальну етичну площину.

У перекладі застосовано низку трансформацій, спрямованих на збереження риторичної цілісності. Виокремлюємо **деметафоризацію** (у зв'язку з відсутністю метафоричного еквівалента в українській мові): *par le truchement* – за допомогою; **додавання**: *сказати*; та **реметафоризацію**: *se joue là l'avenir de l'Ukraine* – на карту поставлено майбутнє України. Загалом переклад зберігає пафос фінальної частини, завдяки збереженню образності та повторів.

Отож, ця промова відображає певну зміну риторики Президента Франції: від апеляції до економічного зростання та розвитку Європи до зосередження на питаннях безпеки, оборони та захисту. Війна в Україні подається як загроза для всього світового порядку. Реалізуються тактики солідаризації, генералізації, тактики врахування ціннісних орієнтирів, роз'яснення та визнання проблеми.

Розгляньмо також промову, яка стосується не теми України, а є лише дотичною – промова на завершення 3-ї міністерської конференції Платформи

підтримки Молдови у Парижі, 21 листопада 2022 року. У ній пан Макрон також торкається проблем війни в нашій державі, власне, з цього він і розпочинає свій виступ:

«*Et en effet, huit mois après le «I* *справді, через вісім місяців після déclenchement de l'agression russe* початку російської агресії проти *contre l'Ukraine, les combats se* України, бойові дії тривають із *poursuivent avec leur cortège de* супутніми руйнуваннями, звірствами, *destructions, d'atrocités, de souffrances* стражданнями, яких зазнав *subies par le peuple ukrainien et à* український народ, і з кожною *chaque victoire militaire de l'Ukraine, la* військовою перемогою України, *reconquête de la région de Kharkiv* відвоюванням Харківської області, як- *comme la reprise de Kherson, la Russie* от відвоювання Херсона, Росія реагує *réagit par de nouveaux bombardements* новими бомбардуваннями основної *des infrastructures essentielles de* інфраструктури України, і ми всі тут *l'Ukraine et nous sommes tous ici et* зібралися, щоб, очевидно, *toutes réunis pour évidemment continuer* продовжувати висловлювати нашу *de dire notre soutien aux Ukrainiennes et* підтримку українським чоловікам і *aux Ukrainiens, aider ce peuple à la* жінкам, допомагати цьому народу *résistance civile*» [іл. 53]. *чинити цивільний опір*» [іл. 34].

У цьому фрагменті Макрон вибудовує аргументацію навколо актуалізації війни в Україні як тривалого, ескалаційного процесу, підкреслюючи як гуманітарний вимір, так і політичну відповідальність міжнародної спільноти.

З погляду логосу, структура висловлювання базується на причинно-наслідковій логіці: російська агресія → тривалі бойові дії → руйнування та страждання → українські військові успіхи → нові атаки у відповідь. Така послідовність створює образ циклічної ескалації, де будь-який успіх України автоматично викликає нову хвилю насильства з боку Росії. Це підсилює аргумент про системний характер війни, а не про окремі події.

У площині пафосу домінує аргумент до жалю через лексеми з високим емоційним навантаженням: *destructions, atrocités, souffrances*. Власне, саме такі

лексичні особливості можуть викликати труднощі в перекладі, адже необхідно підбирати той відповідник, який найбільш влучно передасть емоційне навантаження. Тут ми виокремлюємо лише **транспозицію**: *cortège – супутні*, а для перекладу інших елементів використано досить вдалі еквіваленти.

З не дуже доречних рішень помічаємо переклад слів *la reconquête* та *la reprise* одним і тим же відповідником *відвоювання*, хоча цього повтору можна було б уникнути завдяки синонімам (наприклад, *визволення*).

Також із перекладацьких прийомів виділяємо **контекстуальну заміну**: *pous sommes – ми зібралися*; **модуляцію**: *aux Ukrainiennes et aux Ukrainiens – українським чоловікам і жінкам*; та **додавання**: чинити. У цілому, переклад так само максимально близький, як і в попередній промові.

Президент Франції, на основі топосів причини-наслідку та загрози вибудовує логос промови. Він пояснює, що війна в Україні вплинула на Молдову також:

« Mais la situation continue de se dégrader. En effet, sur le plan énergétique, l'Ukraine avait commencé à exporter de l'électricité vers l'Union européenne cet été grâce à la synchronisation de son réseau électrique avec le nôtre, et fournissait avant le début de la campagne russe une partie importante de l'électricité consommée par la Moldavie. Les difficultés que nous connaissons ont mis en fragilité cette organisation. À cela se sont ajoutées les pressions de la part de la Russie sur votre approvisionnement énergétique, destinées à détourner la Moldavie du cap	« Але ситуація продовжує погіршуватися. Дійсно, в енергетичному плані Україна цього літа почала експортувати електроенергію до Європейського Союзу завдяки синхронізації своєї електромережі з нашою, і постачала значну частину того, що споживає Молдова до початку російської компанії. Труднощі, які ми відчуваємо, послабили це. До цього додався тиск з боку Росії на ваше енергопостачання, спрямований на те, щоб відвернути Молдову від сміливого курсу, який ви обрали, і певним чином посилити
--	---

courageux que vous aviez pris et ajoutant дестабілізацію, яку ви вже зазнали.
en quelque sorte aux déstabilisations que Отже, газ і електроенергія сьогодні є
vous connaissiez déjà. Et donc, le gaz et двома важливими вимірами» [іл. 34].
l'électricité sont aujourd'hui deux
dimensions essentielles » [іл. 53].

Він аргументує до фактів і до загрози, поєднуючи логічне з емоційним. У перекладі перших двох речень визначаємо, в основному, лише граматичні та синтаксичні трансформації: **перестановка, транспозиція** (*consommée par la Moldavie* – *що споживає Молдова*). Цікавим у перекладі є третє речення. Тут виокремлюємо **контекстуальний переклад**: *pous connaissons* – *ми відчуваємо*; а також **модуляцію з компресією**: *mis en fragilité cette organisation* – *послабили це*. Потім бачимо **заміну числа**: *les pressions* – *тиск*, що логічно, адже це слово зазвичай в українській мові має однину. Також знову вживаються **контекстуальні відповідники**: *aviez pris* – *обрали*; *ajoutant aux déstabilisations* – *посилити дестабілізацію*. Отож, у перекладі бачимо певну тенденцію до компресії та незначного спрощення.

Наступну промову від 5 березня 2025 року недаремно називають «історичною». У ній Президент Франції звертається до свого народу. Він переосмислює роль Європи та безпосередньо Франції у світі на тлі війни в Україні та ширших геополітичних змін.

Розпочинає свій виступ пан Макрон із пафосу: аргументів до публіки та жалю, підкріплюючи їх фактами.

« *Vous êtes en effet légitimement inquiets* «Ви небезпідставно занепокоєні
devant les événements historiques en історичними подіями, що
cours qui bouleversent l'ordre mondial. відбуваються, які розхитують
La guerre en Ukraine, qui a entraîné près світовий порядок.
d'un million de morts et de blessés, Війна в Україні, яка призвела до
continue avec la même майже мільйона смертей і поранень,
intensité » [іл. 43]. *не припиняється*» [іл. 31].

Переклад є дуже близьким до оригіналу, помічаємо лише кілька лексико-семантичних трансформацій: **реметафоризацію** (*bouleversent l'ordre mondial – розхитують світовий порядок*) та **антонімічний переклад** (*continue avec la même intensité – не припиняється*). Це трохи змінює образи, але загальний рівень емпатичного навантаження зберігається.

Далі Емманюель Макрон розвиває тезу, що необхідно вдаватися до рішучих дій, адже вже згаданий світовий порядок знаходиться під загрозою. Він спирається тут на топоси часу, протиставлення і «загальних місць».

« *La guerre en Ukraine dure maintenant* «Війна в Україні триває вже понад *depuis plus de trois ans. Nous avons dès* три роки. Ми вирішили з першого дня *le premier jour décidé de soutenir* підтримати Україну і накласти *l'Ukraine et de sanctionner la Russie et* санкції на Росію, і ми не помилилися, *nous avons bien fait car c'est non* тому що не тільки український народ *seulement le peuple ukrainien qui lutte* мужньо бореться за свою свободу, але *avec courage pour sa liberté, mais c'est i* наша безпека знаходиться під *aussi notre sécurité qui est* загрозою» [іл. 31]. *menacée* » [іл. 43].

Перш за все він аргументує до фактів, протиставляючи позитивні дії для України та негативні для росії й наголошуючи на правильності прийнятих рішень. Президент застосовує тактику роз'яснення та обґрунтовує причини саме такої позиції. Для цього він послуговується не лише логічними аргументами, а й апеляцією до цінностей та страху.

У перекладі використано **транспозицію** (*sanctionner – накласти санкції; avec courage – мужньо; est menacée – знаходиться під загрозою*) та **антонімічний переклад** (*nous avons bien fait – ми не помилилися*), тобто є системна тенденція до мінімального використання трансформацій та точного перекладу.

Наступний уривок є цікавим для аналізу з точки зору аргументації, адже тут Президент Франції вживає сильні аргументи – до норм та історії:

« En effet, si un pays peut envahir « Якщо одна країна може безкарно
 impunément son voisin en Europe alors вторгатися до свого сусіда в Європі,
 personne ne peut plus être sûr de rien, et то ніхто більше не може бути
 c'est la loi du plus fort qui s'applique et впевненим ні в чому, і буде діяти закон
 la paix ne peut plus être garantie sur найсильнішого, і мир на нашому
 notre continent même. L'Histoire nous континенті більше не може бути
 l'a enseigné. гарантований. Історія нас цьому
 Au-delà de l'Ukraine, la menace russe est навчила.
 là et touche les pays d'Europe. Nous Російська загроза існує не лише в
 touche » [іл. 43]. Україні, вона впливає на країни
 Європи. Вона впливає на нас» [іл. 31].

З погляду логосу тут вживається аргумент за дедукцією: від загального правила (якщо агресія лишається безкарною) до конкретного висновку (ніхто не в безпеці, мир не гарантований). Паралельно з цим це активує аргумент до страху, оскільки наслідки подаються як радикально негативні. Також він апелює до «закону сильнішого» та «історії», що є дуже вагомим. І на завершення додає аргумент до публіки, реалізуючи тактику солідаризації.

У перекладі виокремлюємо **опущення** (*en effet*), **перестановку**, **контекстуальну заміну** (*touche* - впливає) та **декомпресію** (*Nous touche – Вона впливає на нас*). Тобто зміни в перекладі є мінімальними, що забезпечує однаковий прагматичний вплив, який в цьому уривку особливо важливо зберегти.

У наступному уривку Макрон переходить до стратегічного обґрунтування курсу Європи, поєднуючи логічну аргументацію з ціннісною:

« Oui, quoi qu'il advienne, il nous faut « Так, що б не сталося, ми повинні
 nous équiper davantage, hausser notre краще озброїтися, підвищити нашу
 position de défense et cela pour la paix обороноздатність, заради самого
 même, pour dissuader. A ce titre, nous миру, щоб діяти як фактор, що
 restons attachés à l'OTAN et à notre стримує. У цьому відношенні ми

partenariat avec les Etats Unis залишаємося відданими НАТО і d'Amérique, mais il nous faut faire plus, нашому партнерству зі Сполученими renforcer notre indépendance, en matière Штатами Америки, але нам потрібно de défense et de sécurité. L'avenir de робити більше, зміцнювати нашу l'Europe n'a pas à être tranché à незалежність у питаннях оборони та Washington ou à Moscou. Et oui, la безпеки. Майбутнє Європи не повинно menace revient à l'est et l'innocence en вирішуватися у Вашингтоні чи quelque sorte des trente dernières années Москві. І так, загроза повертається depuis la chute du mur de Berlin est на Схід, і невинність останніх désormais révolue » [іл. 43]. тридцяти років після падіння Берлінської стіни закінчилася» [іл. 31].

Він окреслює заходи, яких необхідно вжити на рівні політики Франції та всього Європейського Союзу, апелює до миру та безпеки. Окрім цього, вводить аргумент до авторитету – НАТО – як до організації, що має стояти на захисті цих цінностей. Однак одразу після цього використовується логічний топос протиставлення: поточна політика визнається правильною, але недостатньою. А також Європа протиставляється США та росії. І врешті останніми застосовуються аргументи до страху та фактів – історичної події.

У перекладі бачимо використання **еквівалента** для передачі сталої конструкції: *quoi qu'il advienne* – *що б не сталося*. Також **заміну підмета**: *il nous faut* – *ми повинні*; **контекстуальну заміну**: *d'avantage* – *краще*; декілька випадків **модуляції**, яка призводить або до **компресії**, або навпаки до **декомпресії**: *position de défense* – *обороноздатність*; *dissuader* – *діяти як фактор, що стримує*. Окрім цього, вживаються **варіативні відповідники**: *renforcer* – *зміцнювати*; *est révolue* – *закінчилася*; та **деметафоризація**, що призвела до певної втрати образності: *n'a pas à être tranché* – *не повинно вирішуватися*. Незважаючи на ці трансформації, переклад залишився близьким до оригіналу.

Далі пан Макрон зосереджується, в основному, на аргументах до фактів, на описі проведеної роботи, співпраці всередині ЄС і так само зовні. Тим не менш, періодично вплітаючи аргументи до публіки (в тому числі,

використовуючи займенники *pous, notre*) та до цінностей. Завершує свою промову він так само з підвищеною складовою пафосу. Логічна структура при цьому не зникає, вона просто стає менш помітною, «вбудованою» в емоційний заклик:

« *Nous devons donc agir en étant unis en* «Тому ми повинні діяти об'єднано, як *européens et déterminés à nous protéger.* європейці, і бути рішуче *C'est pourquoi la patrie a besoin de vous,* налаштованими захистити себе. *de votre engagement. Les décisions* Саме тому наша країна потребує вас *politiques, les équipements militaires et i* вашої відданості. Політичні *les budgets sont une chose mais ils ne* рішення, військова техніка та *remplaceront jamais la force d'âme* бюджети – це одне, але вони ніколи не *d'une nation. Notre génération ne* замінять сили духу нації. Наше *touchera plus les dividendes de la paix. Il* покоління більше не отримає *ne tient qu'à nous que nos enfants* дивідендів миру. Від нас залежить, чи *récoltent demain les dividendes de nos* зможуть наші діти завтра *engagements. Alors nous ferons face,* пожинати плоди наших зобов'язань. *ensemble »* [іл. 43]. *Тож ми зробимо це разом»* [іл. 31].

Для перекладу вживається **транспозиція**: *unis* – об'єднано; **варіативний відповідник**, подекуди з **декомпресією**: *déterminés* – рішуче налаштовані; *la patrie* – наша країна; *engagement* – відданість; *les équipements* – техніка (тут також заміна числа); *ne touchera plus* – більше не отримає; **граматична заміна** особового займенника на зворотний: *pous* – себе; **модуляція**: *il ne tient qu'à nous* – від нас залежить; **реметафоризація**: *récolter les dividendes* – пожинати плоди; та **деметафоризація** з певним **узагальненням**: *pous ferons face* – ми зробимо це. Таким чином, щоб дотриматися приблизно того ж рівня прагматичного впливу й дотриматися норм української мови, в перекладі подекуди доводиться застосовувати різноманітні, комплексні трансформації.

Отож, аргументативна складова цієї промови є дуже насиченою, вона є системною та послідовною, логос постійно посилюється етосом та пафосом. Пан

Макрон фактично окреслює курс на «Європу, що дорослішає» – тобто таку, яка бере на себе відповідальність за власну безпеку й політичне майбутнє. І водночас він намагається легітимізувати більш активну, навіть жорсткішу роль Франції в цьому процесі.

Аналіз промов Емманюеля Макрона продемонстрував суттєву еволюцію його риторики: від раннього періоду європейського оптимізму, де переважали аргументи до вигоди та публіки, до сучасного етапу мобілізаційного лідерства, побудованого на аргументах до цінностей, фактів та історії. Якщо у 2017 році оратор фокусувався на створенні образу вдячного народного лідера, то під впливом глобальних криз та війни в Україні його виступи набули стратегічної жорсткості. У пізніших промовах домінує топос причини-наслідку, через який безпека Франції та Європи постає як прямий результат стійкості України, а аргументація до страху та загрози служить інструментом легітимізації рішучих оборонних дій.

Особливістю аргументативної стратегії президента є майстерне поєднання пафосу та логосу. Президент Макрон часто використовує тактику солідаризації через займенники «ми» та «наш», апелюючи до «загальних місць» – свободи, демократії та цивілізаційного вибору. Використання риторичних запитань, повторів та антитези дозволяє йому перетворювати складні політичні питання на етичні дилеми, де вибір на користь європейської єдності подається як єдиний логічний шлях. Риторика президента трансформувалася з роз'яснювальної на ціннісно-орієнтовану, що відображає перехід Європи від економічного прагматизму до усвідомлення власної відповідальності за глобальну безпеку.

2.2. Стратегії перекладу засобів мовного впливу у виступах представників вищого політичного керівництва Франції

У межах дослідження французького політичного дискурсу важливим є звернення не лише до промов одного лідера, а й до ширшого кола представників вищого політичного керівництва Франції. Такий підхід дає змогу виявити як спільні риторичні тенденції, притаманні національній політичній традиції, так і

індивідуальні особливості мовного впливу, зумовлені політичною позицією, комунікативною ситуацією та особистим стилем мовців. Саме тому для аналізу ми обрали декілька виступів представників французького уряду.

Перш за все, маємо на меті дослідити промову голови Національних зборів Яель Брон-Піве 28 березня 2024 року у Верховній Раді України. Цей виступ є показовим з точки зору риторичних засобів, що можуть бути використані для посилення не лише аргументації, а й образності. Наприклад, розпочинає свій виступ пані Голова одразу зі звернення до публіки та апеляції до історії:

« *Je tiens d'abord à vous remercier personnellement, monsieur le Président, de me recevoir ici à la Rada, cœur battant de la démocratie ukrainienne, comme vous avait été reçu dans l'hémicycle de l'Assemblée nationale française l'année dernière le 31 janvier 2023. Car si nos liens remontent à Anne de Kiev, fille du roi Yaroslave le Sage, épouse du roi de France Henri I, il y a bientôt 1000 ans, c'est depuis la démocratisation de l'Ukraine qu'ils n'ont cessé de s'intensifier pour devenir cette amitié solide entre deux peuples souverains qui ont fait le choix du pluralisme et de l'État de droit* » [іл. 47].

«*Насамперед я хотіла би подякувати Вам особисто, пане Голово, за те, що приймаєте мене тут, у Верховній Раді, де б'ється серце української демократії, так само, як ми приймали вас у стінах Національних зборів у Франції 31 січня минулого року. Бо навіть якщо наші зв'язки сягають часів Анни Київської, доньки князя Ярослава Мудрого, дружини короля Франції Генріха I, отже, майже тисячу років, саме за часів демократизації України вони невпинно посилювались, аби зрештою стати міцною дружбою між двома суверенними народами, які зробили вибір на користь плюралізму і верховенства права*» [іл. 12].

З точки зору аргументації виокремлюємо тут комбінацію логосу, етосу та пафосу. Апеляція до історії, дат, подій працює одночасно як аргумент до фактів, так і до авторитету (імпліцитно). Також присутні аргументи до цінностей та публіки. Окрім риторичної наповненості промова також має певні стилістичні

особливості, зокрема часте вживання метафор. Наприклад, тут «*cœur battant de la démocratie ukrainienne*». У перекладі вона повністю відтворена, що сприяє однаковому емпатичному навантаженню в обох текстах.

З трансформацій помічаємо **заміну підмета**: *vous avait été reçu* – ми приймали вас; **контекстуальну заміну на гіперонім**: *dans l'hémicycle* – у стінах; **антонімічний переклад**: *ils n'ont cessé de s'intensifier* – вони невпинно посилювались; та **додавання**: *зрештою; на користь*. Тобто переклад є дуже близьким до оригіналу, без сильних змін риторичного наповнення.

Далі помічаємо схожість між риторикою Президента Франції та голови Національних зборів, а саме в апелюванні до загальнолюдських цінностей та обґрунтуванні як позиції Франції до війни в Україні, так і всієї Європи:

«*Par une offensive coordonnée de* «Своїм *широкомасштабним*
grande ampleur les forces armées de la скоординованим наступом збройні
Fédération de Russie violent vos сили російської федерації порушили
frontières en vue de prendre Kiev et кордони вашої країни, сподіваючись
d'instaurer leur ordre. Mais Kiev a tenu, захопити Київ і встановити свій
l'Ukraine a tenu, cassant l'offensive порядок. Але Київ вистояв, вистояла
russe, l'Europe a tenu. La communauté Україна, зламавши цей російський
internationale a réagi, frappant наступ, вистояла Європа.
l'agresseur de multiples sanctions, Міжнародне співтовариство
soutenant l'agressé sur tous les plans : відреагувало, вдаривши по агресору
politique, humanitaire et militaire. Cette численними санкціями, підтримавши
guerre a même uni davantage les жертву агресії на всіх рівнях:
Européens » [іл. 47]. *політичному, гуманітарному,*
військовому. Ця війна ще більше
згуртувала європейців» [іл. 12].

Тут задіюються різні топоси: причини й наслідку, протиставлення (агресор/жертва, напад/опір), кількості та «загальних місць» (ідея міжнародної солідарності та єдності Європи). Із засобів переконання визначаємо аргументи до фактів, до цінностей та до публіки. Таким чином, пані Брон-Піве хоче довести,

що Франція та вся Європа разом з Україною, готові допомагати. У перекладі виділяємо **транспозицію**: *de grande ampleur* – *широкомасштабний*; **додавання**: *vos frontières* – *кордони вашої країни*; **модуляцію**: *en vue de prendre Kiev* – *сподіваючись захопити Київ*; вживання **варіативного відповідника**: *a tenu* – *вистояв*; та **контекстуальну заміну**: *les plans* – *рівні*.

Далі пані Голова переходить до опису конкретної діяльності та співпраці Франції з Україною. Вона згадує про виділену військову, фінансову та гуманітарну допомогу. Так само висловлює подяки всім, хто долучився до цього. А потім використовує особисту історію, щоб створити емоційний зв'язок, ввести в текст людський вимір, аби показати, що підтримка Франції базується на щирому співчутті та спільному досвіді:

« *Je voudrais brièvement évoquer cette rencontre fortuite dans un train en France d'un fonctionnaire de l'Assemblée nationale et d'une réfugiée ukrainienne qui se plurent tant qu'ils décidèrent d'unir leur destin. Ce couple s'est installé dans ma ville et j'ai eu l'honneur de procéder à leur mariage et vous, cher Rouslan, vous avez accepté de leur dire un mot de félicitation par vidéo interposé. [...] La destinée de ce couple nous montre que l'Ukraine et la France sont liés plus intimement que jamais depuis l'indépendance de votre beau pays* » [іл. 47].

« *I я хотіла б коротко згадати випадкову зустріч у вагоні потяга одного зі службовців Національних зборів та української біженки, які вподобали один одного аж до рішення поєднати свої долі. Оскільки подружжя облаштувалося в моєму місті, саме я вклала їхній шлюб в Ратуші, а Ви, шановний Руслане, погодились привітати їх відеозв'язком. [...] Доля цієї пари показує нам наскільки тепер Україна та Франція пов'язані міцніше, ніж будь-коли з моменту здобуття незалежності вашою прекрасною Україною* » [іл. 12].

Таким чином ця історія відіграє роль аргументу за індукцією (з одного конкретного випадку виводиться загальний висновок про зближення народів) та аргументу до публіки (через теплу, майже інтимну історію створюється ефект

близькості з аудиторією). Тому тут при перекладі потрібно бути уважним до вибору відповідників, щоб не змінити загальний настрій промови.

Примітно, що на граматичному рівні було вжито книжковий час *Passé Simple – se plurent*, який також ніби підкреслює, що це романтична історія кохання, як у книгах. Українською мовою на рівні граматики це передати складно, однак перекладачеві це непогано вдалося на рівні лексики: використання відповідника *вподобали*, який стилістично частіше вживається в розмовному або художньому мовленні, а не в політичному, допоміг частково відтворити цю «книжковість». Приблизно так само це відбувається й у випадку з *tant qu'ils décidèrent – аж до рішення*. Вживається **модуляція з транспозицією**, і добір лексичного відповідника також має певний відтінок художності.

Крім того, виокремлюємо **конкретизацію** за допомогою **гіпонімічного відповідника**: *dans un train – у вагоні потяга*; *pay – Україна*; **опущення**: *en France*; *j'ai eu l'honneur*; **заміну числа**: *leur destin – свої долі*; використання **варіативного відповідника**: *couple – подружжя*; **додавання**: *оскільки, саме я, в Ратуші, тепер*; та **модуляцію з компресією**: *procéder à leur mariage – вклала шлюб*; *leur dire un mot de félicitation – привітати їх*. Отож, на рівні перекладу, щоб зберегти художність промови, було використано більше лексико-семантичних трансформацій, аніж граматико-синтаксичних.

Далі пані Брон-Піве знову повертається до історії:

« Au 18e siècle déjà Voltaire s'exclamait «Ще у XVIII столітті Вольтер гучно : “l'Ukraine a toujours aspiré à être заявляв: Україна завжди прагнула libre”. Il saluait alors la haute figure de бути вільною. Він вітав тоді величну Mazepa ainsi que son peuple qu'il disait постать Мазепи, а також його народ, amoureux à l'excès d'un bien préférable à який, за його словами, був надміру tous – la liberté. Incarnation de cette закоханий у найбажаніше із багатств indomptable aspiration à vivre libre, – свободу. Втілення цього незламного Mazepa inspira un grand poème à Victor прагнення жити вільно, постать Hugo dont je citerai simplement ce vers Мазепи надихнула також Віктора

tant il était prophétique : “Sa sauvage Гюго на велику поему, з якої я grandeur naîtra de son процитую лише одну строфу, але ж supplice” » [іл. 47].

наскільки пророчу: “Його дика велич народиться із його мук”» [іл. 12].

Посилання на постаті Вольтера, Віктора Гюго й Івана Мазепи функціонує як аргумент до авторитету, підсилюючи етос висловлювання. Водночас через емоційно насичені формулювання та цитату з поетичного твору активізується пафос, що сприяє піднесенню й героїзації теми.

Саме цитування з поеми може викликати труднощі в перекладі. Адже перекладач має володіти знаннями про цей твір або провести додаткові пошуки, якщо йдеться про письмовий переклад. Доречніше використовувати саме той переклад поеми, який прийнято вважати «класичним». Наприклад, у авторстві Михайла Рудницького (1933) він звучить так: «Страхітна його велич з його мук повстане» [іл. 15]. Тобто, порівнявши два варіанти, розуміємо, що перекладач запропонував власну інтерпретацію цієї цитати. Це не критично для змісту, але може вплинути на рівень експресивності, дуже важливої в політичній промові.

З-поміж іншого, в перекладі також використано **синонімічний відповідник з додаванням**: *s'exclamait* – *гучно заявляв*; **контекстуальний відповідник**: *haute* – *велична*; **варіативний відповідник**: *figure* – *постать*; **модуляцію**: *il disait* – *за його словами*; **транспозицію**: *à l'excès* – *надміру*. Подекуди для перекладу одного словосполучення вживається комбінація засобів. Наприклад, *un bien préférable à tous* передано як *найбажаніше із багатств*, тобто використано **лексичну заміну** (синонімічну й контекстуальну) та **граматичну** (зміна ступеня порівняння прикметника), а також **опущення** (*à tous*). Отож, щоб зберегти певну піднесеність промови, перекладач зосередився на доборі саме лексичних відповідників, які могли б відтворити цю особливість.

Пані Голова активно використовує топос протиставлення (негативний образ росії протиставляється позитивній Україні) та «загальних місць» (апелювання до універсальних цінностей):

« Au-delà, et c'est tout le sens des propos que le président Emmanuel Macron a tenu, la Russie qui ne respecte aucune règle doit savoir que nous ne mettons pas de limites à priori à notre engagement et que rien n'est à priori exclu de ce qui pourrait se révéler nécessaire pour vous appuyer pour défendre votre pays et les valeurs universelles pour lesquelles combattent vos soldats » [іл. 47].

«Крім того, і у цьому весь сенс заяв Президента Еммануеля Макрона, росія, яка не поважає жодних правил, мусить знати, що ми не встановлюємо априорі обмежень для наших зобов'язань і немає априорі виключень з того, що може виявитись необхідним для підтримки вас у захисті вашої країни та загальнолюдських цінностей, за які воюють ваші солдати» [іл. 12].

Посилаючись на позицію Президента Франції Емманюеля Макрона, вона вводить аргумент до авторитету. Також визначаємо тут аргумент до цінностей та публіки. Переклад зазнав певної **реструктуризації**, а саме було застосовано **опущення**: *a tenu*; **заміну числа**: *aucune règle* – жодних правил; *notre engagement* – наших зобов'язань; та **транспозицію**: *rien n'est exclu* – немає виключень; *appuyer* – підтримка; *défendre* – захист. Тобто там, де тон промови повертається з піднесеного до більш дипломатичного, зникає гостра потреба в лексичному доборі відповідників, і натомість з'являється необхідність використання граматичних трансформацій, з метою спростити складну структуру французького речення.

Отож, порівняно з промовами Емманюеля Макрона, виступ пані голови Національних зборів демонструє схильність до персоналізації та конкретизації, зокрема через використання індивідуальних історій, що підсилюють емоційний компонент. Якщо риторика пана Макрона часто тяжіє до більш абстрактного, концептуалізованого викладу з акцентом на стратегічному баченні, то в цьому випадку простежується прагнення до більшої наративності, образності й доступності. Водночас риторику обох політиків об'єднує активне використання аргументів до цінностей і апеляція до універсальних принципів, однак у

проаналізованій промові ці елементи частіше підкріплюються історією та емоційними образами, що посилює їхній вплив на аудиторію.

Ще однією знаковою промовою, яку маємо на меті дослідити, є виступ Голови Сенату Французької Республіки Пана Жерара Ларше з нагоди офіційного візиту до Верховної Ради України 9 липня 2022 року. Ця промова одразу справляє враження значно більш інституційної та церемоніальної. Тематично вона охоплює кілька великих блоків: парламентська дипломатія, визнання й вшанування України (армії, народу, інституцій), європейська інтеграція, а також відповідальність Франції та Європи у війні. Перш за все, наявні елементи дипломатичного етикету – представлення делегації, подяки присутнім, вшанування, що створює урочистий ефект.

« *Je souhaite, au nom du Sénat de la République française, vous rendre l'hommage d'une nation, la France, enracinée dans le parlementarisme, d'une nation européenne multiséculaire, qui partage avec vous une reine, Anne de Kiev, l'Ukraine, héritier d'une histoire si ancienne, au cœur du continent européen. Et au destin qui est désormais européen* » [іл. 48].
« *Я хочу, від імені Сенату Французької Республіки, скласти шану вам. Шану з боку усієї нації, з боку Франції, яка вкорінена у парламентаризмі, багатовікової європейської нації, яка має з вами спільну королеву - Анну Ярославну, шану всій країні - Україні, спадкоємиці давньої історії, у самому європейському континенту. А її долі, яка віднині є європейською* » [іл. 33].

У цьому уривку аргументація має переважно етосний характер: через посилення на інституційний авторитет Сенату, апеляцію до парламентаризму та європейської ідентичності формується образ Франції як легітимного й солідарного партнера, тоді як історична постать Анни Київської виконує функцію символічного зв'язку між народами. Переклад тут є максимально близьким до оригіналу, з використанням еквівалентів. Є лише декілька трансформацій, таких як **транспозиція**: *partage* – *спільна*; та **додавання** з метою відтворити й дещо підсилити повтор: *з боку*.

Примітно, що в цій промові помічаємо подібну метафору про серце, як у виступі пані Яель Брон-Піве:

« *Dans ces murs, dans l'enceinte de la Rada de Kiev, bat aussi le cœur du parlementarisme européen* » [іл. 48]. « *У цих стінах, у будівлі Верховної Ради, також б'ється серце європейського парламентаризму* » [іл. 33].

Пані Брон-Піве говорила про серце української демократії, у той час як пан Ларше будує схожу метафору про європейський парламентаризм.

Протягом всієї промови пан Голова періодично апелює до фактів, постатей (тобто, авторитетів), історичних подій, цінностей. Він поєднує логіку з образністю:

« *Ici même dans ces murs empreints d'histoire que le Président Zelenskyï, le Premier ministre Shmyhal et votre Président Stefantchouk signaient le 25 février, alors que l'Ukraine semblait vaciller, la demande de candidature de votre pays à l'Union européenne. Quelle volonté, quel symbole ! L'histoire s'écrivait ce jour-là ici, dans la lumière hésitante des fenêtres closes par les sacs de sable, alors que votre pays était attaqué et assiégé* » [іл. 48]. « *Саме тут, у цій залі, позначеній історією, Президент Зеленський, Прем'єр-міністр Шмигаль і ваш Голова Стефанчук підписали 25 лютого, коли Україна здавалосьось впаде, заявку про отримання статусу кандидата на членство в Європейському Союзі. Який символічний прояв волі! Того дня, в цій залі, у непевному світлі вікон, у непевному світлі вікон, закритих мішками з піском, в той час, коли ваша країна зазнавала нападу та облоги, писалась історія* » [іл. 33].

Окрім безпосередньо аргументів до фактів, переконувальну функцію в цьому уривку також виконують художні засоби, такі як епітети, риторичний оклик та метафори. У перекладі визначаємо **метонімічну заміну** (ціле замість частини): *ces murs* – зала; **модуляцію**: *vaciller* – ось-ось впаде; **додавання з декомпресією**: *la demande de candidature* – заявку про отримання статусу кандидата на членство. Для передачі риторичного оклику була трохи змінена

структура речення за допомогою **транспозиції**: *symbole* – символічний; та **додавання**: *projav*. Нарешті, в останньому реченні помічаємо **перестановку**, **конкретизацію**: *ici* – в цій залі; та **транспозицію**: *était attaqué et assiégé* – зазнавала напад та облоги. Незважаючи на трансформації, прагматичний вплив залишився практично незмінним.

У своєму виступі Пан Ларше часто використовує цитати визначних особистостей як аргумент до авторитету:

«*Robert Schuman, l'un des Pères* «Робер Шуман, один з батьків-
fondeurs de l'Europe, déclarait : засновників Європи, казав: "Європа не
"L'Europe ne pourra pas et ne devra зможе і не повинна бути суто
pas rester une entreprise économique et економічним і технічним проєктом: її
technique : il lui faut une âme, un idéal потрібна душа, гуманістичний ідеал".
humain". Ця душа і цей гуманістичний ідеал

Cette âme et cet idéal humain sont втілені сьогодні українським Народом.
aujourd'hui le peuple d'Ukraine. Vous Ви захищаєте та демонструєте, аж до
défendez et illustrez, jusqu'au sacrifice найвищої жертовності, цінності, на
suprême, les valeurs qui fondent яких засновані Європа та вільний
l'Europe et le monde libre » [іл. 48]. *світ*» [іл. 33].

Як ми вже зазначали, прямі цитування можуть викликати труднощі в перекладі, якщо вже існує усталений відповідник. Проаналізувавши відкриті джерела, ми доходимо до висновку щодо відсутності офіційного перекладу та уніфікації саме цієї цитати. Тому вважаємо досить доречним в подібних випадках пропонувати власний переклад, що й зробив перекладач промови, використавши лише **контекстуальну заміну** з певною **генералізацією**: *rester* – бути; та **додавання**: *суто*. Далі по тексті також використана **контекстуальна заміна**, але вже, навпаки, з деякою **конкретизацією**: *sont* – втілені; а також **заміну підмета**: *qui fondent l'Europe et le monde libre* – на яких засновані Європа та вільний світ. Тобто, в цілому перекладач зберігає стратегію максимальної точності.

Далі голова Сенату знову наводить цитату, але цього разу прив'язує її до подяки послу Франції в Україні та іншим своїм колегам. Таке поєднання додає промові урочистості:

« *Il y a quelques mots qui proviennent d'un sage chinois qui dit : "Les amis sont comme les étoiles. C'est dans l'obscurité qu'on peut les compter". Pas un seul jour notre Ambassade, dont je tiens à saluer le travail, n'a quitté le sol ukrainien. Devant vous, je voudrais saluer le courage particulier de notre Ambassadeur Etienne de Poncins et associer tous ses collaborateurs qui ont tenu, y compris aux moments les plus difficiles* » [іл. 33].
«Один китайський мудрець казав: "Друзі – як зірки. Їх можна порахувати в темний час". Ані на день наше Посольство, чю роботу я хочу привітати, не залишило українські терени. Хотів би у вашій присутності особливу мужність нашого посла Етьєна де Понсена, а разом з ним всіх його співробітників, які тримались, навіть в найважчі моменти» [іл. 48].

У цьому випадку маємо справу з цитату, витоки якої вже неможливо знайти, адже вона зазнала багатьох потрактувань та перефразувань. Перш за все, тут помічаємо **модуляцію**: *Il y a quelques mots qui proviennent d'un sage chinois qui dit* – *Один китайський мудрець казав*. А в перекладі самої цитати вжито **перестановку**, щоб відтворити французьку видільну конструкцію. Також виділяємо **синонімічну заміну**: *le sol* – *терени*; та **модуляцію**: *devant vous* – *у вашій присутності*; *associer* – *разом з ним*.

Так само пан Ларше послуговується й більш «класичними» аргументами до жалю, страху та публіки:

« *Permettez-moi d'avoir la même pensée que celle que nous avons eu autour de cette église, hier à Boutcha, nous recueillant devant, j'allais dire, l'inadmissible, mais en même temps* »
«Дозвольте мені, як і вчора біля тої церкви в Бучі, скорботно згадати про неprinустиме, жертвами якого стали звичайні люди – чоловіки, жінки, діти, беззахисні і знищені,

devant les êtres humains : hommes, загибель яких схвилювала нас до femmes, enfants – fragiles, détruits et глибини душі.
pour lesquels nous avons, mes chers Урочисто заявляю про це: ваша collègues, une pensée étue. поразка стала би нашою колективною
Je le dis gravement : votre défaite serait поразкою» [іл. 33].
notre défaite collective » [іл. 48].

У цьому випадку в перекладі спостерігаємо певну компресію. Вона досягнута **модуляцією з реструктуризацією**: *avoir la même pensée – скорботно згадати; devant les êtres humains – жертвами якого стали звичайні люди; опущенням*: *que nous avons eu; nous recueillant devant; j'allais dire; mes chers collègues*; та **реметафоризацією**: *pour lesquels nous avons une pensée étue – загибель яких схвилювала нас до глибини душі*. І також було вжито **синонімічну** (*dis – заявляю*) та **контекстуальну заміну** (*gravement – урочисто*). Таким чином, переклад в цьому випадку зазнав сильних змін. Можливо, це пов'язано з прагненням перекладача трохи спростити структуру речення та певний «потік свідомості» оратора, підсилюючи при цьому емоційну напругу.

Завершує свою промову пан Голова сильними аргументами до особи та авторитету, до історії, цитатою генерала Шарля де Голля – знакової особистості для всієї Франції:

« Entrant dans Paris libéré le 25 août «Увійшовши до звільненого Парижа 1944, le Général de Gaulle, dont j'ai tenu 25 серпня 1944 року, генерал де Голль, à vous déposer une édition des mémoires чий воєнні мемуари я вам вчора de guerre, prononçait les paroles подарував, вимовив слова, які стали devenues célèbres pour rendre hommage знаменитими, аби віддати належне au courage des Parisiens qui avaient мужності парижан, які скинули secoué le joug nazi : "Paris outragé ! нацистське ярмо: "Париж Paris brisé ! Paris martyrisé ! Mais Paris ображений! Париж зламаний! Париж libéré !". Permettez-nous collectivement, замучений! Але Париж звільнений!". à notre tour, d'honorer l'Ukraine Дозвольте мені, в свою чергу, віддати

outragée, l'Ukraine martyrisée, mais шану Україні ображеній, Україні *l'Ukraine bientôt libérée, parce que c'est* замученій, але Україні невдовзі *là le sens de votre combat et de notre* визволеній, бо саме в цьому сенс вашої *soutien* » [іл. 48]. *боротьби і нашої підтримки*» [іл. 33].

Зіставлення звільнення Парижа у 1944 році з сучасною боротьбою України дозволяє сформувати переконливий образ неминучості перемоги. Так само в цьому допомагає **повтор**. Уривок вирізняється інтертекстуальністю й високим ступенем експресивності, тому вимагає додаткової уваги та точності при перекладі. Власне, саме таку стратегію й обрав перекладач: було використано **еквіваленти** або близькі **варіативні відповідники**.

Отже, риторика голови Сенату Франції вибудовується на поєднанні історичних аналогій, апеляцій до колективного досвіду та системного використання цитат та аргументів до авторитету. Промова є певною даниною поваги, шани, подякою всім, хто працює на благо Франції та підтримує Україну в її боротьбі. Водночас, на відміну від промови голови Національних зборів, яка тяжіє до персоналізації та використання особистих історій для створення ефекту близькості, цей виступ значно більш колективний і формалізований: індивідуальний досвід тут поступається місцем інституційному голосу та історичній пам'яті.

Нарешті, вважаємо за необхідне коротко проаналізувати промову Жана-Іва Ле Дріана, Міністра Європи та Закордонних Справ Франції, а саме його виступ на щорічній нараді нідерландських послів 28 січня 2020 року. Тобто в період, коли позиція Франції (і, в першу чергу, Президента Макрона) полягала у відстоюванні єдності Європейського Союзу. Власне, саме цьому й присвячена промова. Тематично вона чітко вибудована навколо кількох ключових осей:

- роль Європи у світі, що дестабілізується;
- необхідність європейської суверенності;
- переосмислення дипломатії та її пояснення громадянам;
- конкретні геополітичні приклади (Лівія, Сахель, Іран, Перська затока);
- і окремий великий блок – цифровий суверенітет Європи.

Тож, головна теза, яку відстоює пан Міністр, полягає в необхідності мобілізуватися в збереженні цілісності Європи на фоні Брекзиту:

« *Et ma conviction, c'est que l'heure des choix est venue. Pour décider de ce que nous voulons être, mais aussi du monde dans lequel nous voulons vivre* » [іл. 54]. *«Я переконаний, що настав час робити вибір. Щоб вирішити, ким ми хочемо бути, а також в якому світі ми хочемо жити»* [іл. 13].

Тут виокремлюємо аргумент до цінностей та, що цікаво, аргумент до власного авторитету мовця, яким він демонструє особисту позицію як політичний орієнтир. У перекладі було вжито **модуляцію з транспозицією**: *ma conviction* – *я переконаний*; *l'heure des choix* – *час робити вибір*, з метою адаптувати текст до української синтаксичної норми.

Структурно, пан Ле Дріан використовує поділ на смислові блоки:

« *Essentiel, aussi, parce qu'à chaque fois qu'une crise éclate, ce qui est en jeu – même temps que la vie des populations exposées aux violences, en même temps que la stabilité d'une région –, c'est toujours aussi une certaine vision du monde. Et si nous laissons libre cours au pur jeu des logiques de puissance, nous commettrons une triple erreur stratégique, que nous finirions par payer au prix fort* » [іл. 54]. *«Ключовим, також, бо кожен раз, коли спалахує криза, на кону стоїть – разом із життям людей, що зазнають насильства, та стабільністю того чи іншого регіону – ще й певне бачення світу. І якщо ми лишимо на самоті чисту гру логіки сили, ми зробимо три стратегічні помилки, за які в кінцевому підсумку дорого заплатимо»* [іл. 13].

Після цього він по чергово називає ці три помилки. Тобто, використовує логічну послідовну структуру для легшого сприйняття, але паралельно не забуває про етос та пафос. Причинно-наслідковий зв'язок підкріплюється аргументами до страху, наслідків та цінностей. До речі, з точки зору синхронного перекладу такий поділ на пункти є дуже зручним, адже в такий спосіб перекладачу легше простежити та відтворити хід думок.

Завершує свій виступ пан Міністр цитуванням одразу двома мовами – французькою та латиною:

« "Tout ce qui est beau est difficile autant «"Всі чудові речі настільки ж складні, que rare", "Omnia praeclara tam наскільки й рідкісні", "Omnia praeclara difficilia quam rara sunt". Ecrits il y a tam difficilia quam rara sunt". Ці слова, plusieurs siècles par l'un de vos plus написані кілька століть тому одним із admirables compatriotes Spinoza, ces ваших найвизначніших співвітчизників mots n'ont rien perdu de leur force, et je – Спінозою, не втратили своєї сили, i pense qu'aujourd'hui encore, il faut les мусять, на мою думку, слугувати нам laisser nous guider » [іл. 54]. дороговказом і в наш час» [іл. 13].

Тобто, він вживає аргумент до авторитету, а точніше до тієї постаті, яка є визначною безпосередньо для аудиторії. Це робить останню значно більш прихильною до ідей, висловлених мовцем, адже працює тактика солідаризації. Перекладач тут застосовує правильну стратегію – французьку цитату відтворити українською, латину залишати незмінною. Окрім цього він вживає досить вдалу, на нашу думку, **реметафоризацію**: *il faut les laisser nous guider* – мусять слугувати нам дороговказом.

Узагальнюючи проведений аналіз, можна зазначити, що риторика Міністра Європи та Закордонних Справ Франції Жана-Іва Ле Дріана характеризується передусім прагматичною спрямованістю, логічною структурованістю та орієнтацією на раціональне переконання аудиторії. Водночас мовець регулярно апелює до власної позиції як авторитетної, а також залучає емоційні аргументи, пов'язані з безпекою, цінностями та відповідальністю за майбутнє. На відміну від цього, риторика Президента Франції Емманюеля Макрона у питаннях європейської єдності є більш концептуалізованою, ідеологічно насиченою та стилістично експресивнішою. Якщо пан Ле Дріан виступає як дипломат-практик, який пояснює, аргументує і звітує про дії, то Макрон значно частіше позиціонує себе як візіонер, що формує стратегічне бачення майбутнього Європи.

2.3. Комуникативно-перекладацький аналіз аргументації в промовах представника Франції в ООН

Для повноцінного дослідження особливостей французького політичного дискурсу вважаємо за необхідне розглянути також офіційні промови представника Франції в Організації Об'єднаних Націй. Специфіка цього дискурсу зумовлена як інституційними рамками міжнародної дипломатії, так і високим рівнем прагматичної відповідальності висловлювань: такі промови спрямовані не лише на інформування, а й на вплив на позиції інших держав, формування міжнародної думки та легітимацію політичних рішень.

Риторика представника Франції в ООН пана Ніколя де Рів'єра вирізняється насамперед чіткою раціонально-правовою орієнтацією: домінує аргументація до логосу, підкріплена систематичними посиленнями на норми міжнародного права, рішення міжнародних судових інституцій і принципи Статуту ООН. Практично в кожному виступі вибудовується логічний ланцюг: констатація факту агресії – кваліфікація її як порушення права – узагальнення наслідків для міжнародного порядку – висновок про необхідність колективної реакції. Водночас логос активно підсилюється етосом: Франція послідовно позиціонується як гарант міжнародного права, захисник універсальних цінностей і відповідальний актор глобальної безпеки.

Розгляньмо це на конкретних прикладах. Перш за все, головним аргументом для пана де Рів'єра є апеляція до норм та законів:

«*Depuis sept mois, nous appelons la* «Сім місяців ми закликаємо Росію
Russie à mettre fin à sa guerre припинити загарбницьку війну проти
d'agression contre l'Ukraine. En dépit de України. Незважаючи на наші
nos appels, elle a choisi l'escalade et заклики, вона вибрала ескалацію і
décidé d'aller encore plus loin dans la вирішила йти ще далі, порушуючи
violation de la Charte des Nations unies Статут ООН і міжнародне
et du droit international » [іл. 9]. право» [іл. 2].

« Cette question elle nous concerne tous » «Це питання хвилює нас усіх, тому що
car la charte est le ciment de » «Статут є цементом організації
l'organisation des Nations unies » [іл. 7]. ООН» [іл. 5].

« L'Ukraine se défend, en pleine » «Україна захищає себе у повній
conformité avec la Charte des Nations » відповідності до Статуту Організації
unies ; la Russie piétine celle-ci » [іл. 63]. Об'єднаних Націй, а Росія топче його
ногами» [іл. 40].

В останньому випадку аргумент до норм поєднується також з топосом протиставлення. Що ж до перекладу, було вжито **контекстуальну заміну з транспозицією**: *d'agression – загарбницька*; та просто **транспозицію**: *la violation – порушуючи*. Не дуже вдалим вважаємо перекласти слово *le ciment* дослівно як *цемент*, адже в українській мові воно є більш технічним, і в цьому контексті варто використати контекстуальну заміну або модуляцію для підбору більш доречного відповідника. Наприклад, *сполучна ланка* чи *зв'язувальний елемент*.

Також пан де Рів'єр послуговується аргументами до авторитету, наприклад, до Міжнародного суду або безпосередньо до Президента Макрона:

« Cela a été dit sans aucune ambiguïté » «Про це без жодних двозначностей
par la cour internationale de justice dès » заявив Міжнародний суд ООН ще 16
le 16 mars, qui a ordonné la suspension березня, який постановив
des opérations militaires russes en призупинити російські військові
Ukraine » [іл. 7]. операції в Україні» [іл. 5].

« Ces violations ont été dénoncées en » «Ці порушення були засуджені у
septembre dernier, et à nouveau вересні минулого року і знову сьогодні
aujourd'hui, par la Sous-Secrétaire заступником Генерального секретаря
générale aux droits de ООН з прав людини» [іл. 14].
l'Homme » [іл. 62].

«*Le Président Macron, l'a dit très clairement : ces prétendus référendums ne sont qu'une parodie. Ils n'ont aucun fondement juridique, ni aucune légitimité*» [іл. 2]. «*Президент Макрон дуже чітко сказав: ці так звані референдуми – лише пародія. Вони не мають ні правової основи, ні законності*» [іл. 9].

Аргументи до авторитету в цих уривках легітимізують позицію мовця через посилення на міжнародні інституції та посадовців, подаючи її як таку, що ґрунтується на загальновизнаних нормах і рішеннях. Водночас вони створюють ефект міжнародного консенсусу та підсилюють логічну аргументацію через підтвердження фактів «зовнішнім» джерелом. У перекладі було застосовано **заміну підмета**: *Cela a été dit par la cour internationale de justice* – Про це заявив Міжнародний суд ООН; та **транспозицію**: *la suspension* – призупинити. Все інше було передано за допомогою еквівалентів.

За пафос у цих промовах відповідають, перш за все, аргументи до жалю, які, тим не менш, є апеляцією до фактів про жорстокі дії росії:

«*Nous n'oublions pas non plus les massacres commis par les forces russes en Ukraine : le ciblage de la gare de Kramatorsk alors que des milliers de civils cherchaient à fuir le conflit, le centre commercial de Krementchouk, les immeubles résidentiels de Vynytssia, le repas de deuil à Hroza*» [іл. 67]. «*Ми також не забули про масові вбивства, скоєні російськими військами в Україні: обстріл залізничного вокзалу Краматорська, коли тисячі цивільних намагалися втекти від конфлікту, торгового центру в Кременчуці, житлових будинків у Вінниці та траурного обіду в Грозі*» [іл. 27].

«*Le 24 février 2022, la Russie a attaqué l'Ukraine. La guerre qu'elle a déclenchée ne cesse depuis de charrier son lot de souffrances pour les civils*» [іл. 28]. «*24 лютого 2022 року Росія напала на Україну. Відтоді розв'язана нею війна принесла свою частку страждань цивільному населенню. Вчорашні*

populations civiles. Les frappes massives menées hier encore par la Russie sur tout le territoire ukrainien en sont un nouveau témoignage » [іл. 63]. масовані удари Росії по всій Україні є ще одним доказом цього» [іл. 40].

« Depuis le début de son agression contre l'Ukraine, la Russie n'a cessé de commettre de graves violations des droits de l'Homme : déplacements forcés, qui pourraient aussi concerner des enfants, violences sexuelles commises par l'armée russe, et violation du droit à la liberté de religion ou de conviction des Ukrainiens et la liberté d'observer leurs rites religieux en paix » [іл. 62]. «Від початку своєї агресії проти України Росія здійснює серйозні порушення прав людини: примусове переміщення, до якого можуть бути залучені діти, сексуальне насильство з боку російської армії, а також порушення права українців на свободу світогляду та віросповідання і свободу мирно відправляти релігійні обряди» [іл. 14].

В останньому випадку аргумент до жалю поєднується з аргументом до цінностей та загальновизнаних норм. Через перелік конкретних трагедій, місць і ситуацій війна перестає бути абстрактною й постає як низка людських втрат і страждань. Ці аргументи також слугують моральною легітимацією позиції – викликаючи співчуття до жертв, оратор імпліцитно обґрунтовує необхідність засудження агресії та підтримки України. Паралельно такі фрагменти підсилюють ефект невідкладності й серйозності ситуації.

У перекладі визначаємо **контекстуальну заміну**: *le ciblage* – обстріл; *cherchaient* – намагалися; *observer* – відправляти; **транспозицію**: *qu'elle a déclenchée* – розв'язана нею; *menées hier* – вчорашні; **антонімічний переклад**: *ne cesse de charrier* – принесла; *n'a cessé de commettre* – здійснює; **заміну числа**: *les populations* – населення; *déplacements* – переміщення; *violences* – насильство; **опущення**: *le territoire*; **заміну підмета**: *qui pourraient aussi concerner des enfants* – до якого можуть бути залучені діти; та **модуляцію**: *commises par* – з боку. Тож, застосовані трансформації зумовлені передусім структурними та

семантичними відмінностями між французькою й українською мовами, а також прагненням зробити текст більш природним і нормативним у цільовій мові.

Нарешті, закономірним є також часте апелювання до «загальних місць»: цінностей, переконань, принципів:

« *La restauration de la souveraineté et de l'intégrité territoriale de l'Ukraine et la préservation de notre sécurité collective sont au coeur de la vision pour une paix juste et durable développée par l'Ukraine* » [іл. 65].
«Відновлення суверенітету та територіальної цілісності України та збереження нашої колективної безпеки є основою українського бачення справедливого та тривалого миру» [іл. 39].

« *Soyons clairs : il s'agit d'une nouvelle violation flagrante de la Charte des Nations unies par la Russie, d'un nouvel exemple de son mépris pour les principes fondamentaux auxquels nous croyons, notamment la souveraineté et l'intégrité territoriale des États* » [іл. 66].
«Будемо чіткими: це ще одне кричущє порушення Росією Статуту ООН, ще один приклад її зневаги до фундаментальних принципів, у які ми віримо, зокрема суверенітет та територіальна цілісність держав» [іл. 29].

« *Au fond, nous sommes tous confrontés à un choix simple, cautionner la guerre ou défendre la paix. Il ne s'agit pas de choisir un camp, mais de préserver l'ordre international et ses valeurs* » [іл. 7].
«Загалом, усі ми стоїмо перед простим вибором: потурати війні чи захищати мир. Йдеться не про вибір сторони, а про збереження міжнародного порядку та його цінностей» [іл. 5].

Через апеляцію до таких понять, як суверенітет, територіальна цілісність, мир і міжнародний порядок, позиція Франції подається, як захист універсальних принципів, з якими аудиторія має себе ототожнити. Власне, в останньому прикладі знову бачимо поєднання різних типів аргументів: до цінностей та до публіки. Вони сприяють колективізації відповідальності («ми всі», «наші цінності»).

Перекладач застосував **деметафоризацію**: *sont au coeur* – є основою; **модуляцію з компресією та транспозицією**: *développée par l'Ukraine* – український; *il s'agit de* – це; саму **транспозицію**: *nous sommes confrontés* – ми стоїмо; *choisir* – вибір; *préserver* – збереження; та **синонімічну заміну**: *cautionner* – потурати. Тобто, подекуди для спрощення синтаксису вживається комбінація трансформацій.

Узагальнюючи проведений аналіз, можна стверджувати, що риторика представника Франції в ООН має виразно інституційний, раціонально-нормативний характер, у якому домінує логос, системно підкріплений етосом. Пафос, хоча й присутній, має допоміжний характер: він виникає переважно у фрагментах, що апелюють до людських втрат і страждань, але не домінує, а підпорядковується логічній лінії аргументації. Важливою особливістю є також комбінування різних типів аргументів: аргументи до норм і права поєднуються з аргументами до авторитету, цінностей і жалю, утворюючи багаторівневу систему впливу.

Порівняно з риторикою Президента Макрона та інших французьких політиків, ця є значно більш стриманою, стандартизованою і деперсоналізованою. Якщо для пана Макрона, голів Сенату та Національних зборів Франції характерні сильніші елементи пафосу, образності, історичних алюзій і персоналізації, то виступи пана де Рів'єра майже повністю позбавлені індивідуалізації й тяжіють до інституційного голосу держави.

Висновки до другого розділу

Підбиваючи підсумки до другого розділу, можна стверджувати, що аргументативна організація французького політичного дискурсу в досліджених текстах є динамічною та багаторівневою. Аналіз промов Президента Франції дозволив простежити чітку еволюцію його риторики: від етапу, орієнтованого на залучення аудиторії та формування позитивного образу лідера через аргументи до публіки, вигоди та цінностей, до періоду кризової комунікації, де посилюється роль аргументів до страху, жалю, фактів й історії.

Важливою рисою риторики Емманюеля Макрона є системне комбінування різних типів аргументів у межах одного фрагмента. Аргументи до логосу реалізуються через топоси причини-наслідку, аргументи до етосу – через апеляцію до колективної ідентичності, історії та інституцій, тоді як пафос проявляється через аргументи до страху, жалю та вигоди. Така взаємодія забезпечує комплексний вплив на аудиторію: емоційні елементи підсилюють логічні, а ціннісні орієнтири надають їм нормативного виміру.

Характерною особливістю проаналізованих промов також є активне використання історичних аналогій, символічних образів та колективних топосів, що дозволяють інтегрувати актуальні політичні події у ширший європейський та національний контекст. Це особливо помітно у виступах, присвячених війні в Україні, безпеці Європи та міжнародній солідарності.

Порівняння з промовами інших французьких політиків показало, що в межах одного національного дискурсу існує суттєва варіативність риторичних стратегій, зумовлена інституційною роллю мовця. Якщо президентський дискурс поєднує елементи лідерського бачення, мобілізації та стратегічного обґрунтування, то парламентські виступи характеризуються більшою емоційністю, активнішим використанням аргументів до цінностей і публіки, а також ширшим залученням історичних алюзій і символічних образів.

Натомість дипломатичний дискурс, зокрема в межах Організації Об'єднаних Націй, тяжіє до стандартизованості, деперсоналізації та раціоналізації, де домінують аргументи до норм, авторитету та фактів. Таким чином, вибір аргументативних засобів безпосередньо залежить від комунікативної мети: мобілізації внутрішньої аудиторії, формування політичного бачення чи легітимації позиції на міжнародному рівні. Водночас навіть у межах дипломатичного дискурсу французькі політики нерідко звертаються до емоційних та ціннісних аргументів, однак подають їх у більш стриманій та інституційно нейтральній формі.

Не менш значущим є аспект перекладацького відтворення аргументативного потенціалу. Проведений аналіз засвідчив, що переклад

французьких політичних промов українською мовою характеризується системним використанням трансформацій, передусім компресії, транспозиції, модуляції та контекстуальних заміन. Такі зміни зумовлені структурними особливостями мов і спрямовані на досягнення природності тексту в мові перекладу.

Водночас надмірна компресія або опущення окремих елементів можуть призводити до часткової втрати прагматичного впливу, зокрема зменшення емоційної інтенсивності чи зміщення смислових акцентів. У деяких випадках, навпаки, переклад підсилює оцінність або експресивність висловлювання, що змінює його тональність. Аналіз також показав, що найбільші труднощі для перекладу становлять метафоричні конструкції, історичні алюзії та елементи політичної символіки, оскільки їхнє відтворення часто потребує від перекладача додаткових екстралінгвальних знань та навичок.

З огляду на це можна зробити висновок, що ефективне відтворення політичного дискурсу в перекладі передбачає не лише передачу змісту, а й збереження функції аргументів і загальної риторичної стратегії. Перекладач має орієнтуватися на досягнення функціональної еквівалентності, враховуючи баланс між точністю, природністю та прагматичним ефектом. Саме ця здатність відтворити не лише «що сказано», а й «як і з якою метою це сказано», визначає адекватність перекладу та його вплив на цільову аудиторію.

РОЗДІЛ 3. МЕДІА ЯК ІНТЕРПРЕТАТОР ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ: ВПЛИВ МАНІПУЛЯТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ПЕРЕКЛАДУ НА ОБРАЗ ПОЛІТИКА

3.1. Медіаінтерпретація промов Президента Франції у французьких ЗМІ

У сучасному інформаційному просторі висловлювання політика рідко функціонує як самодостатній текст, доступний аудиторії у своєму первинному вигляді. У більшості випадків воно потрапляє до адресата через посередництво засобів масової інформації. Саме медіа визначають, які фрагменти висловлювання будуть винесені в заголовки, які акценти підсилені, а які, навпаки, залишаться поза увагою, формуючи таким чином специфічну рамку сприйняття політичного повідомлення.

У цьому контексті образ політичного лідера постає не як пряме відображення його риторики, а як результат складної взаємодії між авторським дискурсом і медійною репрезентацією. Вибір цитат, урізання контексту, стилістичне переформулювання або переклад можуть істотно змінювати прагматичний ефект висловлювання, трансформуючи його аргументативний потенціал і впливаючи на оцінку аудиторії.

Розпочинаємо свою розвідку з короткого огляду та аналізу французьких ЗМІ та їх способів подання політичного дискурсу. Для цього ми обрали промови за 2 березня 2022 року, 5 березня 2025 року та 2 березня 2026 року про ядерне стримування, як досить показові з точки зору риторики Президента Франції та часто представлені в медіа.

У вибраних матеріалах простежується спільна тенденція: французькі медіа рідко відтворюють промови Е. Макрона як цілісний аргументативний текст. Натомість вони переважно виокремлюють найбільш «медійні» фрагменти: короткі формули, загрозливі прогнози, заяви про Росію, Україну, Європу, оборону або ядерне стримування.

Для аналізу важливо враховувати спрямованість медіа. *Le Monde* можна розглядати як референтне загальнонаціональне видання, яке саме підкреслює плюралістичність своєї редакційної позиції та відсутність єдиної партійної

«лінії». *Libération* традиційно асоціюється з лівою пресою, хоча його позиція з часом стала помірнішою. *L'Humanité* має ліву, історично комуністичну традицію. *La Croix* доцільно подати як римо-католицьке видання, *Le Parisien* – як масове популярне видання, близьке до формату таблоїду, а *France 24*, *Franceinfo*, *TV5Monde* – як інформаційні мовники, орієнтовані передусім на оперативне узагальнення змісту.

Оригінальна промова 2 березня 2022 року побудована як звернення кризового типу. Макрон спростовує російську пропаганду, пояснює позицію Франції, водночас наголошує, що « *nous ne sommes pas en guerre contre la Russie* » [іл. 42].

Le Parisien подає промову не лише як зовнішньополітичний виступ, а й як елемент передвиборчої стратегії. Уже підзаголовок задає рамку: « *Une allocution de quinze minutes sans grandes annonces qui dessinent aussi sa stratégie pour la future campagne* » [іл. 44]. Тобто головний акцент зміщується з міжнародної кризи на внутрішньополітичний ефект промови. Видання прямо інтерпретує президентський образ через метафору «батька нації»: « *pour prendre devant les Français cette posture de père de la Nation* » [іл. 44]. Тобто, видання подає оцінну інтерпретацію, а не просто дослівний зміст.

Показово, що *Le Parisien* цитує ключові фрази Макрона дослівно, але вбудовує їх у власний коментар. Наприклад, речення « *La guerre en Europe n'appartient plus à nos livres d'Histoire ou à nos livres d'écoles. Elle est là, sous nos yeux* » видання подає як « *phrase que l'on ne pensait plus entendre* » [іл. 44]. У самій промові ця фраза є частиною аргументу про «зміну епохи» та необхідність історичних рішень. У медійному тексті вона набуває драматизованої функції: з неї будується символ повернення війни в європейську реальність.

Ще один прийом – політичне «підсвічування» майбутньої кандидатури. Формулювання *Le Parisien*: « *Comme s'il entérinait tout bonnement sa candidature* » [іл. 44] – не впливає прямо з промови, але накладає на неї передвиборчу рамку. І тому промова про війну читається як жест політичного самопозиціонування.

А от, наприклад, TV5Monde обирає більш нейтральну рамку: « *Emmanuel Macron veut une France et une Europe unies contre Poutine* » [іл. 72] і наголошує, що Путін був «*seul*» у виборі війни. Тут медіа радше узагальнює основну тезу промови без помітного зміщення: в оригіналі справді звучить « *C'est donc bien seul et de manière délibérée [...] le Président Poutine a choisi la guerre* » [іл. 42]. Це медіа загалом має тенденцію до простого інформування, без додаткової інтерпретації.

Промова 5 березня 2025 року вже має іншу риторику. Якщо у 2022 році Макрон пояснював початок війни й позицію Франції, то у 2025 році він говорить про довготривалу загрозу для Європи. В оригіналі це оформлено як ланцюг аргументів: зміна позиції США, тривалість війни, мілітаризація Росії, інформаційні атаки, потреба в європейській оборонній автономії.

Ключовою медійною фразою стала цитата: « *Face à ce monde de dangers, rester spectateurs serait une folie* » [іл. 43]. Її виносить у заголовок Le Monde: « *Rester spectateur serait une folie* » [іл. 59]. Попри дослівність цитування, таке виділення змінює прагматичний вектор висловлювання: якщо в оригінальній промові ця теза функціонує як підсумок аргументації про загрози, то в медійному тексті вона набуває характеру прямого заклику.

France 24, за самою структурою заголовка « *ce qu'il faut retenir* » [іл. 8], обирає формат інформаційної селекції. Такий формат передбачає не аналіз усієї риторичної побудови, а добір основних тез. У цьому випадку ключовими стають Україна, Трамп, Путін і європейська оборона. Така подача не є маніпулятивною сама по собі, але вона фрагментує промову: читач отримує не логіку аргументації, а перелік змістових блоків.

Видання комуністичного спрямування L'Humanité поєднує дослівне цитування з виразним ідеологічним фреймуванням:

« *“Le chemin qui mène à la paix ne peut pas être la capitulation de l'Ukraine”, estime-t-il. Appelant à ne suivre ni les “va-t-en-guerre” ni les “défaitistes”, le chef de l'État exclut d'envoyer des Français sur le front mais plaide pour le déploiement d'armées européennes en Ukraine “une fois la paix signée”. Retrouvant sa rhétorique*

de banquier, Emmanuel Macron a conclu son allocution par ces mots : “Notre génération ne touchera plus les dividendes de la paix, il ne tient qu’à nous que nos enfants récoltent demain les dividendes de nos engagements” » [іл. 10].

Структура абзацу будується на протиставленні, що може формувати образ політичного поля як поляризованого. А оригінальна метафора *les dividendes de la paix* охарактеризована автором статті як *rhétorique de banquier*, що натякає на його минуле банкіра й частково «навішує» на нього ярлик.

Показовою є і стаття видання *Libération*, де медіа активно інтерпретує президентську промову через систему метафор і оцінних формулювань:

« Emmanuel Macron, mercredi soir, sur fond blanc, brosse un tableau noir. “Nous entrons dans une nouvelle ère”, lâche le président de la République dès le début de son allocution sur la guerre en Ukraine. L’intervention de treize minutes, prononcée depuis l’Elysée, ne cherche pas à rassurer des Français “légitimement inquiets face aux événements qui bouleversent l’ordre mondial”. Le chef de l’Etat enchaîne constats angoissants et phrases chocs – “notre génération ne touchera plus les dividendes de la paix”, assène-t-il – pour mobiliser le pays face à un état du monde apocalyptique » [іл. 46].

У цьому випадку використовується антитеза, відсутня в оригінальному виступі. Подальший опис демонструє послідовну драматизацію за рахунок емоційно забарвленої лексики (*angoissants, chocs, apocalyptique*). Навіть у випадках дослівного цитування цитата інтегрується в контекст, що маркує її як емоційно насичений фрагмент. Крім того, медіа здійснює інтерпретацію комунікативного наміру виступу, стверджуючи, що він не намагається заспокоїти, а закликає до мобілізації країни.

Промова Е. Макрона від 2 березня 2026 року, присвячена ядерному стримуванню, у французьких медіа зазнає помітної трансформації. У вихідному тексті президент активно використовує метафоричну та символічну лексику, зокрема описуючи базу Іль-Лонг як « *cathédrale de notre souveraineté* » та підкреслюючи роль ядерних сил як « *gardien ultime de notre liberté d’action* » [іл. 55]. Водночас у більшості медійних матеріалів ці образи практично

не відтворюються, що свідчить про редукцію риторичного виміру промови на користь її прикладного змісту.

Щодо цієї промови видання France 24 [іл. 57], Le Monde [іл. 49], Le Nouvel Obs [іл. 6] та Franceinfo [іл. 71] демонструють спільну тактику, що ґрунтується на селекції та структурованому узагальненні інформації. Характерним є використання форматів на кшталт « *ce qu'il faut retenir* », які передбачають виокремлення ключових тез і їх подання у вигляді тематичних блоків. Унаслідок цього розгорнута аргументація президентської промови, що поєднує стратегічні міркування, символічні образи та поступове розгортання концепції, трансформується у перелік основних положень, пов'язаних із ядерною доктриною, європейською безпекою та механізмами ухвалення рішень.

Що ж до видання Libération [іл. 64], то тут простежується виразніша тенденція до власної інтерпретації порівняно з інформаційними мовниками. Видання не обмежується дослівним цитуванням, а активно використовує перефразування та позитивно чи негативно забарвлені дієслова, що надають висловлюванням певної оцінки. Унаслідок цього президентські тези постають як попередження, наполягання або спроби вплинути на аудиторію. Крім того, спостерігається тенденція до зміщення фокусу з міжнародного контексту на внутрішньополітичний вимір, що дозволяє інтерпретувати промову як інструмент формування громадської думки.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що медіаінтерпретація промов Е. Макрона ґрунтується не стільки на прямому викривленні змісту, скільки на системному застосуванні окремих маніпулятивних стратегій і тактик. Найбільш поширеною є стратегія викривлення інформації, що реалізується через фрагментацію, спрощення та часткову гіперболізацію окремих тез. Водночас спостерігаються елементи ухиляння від істини, зокрема через навішування ярликів та узагальнення. Окрім цього, важливу роль відіграє структурування інформації за принципом релевантності, а також модифікація іллокутивної сили висловлювань, унаслідок чого нейтральні або аналітичні твердження можуть сприйматися як заклики чи попередження.

3.2. Вплив перекладу на висвітлення промов Емманюеля Макрона в українських медіа

Говорячи про міжмовну комунікацію, до відтворення політичної комунікації в ЗМІ додається ще один важливий чинник – переклад. Українські медіа, відтворюючи промови Президента Макрона, адаптують іншомовний політичний дискурс до власного інформаційного простору. У цьому випадку відбувається подвійна інтерпретація: з одного боку, перекладаються вихідні висловлювання політика, а з іншого – часто відтворюється вже попередньо сформована медійна рамка їх подачі. Тому маємо на меті простежити, як вже згадані промови було висвітлено в українських засобах масової інформації, та переконатися, чи є переклад інструментом можливих маніпуляцій.

Перш за все, варто зазначити, що в українських медіа спостерігається тенденція до посилення на офіційні, частіше провладні або ліберальні видання. Тобто, якщо ЗМІ мають на меті висвітлити промову Президента Франції, то вони послуговуються першоджерелом (наприклад, офіційний сайт Президента Франції) або такими медіа як Le Monde, Le Figaro, Franceinfo, France 24.

Тим не менш, часто застосовується правило «першості»: ЗМІ використовують у статті той переклад, який було опубліковано першим в іншому медіа. У таких випадках це скоріше пов'язано з бажанням подати інформацію якомога швидше, а не ідеологічно вигідним чином. Також, як ми вже зазначали в першому розділі, може використовуватися реферативний переклад, тобто ЗМІ відтворюють головні ідеї тезово, узагальнено. Розгляньмо, як в українських медіа була представлена промова Президента Франції за 5 березня 2025 року:

Оригінал « *A ce titre, nous restons attachés à l'OTAN et à notre partenariat avec les Etats Unis d'Amérique, mais il nous faut faire plus, renforcer notre indépendance, en matière de défense et de sécurité. L'avenir de l'Europe n'a pas à être tranché à Washington ou à Moscou. Et oui, la menace revient à l'est et l'innocence en quelque sorte des trente dernières années depuis la chute du mur de Berlin est désormais révolue* » [іл. 43].

«Майбутнє Європи не має вирішуватися у Вашингтоні чи Москві.
BBC News Україна *Загроза знову походить зі Сходу, і невинність, так би мовити, останніх 30 років, після падіння Берлінської стіни, тепер закінчилася»* [іл. 1].

ТСН *«Майбутнє Європи не вирішують у Вашингтоні чи Москві. І так, загроза повертається на Схід, і невинність останніх 30 років, після падіння Берлінської стіни, тепер закінчилася»* [іл. 16].

24 Канал *«Майбутнє Європи не має вирішуватися у Вашингтоні чи Москві. Незалежно від того, чи вдасться досягти миру в Україні швидко, держави Європи мають самі озброюватися та зміцнювати спільну оборону — заради миру та стримування ворога»* [іл. 17].

Суспільне Новини *«Наша співпраця з США — це важливо, але нам потрібно підсилювати нашу незалежність, особливо ту, яка стосується нашої безпеки. Ми повинні збільшити наші внески в оборону»* [іл. 20].

BBC News Україна подали цитату дослівно, переклад є практично ідентичним до офіційного. Так само зробили й ТСН. Примітно, що вираз *n'a pas à être tranché* передано різними способами: *не має вирішуватися / не вирішують*, тобто, в другому випадку вжито **заміну підмета**, що на нашу думку дещо зміщає акценти на виконавців дії. Також речення *la menace revient à l'est* зазнало різної смислової інтерпретації: *загроза знову походить зі Сходу / загроза повертається на Схід*. Тобто, переклад вийшов повністю протилежним за значенням у двох випадках.

24 Канал подав перше речення дослівно, але наступні ідеї було подано в зрезюмованому вигляді. Найбільших змін оригінальний текст зазнав у цитуванні Суспільного. Головна ідея була подана реферативно, таким чином, зміст було передано, але емоційний вплив промови, відповідно, повністю втрачено. Наприклад, зникли аргументи до історії та загрози.

Також цікаво зауважити яким чином французькі та українські медіа використовують матеріал однієї й тієї ж промови. Наприклад, цитату « *Face à ce monde de dangers, rester spectateurs serait une folie* » [іл. 43] французькі ЗМІ подекуди використовували навіть як заголовок до статті. У той же час, в українських медіа зустрічаємо її лише один раз, в РБК-Україна: «*За його словами, "російська загроза зачіпає всю Європу", і залишатися просто глядачем у цьому "світі небезпек" було б справжнім безумством*» [іл. 22]. Це відображає те, наскільки по-різному одне й те ж повідомлення може сприйматися внутрішньою та зовнішньою аудиторією. Але більше того, це показує, що медіа можуть використовувати політичну промову, як інструмент впливу на публіку.

Так само серед українських ЗМІ лише один раз зустрічаємо цитату, що стала заголовком статті видання L'Humanité [іл. 10]: « *Qui peut donc croire, dans ce contexte, que la Russie d'aujourd'hui s'arrêtera à l'Ukraine ? La Russie est devenue, au moment où je vous parle, et pour les années à venir, une menace pour la France et pour l'Europe* » [іл. 43].

BBC News Україна подає цитату дослівно, у перекладі майже не застосовано трансформацій: «*Хто в цьому контексті може повірити, що Росія зупиниться на Україні? Росія стала, зараз, коли я з вами говорю, і на роки вперед, загрозою для Франції та Європи*» [іл. 1]. Слова Президента Франції цитуються як підкріплення попередньої зрозумілої тези промови про загрозу від росії: «*Під час своєї промови Макрон заявив, що Росія вже зробила війну в Україні глобальною, адже залучила до неї північнокорейських солдатів та іранське обладнання*» [іл. 1]. Отож, одне й те ж висловлювання політика може виконувати різні функції вже безпосередньо в медіатексті.

Розгляньмо також, як українські ЗМІ представили промову про ядерне стримування 2 березня 2026 року:

Оригінал « *Ma responsabilité est d'assurer que notre dissuasion conserve et qu'elle conservera à l'avenir son pouvoir de destruction assuré dans l'environnement dangereux, mouvant et proliférant que je viens de rappeler* » [іл. 55].

Українська правда «Як зазначив Макрон, його відповідальність полягає у тому, щоб "наше стримування зберегло і надалі зберігало свою руйнівну силу в небезпечному, мінливому та нестабільному середовищі"» [іл. 25].

Головне в Україні «“Моя відповідальність — забезпечити, щоб наше стримування зберігало в майбутньому свою гарантовану руйнівну силу в небезпечному і мінливому середовищі”, — заявив президент Франції» [іл. 24].

ТСН «За словами Макрона, його пріоритет — це зберегти “руйнівну силу стримування” у мінливому та небезпечному світі» [іл. 41].

Еспресо «За словами Макрона, Франція має посилити свій ядерний потенціал стримування через поєднання загроз та погіршення глобального безпекового середовища» [іл. 3].

У варіантах Української правди та Головне в Україні домінує смисловий переклад із використанням часткових еквівалентів. Загальна структура висловлювання та основні смислові компоненти збережені, однак спостерігається заміна або вилучення окремих елементів, зокрема прикметникового ряду (*proliférant* – *нестабільному* / опущено), що свідчить про узагальнення значення. Додатково вжито опущення *assurer* в цитаті УП, а варіант Головного в Україні зазначає лише про майбутнє, не згадуючи теперішнє (*conserve et qu'elle conservera à l'avenir* – *зберігало в майбутньому*).

Переклад ТСН демонструє сильну компресію за рахунок опущення, хоча головну ідею все одно відтворено. Тобто, спостерігається тенденція до узагальнення та спрощення.

Найбільш трансформованим є варіант Еспресо, де застосовано реферативний переклад. Замість відтворення вихідної цитати подано узагальнений зміст, у якому відбувається певний зсув сенсу: ідея збереження ефективності стримування переосмислюється як необхідність його посилення.

Окрім цього, використання слова *через* призводить до можливості подвійної інтерпретації: 1) у значенні «*по причині*», 2) у значенні «*за допомогою*». Саме другий варіант призводить до повного спотворення та протилежного змісту.

Аналізуючи загальні тенденції висвітлення промов Президента Франції в українських медіа, можна констатувати домінування уніфікованої стратегії подачі інформації, що поєднує реферативний переклад із селективною інтерпретацією змісту. Основною є стратегія структурування за принципом релевантності: медіа виокремлюють найбільш значущі та резонансні елементи виступів (передусім загрози безпеці, роль Росії, підтримку України, ядерну політику), водночас редукуючи розгорнуту аргументацію до стислого викладу ключових тез.

Паралельно реалізується стратегія викривлення інформації у формі спрощення та фрагментації. У низці випадків спостерігається також модифікація іллокутивної сили висловлювань, коли аргументативні або пояснювальні елементи подаються як більш категоричні оцінки чи рішення, що підсилює відчуття загрози або рішучості політичного курсу. Крім того, характерним є зміщення смислових акцентів у бік українського контексту, унаслідок чого промови, адресовані французькій аудиторії та європейському рівню, адаптуються до очікувань українського читача. Загалом українські медіа рідко вдаються до виразних ідеологічних інтерпретацій, однак через селекцію, скорочення та акцентування формують спрощену й функціонально релевантну версію політичного дискурсу, орієнтовану на швидке інформування та актуалізацію змісту.

3.3. Політичне протистояння у медіадискурсі: формування образу політика та роль перекладу

На цілісний образ політика впливає не лише висвітлення в медіа його промов, а й кожна заява, коментар чи дія, зроблені у публічному просторі. Короткі репліки, інтерв'ю, реакції на актуальні події – усе це стає частиною дискурсу, який активно інтерпретується журналістами. Навіть особисте життя

політика може стати предметом суспільних дискусій. Самі ж медіа тут відіграють роль у коректному сприйнятті висловлювання аудиторією, адже вони можуть подати його не повністю або вирваним з контексту. Тому маємо на меті проаналізувати декілька найбільш показових випадків.

Ситуація, що стала приводом для медійного висвітлення, розгортається навколо публічних глузувань Дональда Трампа щодо приватного життя Емманюеля Макрона, зокрема інтерпретації відео з його дружиною як «удару» чи «ляпасу». У відповідь пан Макрон дав стриманий коментар, який у французькому контексті має характер дистанціювання та відмови від ескалації:

« On parle de choses trop graves. On parle de guerre, de femmes et d'hommes qui sont au combat, de civils qui sont tués, de la guerre qui sévit dans cette région. On parle aussi des conséquences de cette guerre sur nos économies. [...] Ces propos ne sont ni élégants ni à la hauteur. Je vais pas y répondre. Ça ne mérite pas de réponse » [іл. 11].

В українських медіа ця реакція інтерпретується досить по-різному. Більшість медіа (ТСН, Фокус, Громадське, Укрінформ, Суспільне) вибудовують наратив не навколо відмови Президента Макрона від конфлікту, а навколо самої конфронтації. У заголовках домінують формулювання на кшталт «відповів», «різко відповів», «гідна відповідь». У результаті навіть стримана відмова від реакції інтерпретується як елемент публічного протистояння.

Характерною є також тенденція до персоналізації: замість фокусування на змісті висловлювання, медіа акцентують сам факт «відповіді Трампу». Таким чином, висловлювання пана Макрона вбудовується у конфліктну рамку, де важливим стає не зміст, а позиціонування сторін.

Окремо варто відзначити лексичне оточення цитат. Наприклад, у матеріалах ТСН і подібних ресурсів паралельно з цитуванням Макрона активно відтворюється первинна репліка Трампа про «удар у щелепу» та «погане ставлення дружини». Це створює ефект контрасту, в якому стримана відповідь Емманюеля Макрона опиняється в емоційно насиченому, майже скандальному контексті.

У результаті формується подвійний ефект: з одного боку, пан Макрон постає як стриманий і раціональний політик (через зміст цитати), але з іншого – як учасник публічного конфлікту, що підсилюється медійною рамкою.

Розгляньмо, як на сприйняття цитати вплинув безпосередньо переклад та спосіб подачі:

Суспільне
Новини

«Ми говоримо про надто серйозні речі. Ми говоримо про війну про жінок і чоловіків, які воюють, про жінок і чоловіків цивільних, яких убивають, про війну, що вирує в цьому регіоні. Ми також говоримо про наслідки цієї війни для наших економік.... Ціни на бензин і газ зростають, і тому висловлювання, які я міг почути і на які ви посилаєтесь, не є ані елегантними, ані гідними» [іл. 36].

Укрінформ

«Ці зауваження є ні елегантними, ні на належному рівні, вони навіть не варті відповіді» [іл. 19].

ТСН

«Еммануель Макрон назвав висловлювання Трампа неналежними й додав, що не збирається на них реагувати, оскільки такі закиди не заслуговують на відповідь» [іл. 32].

Фокус

«Ми говоримо про надто серйозні речі, ми говоримо про війну. Сьогодні ми говоримо про чоловіків і жінок, які воюють на фронті, про чоловіків і жінок — загиблих мирних жителів, про війну, що вирує в цьому регіоні. Ми також говоримо про наслідки цієї війни для нашої економіки. [...] Тому зауваження, які я почув, на які ви посилаєтесь, не є ані ввічливими, ані доречними. Ось і все, тому я не буду відповідати. Це не вимагає відповіді» [іл. 28].

Еспресо

«Макрон назвав слова Трампа на його адресу про “удар” від дружини “ані вишуканими, ані гідними”» [іл. 23]. «Я не збираюся на це відповідати, воно не заслуговує на відповідь» [іл. 23].

Найбільш повною цитату подали Суспільне та Фокус. До того ж, Суспільне вдалося до певної компресії та опущення вставних фраз або повторів (що також було зроблено у французькому ЗМІ), а Фокус повністю зберіг структуру висловлювання.

Так само до часткової компресії вдався перекладач видання Укрінформ. У ТСН застосували реферативний переклад, а у виданні Еспreso ця цитата використана як заголовок.

Цікаво, що в кожному з варіантів французьке «*ni élégants ni à la hauteur*» передано по-різному. Для перекладу першого прикметника *élégants*, в основному, використано **еквівалент** (*елегантні*) та **контекстуальну заміну** (*ввічливі, вишукані*). При реферуванні в ТСН вдалися до **антонімічного перекладу**: *неналежні*. А от друге означення в перекладі частіше зазнавало **модуляції** (*гідні, доречні, на належному рівні*) з метою зберегти синтаксичну однорідність в українській мові. Власне, найточнішим перекладом з точки зору значення й синтаксису є варіант видання Укрінформ. А найбільш емоційно забарвленою є, на нашу думку, версія Еспreso.

Так само, по різному була відтворена фраза «*Ça ne mérite pas de réponse*», а точніше, саме дієслово *mériter*. Найближчими до оригіналу знову виявилися переклади Укрінформ та Еспreso: *вони навіть не варті відповіді; воно не заслуговує на відповідь*. Реферативний переклад ТСН називає слова Трампа «*закидами*». Це слово має дуже сильне негативне забарвлення. Воно асоціюється з емоційним докором, звинуваченням або нападом. Унаслідок цього навіть відносно стримане висловлювання політика може сприйматися аудиторією як агресивніше або більш конфліктне.

У перекладі видання Фокус використано **модуляцію**: *це не вимагає відповіді*. Тобто, змінюється сам кут подачі висловлювання: у французькому варіанті акцент робиться на оцінці мовця – висловлювання настільки негідне або незначне, що «не заслуговує» реакції; в українському перекладі акцент переноситься на відсутність необхідності відповідати. Через це дещо пом'якшується зневажливий і емоційний компонент оригіналу.

На формування публічного образу політика впливають не лише його офіційні промови та заяви, а й політичні протистояння з опозиційними силами, які часто набувають значного медійного розголосу. Наприклад, Марін Ле Пен у французькому політичному дискурсі традиційно постає як одна з головних політичних конкуренток Емманюеля Макрона та центральна фігура опозиційного правопопулістського табору. Протиставлення між цими політиками французькі медіа часто подають не лише як електоральну боротьбу, а як зіткнення двох моделей Франції – проєвропейської, ліберальної та глобалістичної, яку уособлює пан Макрон, і національно орієнтованої, євроскептичної риторики пані Ле Пен. Особливо виразно ця конфронтація проявилася під час дебатів між кандидатами перед другим туром президентських виборів 2022 року, де одним із найрезонансніших моментів стала репліка Президента Франції щодо фінансових зв'язків його опонентки з росією: « *Vous parlez à votre banquier quand vous parlez de la Russie* » [іл. 73].

Французькі медіа висвітлювали цей епізод передусім як кульмінаційний момент дебатів та один із найсильніших ударів Президента Макрона по репутації Марін Ле Пен. Більшість із них винесли цю цитату як заголовок. Серед них видання *Le Monde*: « *Débat Macron-Le Pen : le président sortant accuse la candidate du RN de “dépendre du pouvoir russe”* » [іл. 52]. Медіа акцентує увагу саме на залежності кандидатки від російської влади, використовуючи формулювання « *dépendre du pouvoir russe* » та прямо пов'язуючи кредит партії «Національне об'єднання» (« *Rassemblement national* », скорочено « *RN* ») із політичним впливом Кремля. У такий спосіб медіа формує образ Ле Пен як політика, чия позиція щодо росії не є повністю автономною. Сам пан Макрон у цьому контексті постає як політик, що викриває приховані політичні та фінансові зв'язки своєї опонентки.

Натомість *Le Figaro* подає ситуацію більш стримано та концентрується на самому обміні репліками між кандидатами, без виразної оцінки. Водночас навіть у більш нейтральному викладі репліка про «банкіра» все одно виноситься в

заголовок: « *Débat Macron-Le Pen : «Vous parlez à votre banquier quand vous parlez de la Russie», lance le président-candidat à sa concurrente* » [іл. 51].

La Tribune використовує в заголовку ще жорсткіше формулювання: « *Emmanuel Macron accuse Marine Le Pen d'être à la solde du pouvoir russe* » [іл. 56]. Французький вираз *être à la solde* означає «отримувати гроші від когось, щоб служити їхнім інтересам, часто несправедливо або нехтуючи власними переконаннями». Тобто, воно має виразне негативне та майже викривальне забарвлення. Така лексика переводить дискусію з площини політичної полеміки у площину моральної залежності або навіть підпорядкованості. Видання не лише цитує слова Емманюеля Макрона, а й підсилює їх власною інтерпретацією, створюючи асоціацію між Марін Ле Пен та російським впливом.

У Libération цей момент подається як один із « 5 moments marquants » дебатів, тобто як один із найбільш видовищних та символічних епізодів протистояння. Наведемо цитату повністю, адже вона є цікавою з точки зору способу подачі інформації в медіа:

« *La guerre en Ukraine a offert la première passe d'armes entre les deux candidats. Rembobinant le fil des événements jusqu'à 2014, Emmanuel Macron a attaqué son adversaire sur sa reconnaissance de l'annexion de la Crimée par la Russie. "Vous l'avez fait pourquoi ? a lancé le président-candidat. Parce que vous dépendez du pouvoir russe, et vous dépendez de Monsieur Poutine". Et de poursuivre sa : "Vous ne parlez pas à d'autres dirigeants, vous parlez à votre banquier quand vous parlez de la Russie". Le coup a fait changer de ton la candidate RN : "Je suis une femme absolument et totalement libre". "Ce que vous dites est faux", a répondu à plusieurs reprises Le Pen. Dans les cordes, la candidate d'extrême droite a tenté de se justifier sur son incapacité à solliciter un prêt auprès des banques françaises. Puis a contre-attaqué en accusant Macron d'avoir reçu le président russe "en grande pompe" à Versailles [en mai 2017, ndlr]. Ce à quoi le Président a répondu : "Je l'ai reçu comme un chef d'Etat et de gouvernement, pas comme un banquier" » [іл. 69].*

Цей уривок є показовим прикладом того, як медіа не лише переказують політичні дебати, а й драматизують їх, перетворюючи на майже «сцену поєдинку» між кандидатами. Уже на початку тексту використовується метафоричне формулювання « *la première passe d'armes* », яке буквально пов'язане з фехтуванням або збройним протистоянням. Водночас сама тема війни в Україні подається як каталізатор цього зіткнення між кандидатами.

Цікавим є й контраст між дієсловами, що описують дії кандидатів. Макрон « *attaque* », « *poursuit sa charge* », тоді як ле Пен « *a tenté de se justifier* » і лише потім « *contre-attaque* ».

Важливим є й спосіб репрезентації Марін Ле Пен після репліки про «банкіра». Формулювання « *Le coup a fait changer de ton la candidate RN* » створює враження, що слова Макрона стали для неї сильним ударом, який змусив її змінити поведінку. Ще виразніше це підсилює ідіома « *dans les cordes* », запозичена зі сфери боксу. Вона асоціюється з ситуацією, коли спортсмен опиняється притиснутим до канатів і перебуває у слабкій або оборонній позиції. У результаті *Libération* фактично формує образ Президента Макрона як домінантного учасника дискусії, тоді як Ле Пен постає політиком, змушеним виправдовуватися та реагувати на атаки.

Окрему роль відіграє фінальна репліка Президента: « *Je l'ai reçu comme un chef d'Etat et de gouvernement, pas comme un banquier* ». *Libération* завершує уривок саме цією фразою, що дозволяє закріпити за Макроном останнє слово в суперечці. Крім того, тут знову використовується опозиція « *chef d'Etat* » / « *banquier* », яка протиставляє офіційні дипломатичні відносини й нібито фінансову залежність Марін Ле Пен від росії. Така структура матеріалу підсилює враження риторичної перемоги Емманюеля Макрона у цьому фрагменті дебатів.

Цікавим є також висвітлення теми у правоконсервативному медіапросторі, зокрема у *CNews*, де увага зміщується з критики Марін Ле Пен на реакцію представників влади та дискусію про доцільність таких звинувачень. Тут простежується тенденція до часткового пом'якшення удару по репутації RN та спроба подати ситуацію як елемент політичної атаки з боку Президента й

урядового табору. У результаті медіа формує контраст між Макроном як ініціатором жорсткого нападу та Ле Пен як політикинею, яка опиняється в оборонній позиції й змушена доводити свою невинність і незалежність:

« Lors du débat mercredi soir, Emmanuel Macron a attaqué Marine Le Pen sur sa proximité avec la Russie, évoquant son prêt contracté en 2015 à une banque russe, proche du pouvoir. “Vous parlez à votre banquier quand vous parlez de la Russie, c’est ça le problème”, a ainsi lancé le président sortant à son adversaire. Marine Le Pen a, de son côté, assuré être “une femme absolument et totalement libre” » [іл. 58].

Українські медіа загалом відтворюють цей епізод значно більш однозначно та переважно через призму російсько-української війни. Для українського інформаційного простору тема зв’язків Марін Ле Пен із Росією автоматично набуває сильного негативного забарвлення, тому медіа акцентують саме на проросійському контексті її політичної позиції.

BBC News Україна, на зразок французьких медіа, теж використовує цю цитату в заголовку: *«"Росія – ваш банкір". Як Макрон і Ле Пен сперечалися про Путіна й Україну на теледебатах»* [іл. 4]. У самому тексті статті видання подає цитату як доказ політичної близькості Марін Ле Пен до Кремля та елемент жорсткої атаки пана Макрона на опонентку. Матеріал водночас пояснює українському читачеві контекст російського кредиту партії RN та пов’язує це із ширшим питанням ставлення французьких політиків до війни в Україні: *«Ви залежите від російської влади і ви залежите від Путіна, - сказав Макрон. - Коли ви говорите з Росією, ви говорите зі своїм банкіром»* [іл. 4]. У перекладі тут використано **перестановку**, що акцентує інформацію, подану наприкінці.

Радіо Свобода концентрується передусім на зовнішньополітичному аспекті дебатів. Репліка Президента Макрона тут фактично інтерпретується як звинувачення у проросійськості, а сам конфлікт між кандидатами подається як суперечка щодо ставлення до росії та підтримки України: *«Ви говорите зі своїм банкіром, коли говорите про Росію, ось у чому проблема»* [іл. 21]. Тут переклад є повністю **еквівалентним**, і загалом у всій статті спостерігається тенденція до точності.

У матеріалі Факти ця цитата трансформується в заголовок *«Путін ваш банкір!»* [іл. 35], що ще більше посилює конфронтаційність висловлювання та робить його максимально емоційним. Окрім цього, таке формулювання є орієнтованим безпосередньо на українську аудиторію, для якої особа путіна є категорично негативною. Тому такий заголовок найбільше привертає увагу.

Голос України висвітлює цей епізод у більш політико-аналітичному стилі, однак також акцентує на темі російського впливу та використанні паном Макроном питання війни як аргументу проти своєї опонентки. Саму ж цитату видання також подає дослівно: *«Ви залежите від російської влади і ви залежите від Путіна. Коли ви говорите з Росією, ви говорите зі своїм банкіром»* [іл. 38].

Отож, французькі медіа здебільшого розглядали цей фрагмент дебатів як частину політичної дуелі між двома кандидатами та концентрувалися на тактиці, риториці й силі удару Емманюеля Макрона по опонентці. Українські ж медіа переважно інтерпретували цю цитату через український воєнно-політичний контекст, посилюючи акцент на проросійських зв'язках Марін Ле Пен та подаючи репліку Президента Франції як викриття політичної залежності від Кремля.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі магістерської роботи було досліджено особливості медіаінтерпретації французького політичного дискурсу, а також роль перекладу у формуванні публічного образу політика у французькому та українському інформаційному просторі. Проведений аналіз засвідчив, що сучасні медіа не лише передають інформацію, а й активно впливають на спосіб її сприйняття аудиторією. Унаслідок цього політична промова рідко функціонує в медіадискурсі як цілісний аргументативний текст, натомість подається через окремі цитати, заголовки, узагальнення та інтерпретації, які відповідають логіці медійної релевантності.

Аналіз французьких медіа показав, що навіть за умови дослівного цитування промов Президента Французької Республіки Емманюеля Макрона

змінюється прагматичний ефект висловлювання. Найчастіше це відбувається через виокремлення найбільш емоційних або конфліктних тез, інтеграцію цитат у новий контекст та доповнення їх оцінними коментарями. Водночас характер інтерпретації значною мірою залежить від редакційної спрямованості видання: інформаційні мовники тяжіють до узагальнення та структурованого викладу, тоді як ідеологічно марковані медіа активніше використовують оцінну лексику, драматизацію та політичне фреймування. У результаті образ політика формується не лише через його власну риторику, а й через спосіб її медійної репрезентації.

Дослідження також дозволило встановити, що французькі медіа найчастіше застосовують такі маніпулятивні стратегії, як структурування інформації за принципом релевантності, фрагментація, часткова гіперболізація окремих тез та модифікація іллокутивної сили висловлювань. При цьому йдеться не стільки про пряме викривлення змісту, скільки про зміну комунікативного ефекту повідомлення.

У другому підрозділі було встановлено, що під час міжмовної передачі політичного дискурсу до медійної інтерпретації додається ще один важливий чинник – переклад. Українські медіа, адаптуючи французькі політичні тексти до власного інформаційного простору, часто поєднують реферативний переклад із селективним цитуванням та узагальненням змісту. Унаслідок цього відбувається подвійна трансформація повідомлення: спочатку на рівні французької медійної репрезентації, а потім безпосередньо в українському перекладі.

Аналіз перекладів промов Емманюеля Макрона в українських медіа засвідчив домінування тенденції до компресії, спрощення та редукції аргументативної структури. Найбільша увага приділяється темам російської загрози, підтримки України, безпеки та європейської оборони, тоді як історичні, символічні та емоційно-риторичні елементи промов часто елімінуються. Проведений перекладацький аналіз дозволив простежити активне використання модуляції, контекстуальної заміни, перестановки та реферативного перекладу. Частина таких трансформацій зумовлена жанровими особливостями новинного

тексту, однак окремі перекладацькі рішення здатні змінювати емоційний потенціал висловлювання.

У третьому підрозділі було встановлено, що важливу роль у формуванні образу політичного лідера відіграють не лише офіційні промови, а й медійне висвітлення політичних конфліктів і публічних протистоянь. На прикладі реакції Емманюеля Макрона на висловлювання Дональда Трампа, а також висвітлення дебатів між Емманюелем Макроном і Марін ле Пен було продемонстровано, що медіа схильні драматизувати політичне протистояння, посилювати конфліктність та персоналізувати дискусію. При цьому французькі медіа переважно концентрувалися на риторичній силі реплік і тактиці ведення дебатів, тоді як українські медіа частіше інтерпретували ці висловлювання через призму російсько-української війни та питання проросійських зв'язків окремих політиків.

Отже, у сучасному інформаційному просторі політична промова існує в системі численних медійних переосмислень, де навіть незначні перекладацькі чи стилістичні зміни можуть модифікувати аргументативний потенціал висловлювання та впливати на публічний образ політичного діяча.

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено комплексне дослідження аргументативних та маніпулятивних стратегій і тактик у французькому політичному й медіа дискурсах, а також особливостей їх інтерпретації та відтворення в українському перекладі. На основі аналізу широкого кола матеріалів, що охоплюють промови Президента Французької Республіки Емманюеля Макрона, виступи представників вищого політичного керівництва Франції, а також їхні медійні репрезентації у французьких та українських засобах масової інформації, сформульовано такі висновки:

1. Політичний та медійний дискурси є складними комунікативними системами, що функціонують у тісному взаємозв'язку та впливають на формування громадської думки. Політичний дискурс характеризується персуазивною спрямованістю та прагненням впливати на свідомість адресата, тоді як медіадискурс забезпечує інтерпретацію, селекцію та фреймування інформації відповідно до редакційних чи ідеологічних установок. Взаємодія політичного та медіадискурсів формує єдиний комунікативний простір, у межах якого медіа виступають активним учасником політичної комунікації.

2. Аргументація є одним із ключових інструментів політичного впливу. У роботі було систематизовано основні підходи теорії аргументації та розглянуто ключові механізми переконання, реалізовані через логос, етос і пафос. У межах дослідження також сформовано класифікацію топосів й аргументів, що дозволило комплексно проаналізувати механізми мовного впливу у французькому політичному дискурсі.

3. Дослідження показало, що маніпуляція в політичному дискурсі відрізняється від відкритої аргументації прихованістю справжніх намірів мовця та використанням емоційних тригерів замість логічних доводів. Виявлено, що ефективність маніпулятивного впливу досягається через експлуатацію когнітивних упереджень аудиторії, викривлення інформаційного фону та підміну раціональних аргументів суто емоційними категоріями.

4. Аналіз промов Президента Франції дозволив простежити суттєву еволюцію його риторики протягом 2017-2026 років. На нашу думку, можна говорити про три основні етапи: період європейського оптимізму (2017-2021) з домінуванням аргументів до публіки та вигоди; етап стратегічної тривоги (2022-2024) з посиленням ролі аргументів до страху та історії; період мобілізаційного лідерства (2025-2026) з акцентом на аргументах до фактів та цінностей.

Установлено, що ключовою особливістю риторики Емманюеля Макрона є системне комбінування різних типів аргументів у межах одного фрагмента, що забезпечує багаторівневий вплив на аудиторію. Топос причини-наслідку виявився центральним у його аргументації, особливо під час пояснення зв'язку між подіями в Україні та безпекою Європи. Активне використання тактики солідаризації через займенники «ми», «наш» формує колективну ідентичність і підсилює емоційний зв'язок з аудиторією.

5. У виступах представників вищого політичного керівництва Франції аргументативні стратегії також поєднували раціональні та емоційні механізми впливу. Для таких промов характерними виявилися аргументи до міжнародного права, колективної відповідальності та гуманістичних цінностей. Особливу роль відігравали історичні альянси, інтертекстуальність та риторичні конструкції, спрямовані на формування образу Франції як держави-захисника демократичних принципів і міжнародної стабільності. Дипломатичний дискурс у рамках ООН демонструє найвищий рівень стандартизації та раціональності з домінуванням аргументів до норм і авторитету.

6. Порівняльний аналіз перекладів французьких політичних текстів українською мовою виявив системне використання трансформацій, зумовлених структурними особливостями мов та прагматичними цілями перекладу. Найчастіше застосовувалися модуляція, транспозиція, контекстуальна й синонімічна заміни, опущення, додавання, перестановка та антонімічний переклад. Встановлено, що надмірна компресія може призводити до втрати прагматичного впливу, тоді як недостатня адаптація до норм української мови знижує природність тексту.

Виявлено особливу складність перекладу метафор, риторичних запитань та повторів, які є ключовими елементами політичної риторики. У випадках відсутності прямих еквівалентів перекладач може вдаватися до реметафоризації або деметафоризації, що впливає на образність та емоційну насиченість тексту. А переклад цитат відомих особистостей потребує екстралінгвальних знань або додаткових пошуків.

Встановлено, що ефективне відтворення аргументативного потенціалу вимагає збереження як змісту, так і функціональної ролі кожного аргументу в загальній риторичній стратегії. Це потребує від перекладача глибокого розуміння комунікативних цілей мовця та культури цільової аудиторії.

7. Аналіз французьких медіа засвідчив, що навіть за умови дослівного цитування політичних висловлювань змінюється їхній прагматичний ефект через виокремлення найбільш конфліктних фрагментів, інтеграцію цитат у новий контекст та доповнення оцінними коментарями. Виявлено, що характер інтерпретації залежить від редакційної спрямованості: інформаційні мовники тяжіють до узагальнення, тоді як ідеологічно марковані медіа активно використовують драматизацію та політичне фреймування.

Найпоширенішими маніпулятивними стратегіями у французьких медіа виявилися: фрагментація промов із втратою аргументативної цілісності, селективне цитування з акцентом на емоційно насичених фразах, зміна іллокутивної сили висловлювань та їх контекстуальне переосмислення. При цьому йдеться не про пряме викривлення фактів, а про трансформацію способу їх сприйняття аудиторією.

8. Дослідження текстів українських медіа показало, що під час міжмовної комунікації до медійної інтерпретації додається перекладацький чинник, що може істотно впливати на сприйняття політичного повідомлення. Установлено домінування реферативного перекладу з компресією та селективним відтворенням змісту. Найбільша увага приділялася темам безпеки, російської загрози та підтримки України, тоді як символічні й емоційно-риторичні елементи часто елімінувалися.

Найчастіше українські медіа вдаються до компресії, контекстуальної заміни, генералізації та опущення другорядних елементів, що дозволяє адаптувати французькі політичні тексти до формату новинного повідомлення та українського суспільно-політичного контексту. Проведений перекладацький аналіз також продемонстрував, що окремі лексичні та стилістичні рішення в українських медіа здатні посилювати або послаблювати конфронтаційність, емоційність чи оцінність висловлювань.

9. Дослідження засвідчило, що публічний образ політичного лідера формується не лише через його промови, а й через медійне висвітлення політичних конфліктів та публічних протистоянь. На прикладі заяв Дональда Трампа, Марін Ле Пен та Емманюеля Макрона продемонстровано схильність медіа до драматизації політичного протистояння, посилення конфронтації та персоналізації дискусії.

10. Встановлено, що французькі медіа переважно концентрувалися на риторичній силі та тактиці ведення дебатів, створюючи образ політичної дуелі. Натомість українські медіа частіше інтерпретували ці висловлювання через призму російсько-української війни, підсилюючи акцент на геополітичних аспектах та проросійських зв'язках окремих політиків.

Підсумовуючи, можемо констатувати, що французький політичний і медійний дискурси становлять складний багаторівневий простір реалізації аргументативних та маніпулятивних стратегій, у межах якого переклад виступає важливим чинником трансформації політичних смислів.

Перспективи дослідження вбачаємо в можливості подальших наукових розвідок, спрямованих на аналіз аргументативних стратегій французьких політиків різних ідеологічних спрямувань, зокрема в контексті цифрової комунікації, зіставлення способів репрезентації політичних висловлювань у французьких та українських медіа, а також особливостей перекладу й адаптації політичних заяв у соціальних мережах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альбота С. М. Лінгвістична маніпуляція: поняття та типи. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2019. Вип. 16. С. 5–8.
2. Ананко Т. Р. Комунікативні стратегії у політичному дискурсі Хіларі Клінтон. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2018. 6(47). С. 7–10.
3. Ананко Т. Р. Стратегії аргументації в політичному дискурсі Джо Байдена. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Філологія. 2021. Т. 24, № 1. С. 9–15.
4. Беззубова О. О., Рибачок К. В. Сучасний німецькомовний медіа-дискурс та перекладацька проблематика його концептів. *Молодий вчений*. 2023. 8(120). С. 19–22.
5. Богуславська А. В. Комунікативні стратегії й тактики аргументації в електоральному дискурсі Хав'єра Мілея. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологія. 2024. 20(88). С. 7–12.
6. Ващук Т. М. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. № 33. С. 182–185.
7. Волянчук І. О. Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 23. Т. 1. С. 47–52.
8. Гавриляк В. В. Linguistic manipulation in campaign speeches of Donald Trump. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2019. № 2(325). С. 297–304.
9. Голубовська І. О., Орлова Т. В. Політичний дискурс як інструмент маніпулювання свідомістю електорату (на матеріалі інавгураційної промови Дональда Трампа 20 січня 2017 р.). *Studia linguistica*. 2017. Вип. 11. С. 9–28.

10. Дивнич Г. А. Переклад політичних промов з огляду на принцип К. Норд «функціональність плюс лояльність». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2025. № 74. Т. 2. С. 106–109.
11. Дяченко О. В. Складові механізми реалізації мовної маніпуляції в політиці. *Політичне життя*. 2018. № 2. С. 91–96.
12. Дячук О. В., Онучак Л. В. Комунікативно-когнітивні особливості медіадискурсу. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 29(1). С. 124–128.
13. Загнітко А. П. Основи дискурсології: наук.-навч. вид. Донецьк : ДонНУ, 2008. 194 с.
14. Змійова І. В., Думченко Б. В. Медіадискурс як мультимодальний феномен. *Вчені записки Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»*. Харків : Вид-во НУА, 2024. № 30. С. 198–209.
15. Кам'янець А. Мовні засоби маніпуляції в медійному дискурсі та відтворення їх у перекладі. *Іноземна філологія*. 2011. № 123. С. 170–177.
16. Ковальова О. К. Політичний дискурс: сучасні лінгвістичні інтерпретації. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27(2). С. 101–107.
17. Колотілова Н. А. Риторика: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
18. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: монографія. Одеса : Чорномор'я, 2007. 156 с.
19. Король А., Волощук В. Засоби маніпулятивного впливу в сучасному німецькомовному медіа-дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 31(2). С. 80–85.
20. Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві: визначення, структура, типологія. *Studia linguistica*. 2012. Вип. 6(2). С. 285–305.
21. Костельнюк М. М. Маніпуляційні технології в політичних процесах: термінологічний інструментарій. *Грані*. 2018. Т. 21. № 5. С. 123–132.

- 22.Крапива Ю. В., Крікун Д. А. Політична промова як різновид політичної комунікації. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 11(2). С. 42–45.
- 23.Кузьменко О. Специфіка конструювання масмедійного дискурсу засобами масової інформації. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія : Філологічні науки. 2015. Вип. 138. С. 185–189.
- 24.Лойко В. В. До питання маніпуляції суспільною свідомістю у політичному дискурсі ЗМІ. *Вісник Житомирського державного університету*. 2011. № 57. С. 179–181.
- 25.Лукіна Л. В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політикус*. 2021. Вип. 2. С. 75–80.
- 26.Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посіб. Київ : Вища школа, 2003. 311 с.
- 27.Мірошніченко І. Г. Стислий текст в українському масмедійному дискурсі: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Дніпро, 2020. 275 с.
- 28.Нагорна О. О. Мова як інструмент маніпуляції: стилістичний аналіз використання лексики у політичному й діловому дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 32(2). С. 64–68.
- 29.Назаренко М. М. Труднощі перекладу текстів політичних промов. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2018. № 7. С. 118–123.
- 30.Онушак Г., Никитченко К., Попович Є. Лінгвопрагматичний аспект перекладу політичного медіадискурсу. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2024. Вип. 2(26). С. 98–107.
- 31.Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. 2012. № 6. С. 66–69.
- 32.Палей Т. А. Ще раз про співвідношення понять «політична мова» і «політичний дискурс». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2019. № 39. Т. 2. С. 128–131.

- 33.Пасенчук Н. В. Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. № 123(33). С. 52–55.
- 34.Петренко В. В. Особливості визначення політичної мови. *Політичний менеджмент*. 2007. № 2. С. 16–24.
- 35.Пянковська І. В. Концепція та методологія медіадискурсу. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 26. Т. 1. С. 182–187.
- 36.Ригус В. Роль аргументації у сучасному політичному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 12. С. 180–186.
- 37.Рябокін Н. О., Капіталова Т. І. Медійний дискурс як сфера суспільної комунікації. *Нова філологія*. 2023. № 87. С. 62–66.
- 38.Сизонов Д. Ю. Медіатекст та медіадискурс у сучасному медійному просторі. *Studia Linguistica*. 2013. Вип. 7. С. 389–393.
- 39.Сінна Л. Ю. Відтворення комунікативного впливу при перекладі текстів масмедійного дискурсу. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. 2021. № 3(102). С. 306–314.
- 40.Суднач І., Соколовська С. Сучасний медіадискурс: виклики та перспективи. *Semper tiro*. 2024. № 13. С. 58–63.
- 41.Судус Ю. В. Стратегії і тактики англомовного дипломатичного дискурсу (на матеріалі промов держсекретаря США Дж. Керрі). *Вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. Вип. 16. С. 124–128.
- 42.Сунь Ц. Медіадискурс та актуальні проблеми вербалізації концептів в українському медіапросторі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2025. № 71. С. 140–144.
- 43.Токарчук В. А. Translation of political speeches: linguistic aspects. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2025. № 74. Т. 2. С. 166–170.

- 44.Тріщук О. В. Наукові підходи до вивчення різних типів дискурсу. *Технологія і техніка друкарства*. 2017. Вип. 4. С. 69–83.
- 45.Труба Г. М., Гречка С. А. Теоретичне обґрунтування сутності поняття «мовленнєва маніпуляція» у політичному дискурсі. *Вісник Одеського національного університету*. Серія : Філологія. 2020. Вип. 2(22). Т. 25. С. 89–96.
- 46.Фурс Т. І. Реферативний переклад як вид транскодування інформації. *Мова. Культура. Комунікація: дослідження мови та літератури в глобалізованому світі: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернігів, 24–25 квіт. 2015 р. Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2015. С. 115–117.*
- 47.Хацер Г. О., Жаворонкова В. В. Особливості англомовних політичних промов та їх перекладу українською мовою. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2022. № 2. Т. 33(72). С. 202–207.
- 48.Царьова І. В. Безпековий медіадискурс як домінанта медіатизації. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 11 берез. 2022 р. Дніпро: ДДУВС, 2022. С. 170–172.*
- 49.Циховська Е. Д., Андрущенко Р. А. «Wouldn't it? Right?»: маніпуляція, риторика і переклад у політичному дискурсі Трампа. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Журналістика. 2025. №4. Т. 36(75). С. 269–276.
- 50.Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова: підручник. Київ : Либідь, 1995. 320 с.
- 51.Шебанова О., Бойко Я. Мовленнєва маніпуляція як особливий тип персуазивної комунікативно-мовної дії та способи її перекладу. *Наука в епоху соціокультурних змін: реалії та перспективи: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених, м. Дніпро, 27 жовт. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 188–191.*

- 52.Шевчук Н. В. Особливості політичного дискурсу: зміст, функції, жанрове втілення. *Вісник ДАКККиМ*, 2013. № 1. С. 263–269.
- 53.Шило С. Б. Синкретичний статус агітаційно-політичного дискурсу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2020. № 3(1). Т. 31(70). С. 51–56.
- 54.Шугаєв А. В., Мальченко М. С. Стратегія маніпуляції у політичному дискурсі: порівняльний аналіз риторики сучасних політичних лідерів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2025. № 71. С. 186–189.
- 55.Якимчук В., Лопатюк Н. Комунікативні стратегії і тактики в політичних промовах В. Зеленського. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. Серія : Германська філологія. 2024. № 835-836. С. 127–135.
- 56.Яновець А. І. Лінгвокогнітивні засоби реалізації тактик стратегії аргументації в політичному дискурсі американських політиків. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Філологія. 2019. Вип. 2(70). С. 247–250.
- 57.Amosy R. L'argumentation dans le discours. 2e éd. Paris : Armand Colin, 2006. 275 p.
- 58.Archibald J. Translating Politically Sensitive Texts in Multilingual Contexts. *Language for Specific Purposes: Research and Translation across Cultures and Media* / ed. by G. E. Garzone, D. Heaney, G. Riboni. Cambridge : Cambridge Scholars Publishing, 2016. P. 2–17.
- 59.Benveniste E. Problèmes de linguistique générale. Vol. 1. Paris : Gallimard, 1966. 368 p.
- 60.Boix Ch. Argumentation, manipulation, persuasion. Harmattan, 2007. 452 p.
- 61.Bonhomme M., Rossari C. (dir.). L'argumentation dans le discours politique. *Argumentation et Analyse du Discours*. 2013. Vol. 10. 163 p.
- 62.Breton Ph. Convaincre sans manipuler: apprendre à argumenter. La Découverte, 2015. 160 p.

63. Breton Ph., Gauthier G. Histoire des théories de l'argumentation. Paris : La Découverte, 2000. 122 p.
64. Charaudeau P. Le discours d'information médiatique. La construction du miroir social. Paris : Nathan, 1997. 286 p.
65. Charaudeau P. A quoi sert d'analyse le discours politique ? *Análisi del discurs polític*. Barcelone : IULA-UPF, 2002. 12 p.
66. Charaudeau P. Le discours politique. Les masques du pouvoir. Paris : Vuibert, 2005. 255 p.
67. Charaudeau P. L'argumentation dans une problématique d'influence. *Argumentation et Analyse du Discours*. 2008. Vol. 1. 17 p.
68. Charaudeau P. Une éthique du discours médiatique est-elle possible ? *Communication*. Québec : Université Laval, 2009. Vol. 27(2). P. 51–75.
69. Charaudeau P. Les médias et l'information: l'impossible transparence du discours. 2e éd. De Boeck Supérieur, 2011. 256 p.
70. Charaudeau P. La manipulation de la vérité. Du triomphe de la négation aux brouillages de la post-vérité. Limoges : Lambert-Lucas, 2020. 176 p.
71. Courtés J. Analyse sémiotique du discours: de l'énoncé à l'énonciation. Paris : Hachette, 1991. 304 p.
72. David M. Language, Power and Manipulation: The Use of Rhetoric in Maintaining Political Influence. *Frontiers of Language and Teaching*. 2014. Vol. 5(1). P. 164–170.
73. Dhaouadi H. L'argumentation dans le discours: approches contemporaines et perspectives didactiques. *Lenguaje y textos*. 2012. Vol. 35. P. 47–60.
74. Dorna A. Les effets langagiers du discours politique. *Hermès*. 1995. Vol. 16(2). P. 131–146.
75. Emediato W. L'argumentation dans le discours d'information médiatique. *Argumentation et Analyse du Discours*. 2011. Vol. 7. 21 p.
76. Fairclough N. Media Discourse. London : Edward Arnold, 1995. 214 p.
77. Gardes-Tamine J. La rhétorique. Paris : Armand Colin, 2011. 240 p.

78. Guespin L., Marcellesi J.-B., Maldidier D., Slatka D. Le discours politique. *Langages*. 1971. Vol. 6(23). 134 p.
79. Harris Z. Discourse Analysis. *Language*. 1952. Vol. 28(1). P. 1–30.
80. Maingueneau D. Initiation aux méthodes de l'analyse du discours: problèmes et perspectives. Paris : Hachette Université, 1976. 192 p.
81. Maingueneau D. Analyser les textes de communication. 3e éd. Paris : Armand Colin, 2016. 280 p.
82. Maingueneau D. Discours et analyse du discours: une introduction. 2e éd. Paris : Armand Colin, 2021. 224 p.
83. McNair B. An Introduction to Political Communication. 6th ed. London and New York : Routledge, 2018. 252 p.
84. Newmark P. A Textbook of Translation. Prentice-Hall International, 1988. 292 p.
85. Newmark P. Approaches to Translation. Oxford : Pergamon Press, 1981. 200 p.
86. O'Keeffe A. Investigating Media Discourse. Routledge, 2006. 192 p.
87. Perelman Ch. L'empire rhétorique : rhétorique et argumentation. Paris : Vrin, 1977. 196 p.
88. Perelman Ch., Olbrechts-Tyteca L. Traité de l'argumentation: la nouvelle rhétorique. Presses universitaires de France, 1958. 734 p.
89. Perloff R. The Dynamics of Political Communication: Media and Politics in a Digital Age. 2nd ed. London and New York : Routledge, 2017. 500 p.
90. Plantin Ch. L'Argumentation. Paris : Seuil, 1996. 96 p.
91. Reboul A. Truthfully Misleading: Truth, Informativity, and Manipulation in Linguistic Communication. *Frontiers in Communication*. 2021. Vol. 6. P. 1–8.
92. Reboul O. Introduction à la rhétorique. Paris : Presses universitaires de France, 1991. 238 p.
93. Sarfati G.-E. Éléments d'analyse du discours. 3e éd. Paris : Armand Colin, 2019. 128 p.
94. Talbot M. Media discourse: representation and interaction. Edinburgh University Press, 2007. 209 p.

95. Van Dijk T. Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication. Walter de Gruyter, 1985. 375 p.
96. Van Dijk T. Discourse as structure and process. Sage Publications, 1997. 356 p.
97. Van Dijk T. Political discourse and ideology. *Paper for Jornadas del*, 1999. P. 178–189.
98. Van Dijk T. Discourse and manipulation. *Discourse & Society*. 2006. Vol. 17(3). P. 359–383.
99. Walton D., Reed Ch., Macagno F. Argumentation Schemes. Cambridge University Press, 2008. 431 p.
100. Wodak R. Argumentation, political. *International Encyclopedia of Political Communication*. London : John Wiley & Sons, 2015. P. 1–9.

Список лексикографічних джерел

101. Таланов О. Французько-український українсько-французький словник. Київ : Арій, 2017. 544 с.
102. Французько-український словник. Українсько-французький словник / під заг. ред. В. Бусела. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2012. 1104 с.
103. Шевченко Л. І., Дергач Д. В., Сизонов Д. Ю. Медіалінгвістика: словник термінів і понять. Київ : КНУ ім. Т. Г. Шевченка, 2013. 364 с.
104. Centre national de ressources textuelles et lexicales. URL: <https://www.cnrtl.fr/definition/>
105. Charaudeau P., Maingueneau D. Dictionnaire d'Analyse du Discours. Paris : Seuil, 2002. 661 p.
106. Dictionnaire de l'Academie francaise. URL: <https://www.dictionnaire-academie.fr/>
107. Larousse. Encyclopédie et dictionnaires gratuits en ligne. URL: <https://www.larousse.fr/>
108. Le Robert. URL: <https://www.lerobert.com/>
109. Lingea. Французько-український словник. URL: <https://dict.com/>
110. TLFi. Trésor de la langue Française informatisé. URL: <http://stella.atilf.fr/>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. «Майбутнє Європи не має вирішуватися у Вашингтоні чи Москві». Історична промова Макрона. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cm2dkxrdvk5o>
2. «Ми з Україною та її народом». URL: <https://ua.ambafrance.org/Mi-z-Ukrayinoyu-ta-yiyi-narodom>
3. «Наказав збільшити кількість боєголовок в арсеналі»: Макрон представив нову ядерну доктрину Франції. *Еспресо*. URL: <https://espresso.tv/svit-nakazav-zbilshiti-kilkist-boegolovok-v-arsenali-makron-predstaviv-novu-yadernu-doktrinu-frantsii>
4. «Росія - ваш банкір». Як Макрон і Ле Пен сперечалися про Путіна й Україну на теледебатах. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61173900>
5. «Франція ніколи не погодиться на те, щоб у світі сила переважала над законом». URL: <https://ua.ambafrance.org/Franciya-niikoli-ne-pogodit-sya-na-te-schob-u-sviitii-sila-perevazhala-nad>
6. «Dissuasion avancée»: ce qu'il faut retenir du discours de Macron sur les armes nucléaires françaises. *NouvelObs*. URL: <https://www.nouvelobs.com/monde/20260302.OBS112815/dissuasion-avancee-ce-qu-il-faut-retenir-du-discours-de-macron-sur-les-armes-nucleaires-francaises.html>
7. «La France ne se résoudra jamais à un monde dans lequel la force prime sur le droit». URL: <https://ua.ambafrance.org/La-France-ne-se-resoudra-jamais-a-un-monde-dans-lequel-la-force-prime-sur-le>
8. «Menace russe», défense européenne, Trump... Ce qu'il faut retenir de l'allocution d'Emmanuel Macron. *France24*. URL: <https://www.france24.com/fr/france/20250305-ukraine-trump-poutine-ce-qu-il-faut-retenir-allocution-emmanuel-macron-d%C3%A9fense-europ%C3%A9enne>
9. «Nous nous tenons aux côtés de l'Ukraine et de son peuple». URL: <https://ua.ambafrance.org/Nous-nous-tenons-aux-cotes-de-l-Ukraine-et-de-son-peuple>

- 10.« Qui peut croire que la Russie d'aujourd'hui s'arrêtera à l'Ukraine ? » : ce qu'il fallait retenir de l'allocution d'Emmanuel Macron. *L'Humanité*. URL: <https://www.humanite.fr/politique/emmanuel-macron/qui-peut-croire-que-la-russie-daujourd'hui-sarretera-a-lukraine-ce-qu'il-fallait-retenir-de-lallocution-d>
- 11.« Ses propos ne sont ni élégants ni à la hauteur » : Emmanuel Macron répond aux attaques de Donald Trump. *TF1 Info*. URL: <https://www.tf1info.fr/international/video-ses-propos-ne-sont-ni-elegants-ni-a-la-hauteur-emmanuel-macron-repond-aux-attaques-de-donald-trump-2433788.html>
- 12.Виступ Голови Національних зборів Французької Республіки Яель Брон-Піве у Верховній Раді України, 28 березня 2024 року. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/247940.html>
- 13.Виступ Жана-Іва Ле Дріана, Міністра Європи та Закордонних Справ, на щорічній нараді нідерландських послів. URL: <https://ua.ambafrance.org/Vis-tup-ZHana-IIva-Le-Driiana-Miiniistra-IEvropi-ta-Zakordonnih-Sprav-na>
- 14.Виступ пана Ніколя де Рів'єра, постійного представника Франції при ООН. URL: <https://ua.ambafrance.org/VISTUP-PANA-NIIKOLYA-DE-RIIV-IERA-POSTIIJNOGO-PREDSTAVNIKA-FRANCIIVI-PRI-OON>
- 15.Віктор Гюго (В. Гюго) – поема "Мазепа". Текст. URL: https://berest.blogspot.com/2011/01/blog-post_25.html#google_vignette
- 16.Історична заява Макрона та екстрений саміт ЄС: чого очікувати Україні. *TCH*. URL: <https://tsn.ua/exclusive/istorichna-zayava-makrona-ta-ekstreniy-samit-u-yes-chogo-ochikuvati-ukrayini-2781708.html>
- 17.Історична промова Макрона – нова ера Європи: чому в Росії істерика та як реагує світ. *24 Канал*. URL: https://24tv.ua/geopolitics/promova-makrona-shho-skazav-pro-ukrayinu-yevropu-24-kanal_n2769297
- 18.Кримська платформа : Виступ Президента Еммануеля Макрона. URL: <https://ua.ambafrance.org/Krims-ka-platforma-Vistup-Prezidenta-Emmanuelya-Makrona>
- 19.Макрон відреагував на глузування Трампа про «жорстоке ставлення» дружини. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/4108376->

makron-vidreaguvav-na-gluzuvanna-trampa-pro-zorstoke-stavlenna-druzini.html

- 20.Макрон зробив звернення на тлі зміни політики США щодо України: "Вступаємо в нову епоху". *Суспільне Новини*. URL: <https://suspilne.media/963613-makron-zrobiv-zvernenna-na-tli-zmini-politiki-ssa-sodo-ukraini/>
- 21.Макрон і Ле Пен провели дебати перед другим туром виборів у Франції. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-macron-lepen-debaty/31813349.html>
- 22.Макрон назвав РФ загрозою для Європи і відкинув "крихке перемир'я" для України. *РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/makron-nazvav-rf-zagrozoyu-evropi-i-vidkinuv-1741203712.html>
- 23.Макрон назвав слова Трампа на його адресу про "удар" від дружини "ані вишуканими, ані гідними". *Еспресо*. URL: <https://espresso.tv/svit-makron-vse-shche-vidnovlyuetsya-pislya-udaru-v-shchelepu-tramp-kazhe-shcho-druzhina-prezidenta-frantsii-pogano-stavitsya-do-cholovika>
- 24.Макрон оголосив про збільшення ядерного арсеналу Франції. *Головне в Україні*. URL: <https://glavnoe.in.ua/news/makron-oholosyv-pro-zbilshennya-yadernoho-arsenalu-francziyi>
- 25.Макрон оголосив, що Франція збільшить кількість своїх ядерних боеголовок. *Українська правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2026/03/02/8023523/>
- 26.Макрон розпочне дискусію про захист Європи французькою ядерною зброєю. *РБК-Україна*. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/makron-rozpochne-diskusiyu-zahist-evropi-1741204820.html>
- 27.Ми пам'ятаємо про масові вбивства, вчинені російськими військами в Україні. URL: <https://ua.ambafrance.org/Mi-pam-yataiemo-pro-masovii-vbivstva-vchinenii-rosiijs-kimi-viijs-kami-v>
- 28.Неввічливо та недоречно: Макрон присоромив Трампа за слова про те, що його "б'є дружина". *Фокус*. URL: <https://focus.ua/uk/world/749416->

[emmanyuel-makron-vidreaguvav-na-slova-donalda-trampa-shchodo-lyapasu-brizhit-makron](#)

29. Організація Об'єднаних Націй – Україна – Виступ Ніколя де Рів'єра, постійного представника Франції при ООН, у Раді Безпеки. URL: <https://ua.ambafrance.org/Organiizaciiya-Ob-iednanih-Naciij-Ukrayina-Vistup-Niikolya-de-Riiv-iera-6696>
30. Переможна промова Макрона: «Я обіцяю захищати Європу». *Громадське*. URL: <https://hromadske.ua/posts/peremozhna-promova-makrona-ya-obitsiaiu-zakhyshchaty-yevropu>
31. Повний текст промови Еммануеля Макрона про стратегічне бачення майбутнього Європи. URL: <https://lnk.ua/pGENZBjBx>
32. Президент Франції знайшов гідну відповідь Трампу на його жарт про "жорстоку дружину". *TCH*. URL: <https://tsn.ua/video/video-novini/prezydent-frantsiyi-znayshov-hidnu-vidpovid-trampu-na-yoho-zart-pro-zorstoku-druzynu.html>
33. Промова Голови Сенату Французької Республіки Пана Жерара Ларше з нагоди офіційного візиту до Верховної Ради України. URL: <https://ua.ambafrance.org/Promova-Golovi-Senatu-Francuz-koyi-Respubliiki-Pana-ZHerara-Larshe>
34. Промова Президента Республіки Еммануеля Макрона на завершення 3-ї міністерської конференції Платформи підтримки Молдови (Париж, 21.11.2022). URL: <https://ua.ambafrance.org/Promova-Prezidenta-Respubliiki-Emmanuelya-Makrona-na-zavershennya-3-yi>
35. Путін ваш банкір! Макрон та Ле Пен посперечалися про РФ та Україну під час дебатів. *Факти*. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20220421-putin-vash-bankir-makron-ta-le-pen-posperechalysya-pro-rf-ta-ukrayinu-pid-chas-debativ/>
36. Трамп висловився про Макрона і його дружину, президент Франції відповів. *Суспільне Новини*. URL: <https://suspilne.media/1279712-tramp-vislovivsa-pro-makrona-i-jogo-druzinu-prezident-francii-vidpoviv/>

- 37.Трибуна Президента Французької республіки За європейське відродження (Єлісейський палац, 2019). URL: <https://ua.ambafrance.org/Nouvelle-traduction-Tribuna-Prezidenta-Francuz-koyi-respubliiki-Za-ievropejs-ke>
- 38.У Франції завершилася президентська кампанія. Завтра вибори. *Голос*. URL: <https://www.golos.com.ua/article/359057>
- 39.Україна – Виступ постійного представника Франції при ООН п. Ніколя де Рів'єра у Раді Безпеки (Нью-Йорк, 21.11.2023). URL: <https://ua.ambafrance.org/Ukrayina-Vistup-postiiynogo-predstavnika-Franciayi-pri-OON-p-Niikolya-de-Riiv>
- 40.Україна захищає себе у повній відповідності до Статуту ООН, а Росія топче його ногами. URL: <https://ua.ambafrance.org/Ukrayina-zahischaie-sebe-u-povniij-viidpoviidnostii-do-Statutu-OON-a-Rosiiya>
- 41.Франція збільшує ядерний арсенал, всі дані засекретять — Макрон. *TCH*. URL: <https://tsn.ua/svit/frantsiia-zbilshuye-iadernyy-arsenal-vsi-dani-zasekretiat-makron-3032681.html>
- 42.Adresse aux Français. Publié le 2 mars 2022. URL: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2022/03/02/adresse-aux-francais-ukraine>
- 43.Adresse aux Français. Publié le 5 mars 2025. URL: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2025/03/05/adresse-aux-francais-6>
- 44.Allocution d'Emmanuel Macron : pour le président «la guerre en Europe est là, sous nos yeux». *Le Parisien*. URL: <https://www.leparisien.fr/elections/presidentielle/allocution-demmanuel-macron-pour-le-president-la-guerre-en-europe-est-la-sous-nos-yeux-02-03-2022-DWMJCDRIPZBWJHMHXPMWTJELU.php>
- 45.Allocution de M. Emmanuel Macron, à l'annonce de son élection à la présidence de la République, à Paris le 7 mai 2017. URL: <https://www.vie-publique.fr/discours/202851-allocution-de-m-emmanuel-macron-lannonce-de-son-election-la-presi>
- 46.Allocution sur l'Ukraine : Emmanuel Macron en mode martial. *Libération*. URL: <https://www.liberation.fr/politique/allocution-sur-lukraine->

- [emmanuel-macron-mene-aussi-la-bataille-de-lopinion-20250305_UUB5OHHVPBHERC6XVCVE5ZEGCE/](https://www.youtube.com/watch?v=ZPla9Um_U_c)
- 47.Allocution depuis la Rada en Ukraine – 28 03 2024. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ZPla9Um_U_c
- 48.Allocution du Président du Sénat, M. Gérard Larcher. URL: <https://ua.ambafrance.org/Allocution-du-President-du-Senat-M-Gerard-Larcher>
- 49.Ce qu’il faut retenir des annonces d’Emmanuel Macron sur la nouvelle doctrine de dissuasion nucléaire de la France. *Le Monde*. URL: https://www.lemonde.fr/international/article/2026/03/02/discours-d-emmanuel-macron-sur-le-nucleaire-ce-qu-il-faut-retenir-des-annonces-du-chef-de-l-etat_6669282_3210.html
- 50.Conflit au Moyen-Orient : dans son allocution, Emmanuel Macron se veut vigilant mais pas alarmant. *Libération*. URL: https://www.liberation.fr/politique/conflit-au-moyen-orient-dans-son-allocution-emmanuel-macron-se-veut-vigilant-mais-pas-alarmant-20260303_6PG6PK2K3ZB7TAF4A3NLSY74DI/
- 51.Débat Macron-Le Pen : «Vous parlez à votre banquier quand vous parlez de la Russie», lance le président-candidat à sa concurrente. *Le Figaro*. URL: <https://www.lefigaro.fr/elections/presidentielles/debat-macron-le-pen-vous-parlez-a-votre-banquier-quand-vous-parlez-de-la-russie-lance-le-president-candidat-a-sa-concurrente-20220420>
- 52.Débat Macron-Le Pen : le président sortant accuse la candidate du RN de « dépendre du pouvoir russe ». *Le Monde*. URL: https://www.lemonde.fr/politique/article/2022/04/20/debat-macron-le-pen-le-president-sortant-accuse-la-candidate-du-rn-de-dependre-du-pouvoir-russe_6123016_823448.html
- 53.Discours de M. Emmanuel Macron, Président de la République, en conclusion de la 3ème conférence ministérielle de la Plateforme de soutien à la Moldavie (Paris, 21/11/2022). URL: <https://ua.ambafrance.org/Discours-de-M-Emmanuel-Macron-President-de-la-Republique-en-conclusion-de-la>

54. Discours de M. Jean-Yves Le Drian à La Haye (28 janvier 2020).
URL: <https://ua.ambafrance.org/Discours-de-M-Jean-Yves-Le-Drian-a-La-Haye-28-janvier-2020>
55. Discours du Président sur la dissuasion nucléaire. URL: <https://uk.diplomatie.gouv.fr/fr/discours-du-president-sur-la-dissuasion-nucleaire>
56. Emmanuel Macron accuse Marine Le Pen d'être à la solde du pouvoir russe. *La Tribune*. URL: <https://www.latribune.fr/economie/france/presidentielle-2022/emmanuel-macron-accuse-marine-le-pen-d-etre-a-la-solde-du-pouvoir-russe-914723.html>
57. Emmanuel Macron annonce que la France va augmenter le nombre de ses têtes nucléaires. *France24*. URL: <https://www.france24.com/fr/europe/20260302-dissuasion-nucl%C3%A9aire-macron-va-prendre-la-parole-dans-un-discours-tr%C3%A8s-attendu>
58. Gérald Darmanin sur l'emprunt russe du RN : « quand vous devez autant d'argent, vous n'êtes pas libre ». *CNews*. URL: <https://www.cnews.fr/france/2022-04-21/gerald-darmanin-sur-lemprunt-russe-du-rn-quand-vous-devez-autant-dargent-vous>
59. Guerre en Ukraine : « Rester spectateur serait une folie », prévient Emmanuel Macron. *Le Monde*. URL: https://www.lemonde.fr/international/article/2025/03/05/guerre-en-ukraine-rester-spectateur-serait-une-folie-previent-emmanuel-macron_6576633_3210.html
60. Guerre en Ukraine : allocution d'Emmanuel Macron, combats, réfugiés... L'essentiel de la journée du 2 mars. *La Croix*. URL: <https://www.la-croix.com/Monde/live-guerre-ukraine-russie-7e-jour-armee-russe-kiev-conflit-otan-etats-unis-Biden-2022-03-02-1201202871>
61. Guerre en Ukraine : ce qu'il faut retenir de l'allocution d'Emmanuel Macron. *Franceinfo*. URL: https://www.franceinfo.fr/monde/europe/manifestations-en-ukraine/guerre-en-ukraine-ce-qu-il-faut-retenir-de-l-allocution-d-emmanuel-macron_4989744.html

62. Intervention de M. Nicolas de Rivière, représentant permanent de la France auprès des Nations Unies. URL: <https://ua.ambafrance.org/INTERVENTION-DE-M-NICOLAS-DE-RIVIERE-REPRESENTANT-PERMANENT-DE-LA-FRANCE-AUPRES>
63. L'Ukraine se défend, en pleine conformité avec la Charte des Nations unies ; la Russie piétine celle-ci. URL: <https://ua.ambafrance.org/L-Ukraine-se-defend-en-pleine-conformite-avec-la-Charte-des-Nations-unies-la>
64. La France modifie sa dissuasion nucléaire et implique ses partenaires européens. *Libération*. URL: https://www.liberation.fr/international/europe/dissuasion-emmanuel-macron-va-ordonner-la-hausse-du-nombre-de-tetes-nucleaires-francaises-20260302_MLNRATWZI5HERGRQAS5COZTMN4/
65. Nations unies - Ukraine - Intervention de M. Nicolas de Rivière, représentant permanent de la France auprès des Nations unies, au Conseil de sécurité (New York, 21/11/2023). URL: <https://ua.ambafrance.org/Nations-unies-Ukraine-Intervention-de-M-Nicolas-de-Riviere-representant-6572>
66. Nations unies - Ukraine - Intervention de Nicolas de Rivière, représentant permanent de la France auprès des Nations unies, au Conseil de sécurité. URL : <https://ua.ambafrance.org/Nations-unies-Ukraine-Intervention-de-Nicolas-de-Riviere-representant-permanent-6695>
67. Nous n'oublions pas les massacres commis par les forces russes en Ukraine. URL: <https://ua.ambafrance.org/Ukraine-Nous-n-oublions-pas-les-massacres-commis-par-les-forces-russes-en>
68. Pour une Renaissance européenne. URL: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2019/03/04/pour-une-rennaissance-europeenne>
69. Présidentielle: les 6 moments marquants du débat Macron-Le Pen. *Libération*. URL: https://www.liberation.fr/politique/elections/presidentielle-les-5-moments-marquants-du-debat-macron-le-pen-20220420_DMP2GT5ZN5BU7AADM3J4BHXIQA/

- 70.Sommet de la Plate-forme Crimée : la déclaration du Président Emmanuel Macron. URL: <https://www.elysee.fr/emmanuel-macron/2022/08/23/sommet-de-la-plate-forme-crimee-la-declaration-du-president-emmanuel-macron>
- 71.Têtes supplémentaires, coopération européenne et "durcissement" de la doctrine : ce qu'il faut retenir du discours d'Emmanuel Macron sur la dissuasion nucléaire. *Franceinfo*. URL: https://www.franceinfo.fr/societe/armee-securite-defense/tetes-supplementaires-cooperation-europeenne-et-durcissement-de-la-doctrine-ce-qu-il-faut-retenir-du-discours-d-emmanuel-macron-sur-la-dissuasion-nucleaire_7840763.html
- 72.Ukraine : Emmanuel Macron veut une France et une Europe unies contre Poutine. *TV5Monde*. URL: <https://information.tv5monde.com/international/ukraine-emmanuel-macron-veut-une-france-et-une-europe-unies-contre-poutine-131872>
- 73.VIDÉO - Débat Macron-Le Pen : "Quand vous parlez à la Russie, vous parlez à votre banquier". *TF1 Info*. URL: <https://www.tf1info.fr/politique/video-debat-macron-le-pen-leur-passe-d-armes-sur-la-russie-poutine-et-la-guerre-en-ukraine-avant-le-second-tour-presidentielle-2022-2217293.html>

RESUME

Notre recherche est consacrée aux stratégies et tactiques argumentatives et manipulatoires dans les discours politique et médiatique français, ainsi qu'aux particularités de leur traduction et interprétation en ukrainien, à partir des discours et déclarations de personnalités politiques françaises.

L'actualité de cette étude est déterminée par le rôle croissant des discours politique et médiatique dans la société contemporaine, par l'influence considérable des médias sur la formation de l'opinion publique, ainsi que par la nécessité d'analyser les mécanismes de l'influence langagière dans l'espace informationnel moderne. Dans un contexte de communication multilingue et de médiatisation intensive des événements politiques, la traduction devient un facteur essentiel de transmission, d'interprétation et parfois de transformation du message politique.

Le but de cette recherche est d'identifier les particularités de la traduction et de l'interprétation des moyens argumentatifs et manipulatoires dans les discours politique et médiatique français.

Les tâches que nous nous sommes fixées sont les suivantes : préciser les notions de discours politique et de discours médiatique et définir les spécificités de leur interaction ; systématiser les principales stratégies et tactiques argumentatives et manipulatoires ; analyser les particularités linguistiques et pragmatiques des discours des politiciens français ; étudier les moyens de reproduction du potentiel argumentatif dans la traduction ukrainienne ; examiner les spécificités de l'interprétation médiatique du discours politique ; déterminer l'influence des choix traductifs et médiatiques sur la transformation de l'image du politicien.

Pour réaliser ces tâches, *les méthodes* de recherche scientifique suivantes ont été utilisées : l'analyse discursive, la méthode descriptive et analytique, l'analyse pragmatique, ainsi que la méthode comparative et traductologique.

L'objet de l'étude est la traduction des stratégies et tactiques argumentatives et manipulatoires dans les discours politique et médiatique français.

L'objet concret de l'étude est constitué des procédés traductologiques permettant de transmettre l'influence argumentative et manipulateur des discours politiques français dans l'espace linguistique et médiatique ukrainien.

Le matériel illustratif de la recherche est constitué de discours et déclarations de personnalités politiques françaises contemporaines, de leurs traductions officielles en ukrainien, ainsi que d'articles de médias français et ukrainiens consacrés à leur interprétation. Le corpus analysé comprend 17 discours politiques et 40 articles médiatiques.

Dans la partie théorique de notre recherche, nous avons étudié les principales approches du discours politique et médiatique dans les travaux de chercheurs français, ukrainiens et internationaux. Une attention particulière a été portée à la théorie de l'argumentation, aux notions d'ethos, logos et pathos, ainsi qu'aux mécanismes de manipulation dans la communication politique contemporaine. Nous avons également analysé les spécificités de la traduction des textes politiques et médiatiques, notamment la nécessité de préserver leur potentiel pragmatique et persuasif. L'étude a montré que le discours politique moderne reste étroitement lié au contexte médiatique, les médias participant activement à l'interprétation et à la transformation des messages politiques.

Dans la partie analytique, nous avons examiné les discours d'Emmanuel Macron prononcés dans différents contextes politiques et géopolitiques, ainsi que les interventions d'autres représentants du pouvoir français. L'analyse a révélé que la rhétorique politique française contemporaine combine arguments rationnels, références historiques, appels aux valeurs démocratiques et procédés émotionnels destinés à renforcer l'effet persuasif du discours. Une place importante y est accordée à la construction de l'image du leader politique à travers des stratégies de solidarité, de légitimation et d'autorité.

La recherche a également mis en évidence l'évolution de la rhétorique d'Emmanuel Macron au cours de sa présidence : d'un discours centré sur l'unité et l'optimisme européen vers une rhétorique davantage marquée par les enjeux sécuritaires, les références géopolitiques et la dramatisation des crises internationales.

Notre analyse a montré que les traductions ukrainiennes des discours politiques français reproduisent généralement l'argumentation essentielle des textes originaux, bien que certaines transformations traductologiques modifient leur potentiel pragmatique. Les procédés les plus fréquents sont la modulation, la transposition, la substitution contextuelle, la compression, l'omission et la remétaphorisation. Ces transformations permettent souvent d'adapter le texte au contexte ukrainien et d'assurer un effet communicatif équivalent, mais elles peuvent aussi affaiblir ou renforcer certaines stratégies d'influence.

Nous avons également étudié le rôle des médias dans l'interprétation du discours politique. L'analyse des médias français et ukrainiens a montré que les articles journalistiques participent activement à la construction de l'image des responsables politiques à travers des procédés de sélection, de reformulation et de cadrage interprétatif. L'exemple des déclarations de Donald Trump, Marine Le Pen et Emmanuel Macron a notamment révélé une tendance à dramatiser les confrontations politiques et à personnaliser les débats.

L'étude a enfin démontré que les médias ukrainiens recourent souvent à une traduction référative ou fragmentaire des discours politiques français, ce qui peut simplifier l'argumentation initiale, effacer certaines nuances rhétoriques ou accentuer des éléments émotionnels et conflictuels. Les choix lexicaux et stylistiques des journalistes et traducteurs influencent ainsi la représentation médiatique des politiciens français dans l'espace informationnel ukrainien.

En résumé, les discours politique et médiatique constituent un espace dynamique où interagissent argumentation, manipulation, traduction et interprétation médiatique. La traduction des discours politiques exige non seulement la transmission du contenu, mais aussi la préservation de leur fonction pragmatique et rhétorique.

Les perspectives de recherches ultérieures résident dans l'analyse comparative des stratégies argumentatives dans différents espaces linguistiques et culturels, ainsi que dans l'étude approfondie de l'influence des médias numériques et des réseaux sociaux sur la transformation et la circulation du discours politique.